४५ वा वार्षिक अहवाल २०२१-२०२२

महाबीज

तुमच्या विश्वासाचं बियाणं

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित., अकोला

सातत्य गुणवत्तेचे, व्रत बळीराजाच्या सेवेचे

सोयाबीन
नवीन वाण
एमएयुएस-६१२, एमएयुएस-१६२
एमएसीएस-११८८, फुले संगम,
फुले किमया, जेएस-२०२९,
पिकेव्ही येलो गोल्ड,
पीडीकेव्ही अंबा

हरभरा
नविन वाण
फुले विक्रम, बीडीएनजीके-७९८,
फुले विक्रांत,
एकेजी-११०९ (कांचन)
पिडीकेव्ही कनक,
सुपर अन्नेगिरी-१

ज्वारी
नवीन वाण
एसपीएच-१६३५, एसपीएच-१६५५
एसपीएच-१७०५, भाग्यलक्ष्मी-२९६
महाबीज-७,
बाजरी
धनशक्ती, एएचबी-१२००,
एएचबी-१२६९,

गहू
नविन वाण
डीबीडब्लू-१६८,
एमएसीएस-६४७८,
फुले समाधान,
पीडीकेव्ही सरदार

धान
नवीन वाण
आरटीएन-६,
आरटीएन-८
पीडीकेव्ही तिलक,
साकोली-९
कर्जत-८, कर्जत-९

संकरित पपई रोपे
तैवान रेड लेडी-७८६,
(सरासरी ७५० ते १५०० ग्रॅमची
आखुड गोलाकार फळे,
जाड सालीमुळे टिकाऊ)

भुईमूग
नवीन वाण
फुले मोर्णा, फुले वारणा,
फुले उन्नती, फुले भारती,
टीएजी-२४,
एसबी-११

वैरण पिक महाबीज
मका आफ्रिकन टॉल
न्युट्रिफिड
शुगरग्रेझ

कांदा
नवीन वाण
एएफडीआर
(ॲग्री फाऊन्ड डार्क रेड)
भिमा किरण, भिमा सुपर, भिमा रेड,
बसवंत-७८०, फुले समर्थ,
भिमा शक्ती

वटाणा
महाबीज गोल्ड
एपी-३
मेथी
गायत्री
पिईबी

४५ वा वार्षिक अहवाल
२०२१-२०२२

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	विषय	पान क्र.
१.	आमसभेची सुचना	३
२.	संचालक मंडळाचा अहवाल	८
३.	सचिवीय अंकेक्षण अहवाल	२८
४.	स्वतंत्र लेखापरीक्षकांचा अहवाल	३०
५.	ताळेबंद	४१
६.	नफातोटा पत्रक	४२
७.	ताळेबंदाशी संबंधित अनुसूची	४५

टिप-हा वार्षिक अहवाल इंग्रजी वार्षिक अहवालाचे भाषांतर करुन तयार केलेला आहे.

विद्यमान संचालक मंडळ (३१ मार्च २०२२ पर्यंत)	श्री. एकनाथ डवले, भाप्रसे	अध्यक्ष
	श्री. रुचेश जयवंशी, भाप्रसे	व्यवस्थापकीय संचालक
	श्री. धीरज कुमार, भाप्रसे	संचालक
	श्री. वल्लभराव तेजराव देशमुख	संचालक
	श्री. विनोद के. गौर	संचालक
	श्री. विश्वनाथन मोहन	संचालक
	श्री. एम.एल.अरोरा	संचालक
	श्री. जय प्रकाश	संचालक

लेखा परीक्षक

जे. एस. उबेरॉय अ‍ॅन्ड कंपनी सनदी लेखापाल,
२ सत् प्रताप बेझोनबाघ कामठी रोड, नागपुर.

श्री. राम ठक्कर अ‍ॅन्ड असोसिएटस, सेक्रेटेरीअल ऑडीटर, अकोला.

बँकर्स

बँक ऑफ महाराष्ट्र, एच.डी.एफ.सी. बँक

पंजीकृत कार्यालय

'महाबीज भवन', कृषि नगर, अकोला. पिन-४४४००१.

कार्यकारी अधिकारी (सद्यस्थिती)	श्री मनिष यादव	महाव्यवस्थापक (वित्त)
	डॉ. प्रफुल्ल लहाने	महाव्यवस्थापक (गु.नि.व संशोधन/प्रभारी प्रशासन)
	श्री. पी.जी.ताटर	प्रभारी महाव्यवस्थापक (विपणन)
	श्री. प्रशांत पागृत	प्रभारी महाव्यवस्थापक (प्रक्रिया व अभियांत्रिकी)
	श्री. विनय एच. वर्मा	कंपनी सचिव तथा उपमहाव्यवस्थापक (अंतर्गत अंकेक्षण)
	श्री. विवेक ठाकरे	प्रभारी महाव्यवस्थापक (उत्पादन)

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित
नोंदणीकृत कार्यालय, ''महाबीजभवन'' कृषिनगर, अकोला-४४४ १०४
दूरध्वनी क्र.०७२४-२२५८४८०, २४५५०९३ फॅक्स क्र.०७२४-२४५५१८७
टोल फ्री क्रमांक - १८०० २३३ ८८७७
Email - hocs@mahabeej.com CIN-U01200MH1976SGCO18990
(कंपनी कायदा १९५६ नुसारपंजीकृत संस्था)

आमसभेची सूचना

प्रति,
सर्व सन्माननीय भागधारक,

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळाच्या भागधारकांची पंचेचाळीसावी (४५ वी) वार्षिक सर्वसाधारण सभा **डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि महाविद्यालय, कृषि नगर, अकोला ४४४१०४** येथील **के. आर. ठाकरे सभागृहात, शनिवार दिनांक ३१ डिसेंबर २०२२ रोजी दुपारी १.०० वाजता** पुढील कार्यवाही पूर्ण करण्यासाठी भरविण्यात येत आहे. त्या अनुषंगाणे सर्वभागधारकांना आमसभेला उपस्थित राहण्याची विनंती करण्यात येत आहे.

सामान्य कार्यवाही

१. महामंडळाचे दिनांक ३१ मार्च, २०२२ रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरिता तयार केलेल्या नफातोटा पत्रक व त्या तारखेपर्यंतची स्थिती दर्शविणारे ताळेबंद व त्या वरील संचालक मंडळाचा अहवाल आणि महालेखाकार व लेखापरीक्षकांचे अभिप्राय यावर विचार करणे आणि त्यास मान्यता देणे.

२. भागधारकांना २०.०० टक्के लाभांश देणे बाबत विचार करणे व त्यास मान्यता देणे.

विशेष कार्यवाही

१. श्री. वल्लभराव तेजराव देशमुख यांची उर्वरित महाराष्ट्र मतदारसंघातून शेतकरी भागधारकांचे प्रतिनिधी म्हणुन निवड करण्यात आली आहे त्याची दखल घेणे आणि मान्यता प्रदान करणे.

२. डॉ. रणजित निळकंठराव सपकाळ यांची अकोला विदर्भ मतदारसंघातून शेतकरी भागधारकांचे प्रतिनिधी म्हणुन निवड करण्यात आली आहे त्याची दखल घेणे आणि मान्यता प्रदान करणे.

अकोला संचालक मंडळाच्या आदेशानुसार
म.रा.बि.म.मर्या. करिता,

(विनय वर्मा)
कंपनी सचिव

ठिकाण : अकोला
दिनांक : २८/११/२०२२

टिप :

१) ज्यांना सभेत उपस्थित राहण्याची व तेथे मतदान करण्याची अर्हता असेल, अशा भागधारकांना प्रतिनिधिमार्फत सभेत उपस्थित राहण्याचा व मतदानाचा हक्क आहे. प्रतिनिधी हा महामंडळाचा भागधारक असणे आवश्यक नाही.

२) मात्र सन्माननीय भागधारकांनी नेमलेल्या प्रतिनिधींना, आमसभेत होणाऱ्या कार्यवाही संबंधीत ठरावांबाबत जर मतदान झाल्यास फक्त मतदानातच भाग घेता येईल. परंतु सभेच्या चर्चेत प्रत्यक्ष सहभागी होण्याचा अधिकार राहणार नाही अथवा सभा स्थानी मंचावर येऊन कसल्याही प्रकारचा मुद्दा उपस्थित करता येणार नाही.

३) वार्षिक अहवाल स्वतंत्ररित्या भागधारकांच्या अधिकृत पत्त्यावर पाठविण्यात येत आहेत. अहवाला सोबत प्रतिनिधी नेमावयाचा सर्वसाधारण फॉर्म जोडलेला आहे. प्रतिनिधित्वाचा फॉर्म वैध ठरविण्यासाठी त्यावर रूपया एक फक्त इतक्या किंमतीचे महसूल मुद्रांक (रेव्हेन्यु स्टॅम्प) लावुन त्यावर भागधारकाची स्वाक्षरी असणे अनिवार्य आहे. असे फॉर्म महामंडळाचे नोंदणीकृत कार्यालय, 'महाबीज भवन', कृषिनगर, अकोला ४४४ १०४ येथे सभेच्या वेळेच्या ४८ तासांपूर्वी पोहचणे आवश्यक आहे.

४) महामंडळाच्या आमसभेत घोषित केलेले लाभांश सन २०१४-२०१५, २०१५-२०१६, २०१६-२०१७, २०१७-२०१८ २०१८-२०१९, २०१९-२० आणि २०२०-२१ हया वर्षाचे अनक्लेम आहेत. भागधारकांना पुन:श्च विनंती की, मुदत संपल्याने स्वत:जवळच राहीलेल्या लाभांश वारंटस्‌ची मुदत वाढवून देण्यासाठी कंपनी सचिव यांचे कार्यालयात, 'महाबीज भवन', कृषिनगर, अकोला या पत्त्यावर संपर्क साधावा. कारण जर भागधारकांनी वर्ष २०१४-२०१५ चे लाभांश वॉरंटस् वटविले नाही तर, कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम १२४ नुसार इन्व्हेस्टर एज्युकेशन आणि प्रोटेक्शन फंडमध्ये हस्तांतरीत करण्यात येईल व त्यानंतर हस्तांतरीत केलेल्या रकमेवर अथवा महामंडळावर कुठलाही हक्क राहणार नाही.

५) भागधारकांना विनंती की, त्यांनी आपल्या पत्त्यातील बदल महामंडळास त्वरीत कळवावा.

६) सभासदास नामनिर्देशन करावयाचे असल्यास अहवालासोबत नामनिर्देशनाचा फॉर्म संलग्न केला असून या सुविधेचा लाभ घ्यावा. सदर फॉर्म पुर्ण माहिती भरून व स्वाक्षरी केल्यानंतर महामंडळाच्या नोंदणीकृत कार्यालयात 'महाबीज भवन', कृषिनगर, अकोला ४४४ १०४ येथे पाठविणे आवश्यक आहे.

७) कंपनी कायदा मंत्रालयाच्या हरित पुढाकार योजने अंतर्गत भागधारकास ई-मेल सुविधेप्रमाणे अहवाल प्राप्त करुन घेता येईल. सदरहु भागधारकांनी त्यांचा ई-मेल आयडी कंपनी सचिव कार्यालयास hocs@mahabeej.com या ई-मेल आयडी वर कळविण्यात यावा.

८) कॉर्पोरेट सभासद/विद्यापीठ यांनी आपल्या प्रतिनिधींना आमसभेकरीता पाठवावे. त्यांना विनंती की, अशा प्रतिनिधींसोबत कंपनीच्या संचालक मंडळाच्या निर्णयाची/कंपनीतर्फे सभेला उपस्थिती राहणे आणि ई-मतदान करावयाच्या अधिकारपत्राची प्रमाणित सत्यप्रत सोबत आणावी.

९) के.वाय.सी. फॉर्म वार्षिक अहवालासोबत तसेच महाबीज संकेतस्थळावर इन्व्हेस्टर कॉर्नर मध्ये सुध्दा उपलब्ध करण्यात आलेला आहे. भागधारकांना विनंती की, सदर फॉर्म भरुन मुख्य कार्यालयास हस्तांतरीत करावा.

१०) मृतक भागधारकांच्या वारसदारांना विनंती करण्यात येते की, समभाग संक्रमणाची प्रक्रिया पुर्ण करुन घ्यावी. जेणे करुन त्यांना सभेकरीता हजर राहता येईल.

११) कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्रालयाने कंपनी कायदा २०१३ च्या कलम १२४ अंतर्गत दावा न केलेल्या लाभांशाशी संबंधित तरतुदी अधिसूचित केल्या आहेत. ज्यांचे लाभांश सलग सात वर्षाच्या कालावधीसाठी दावा केलेला नाही किंवा वटविलेले नाहीत, नियमानूसार कंपन्याना अशा भागधारकांचे समभाग हस्तांतरित करण्याचे आदेश दिले आहे. भागधारकाना विनंती करण्यात येते की, त्यांनी विहीत कालावधीत लांभाश वठवावे. लाभांशाचा दावा न केलेल्या रक्कमसह भागधारकांचा तपशील महामंडळाच्या कार्यालयीन संकेतस्थळ www.mahabeej.com वर पाहू शकता.

१२) कंपनी कायदा २०१३ च्या कलम १०८ च्या तरतूदीनुसार सर्वसाधारण सभा व ई-मतदान बाबतच्या सूचना खालील प्रमाणे आहेत.

कंपनी कायदा, २०१३ च्या तरतुदी १०२ नुसार स्पष्टीकरणात्मक विधान

आयटम क्र. ३

महामंडळाच्या संस्थापन नियमावलीच्या नियम १२५ (क) च्या तरतुदींनुसार तसेच कंपनी कायदा, २०१३ च्या लागू तरतुदींनुसार आणि म.रा.बि.म मर्या संचालक नियुक्ती नियमानुसार शेतकरी भागधारक संचालकाची निवडणूक ५ जुलै २०२२ ते २२ सप्टेंबर २०२२ या दरम्यान टपाल मतदान पदध्तीनुसार आयोजित करण्यात आली होती. २२ सप्टेंबर २०२२ रोजी वैध टपाल मतपत्रिकांची मोजनी केल्यानंतर श्री. वल्लभराव तेजराव देशमुख यांची उर्वरित महाराष्ट्र मतदारसंघातून शेतकरी भागधारकांचे प्रतिनिधी म्हणुन पुन्हा निवड करण्यात आली आहे.

म.रा.बि.म., मर्या संचालकांच्या नियुक्तीच्या नियमांनुसार निवडून आलेल्या उमेदवाराची वार्षिक सर्वसाधारण सभेच्या दुसऱ्या दिवसापासून तीन वर्षाच्या कार्यकाळासाठी नियुक्ती केली जाईल. त्यामुळे भागधारकांची दखल घेणे आणि मंजुराती घेणे यासाठी प्रस्ताव ठेवण्यात आलेला आहे. ज्यास संचालक मंडळाने सामान्य ठरावाप्रमाणे सम्मत करण्याची शिफारस केली आहे.

आयटम क्र. ४

महामंडळाच्या संस्थापन नियमावलीच्या नियम १२५ (क) च्या तरतुदींनुसार तसेच कंपनी कायदा, २०१३ च्या लागू तरतुदींनुसार आणि म.रा.बि.म मर्या संचालक नियुक्ती नियमानुसार शेतकरी भागधारक संचालकाची निवडणूक ५ जुलै २०२२ ते २२ सप्टेंबर २०२२ या दरम्यान टपाल मतदान पदध्तीनुसार आयोजित करण्यात आली होती. २२ सप्टेंबर २०२२ रोजी वैध टपाल मतपत्रिकांची मोजनी केल्यानंतर डॉ. रणजित निळकंठराव सपकाळ यांची अकोला विदर्भ मतदार संघातून शेतकरी भागधारकांचे प्रतिनिधी म्हणुन निवड करण्यात आली आहे.

म.रा.बि.म मर्या. संचालकांच्या नियुक्तीच्या नियमांनुसार निवडून आलेल्या उमेदवाराची वार्षिक सर्वसाधारण सभेच्या दुसऱ्या दिवसापासून तीन वर्षाच्या कार्यकाळासाठी नियुक्ती केली जाईल. त्यामुळे भागधारकांची दखल घेणे आणि मंजुराती घेणे यासाठी प्रस्ताव ठेवण्यात आलेला आहे. ज्यास संचालक मंडळाने सामान्य ठरावाप्रमाणे सम्मत करण्याची शिफारस केली आहे.

अ. इलेक्ट्रॉनिक माध्यमातुन मतदान:–

१. कंपनी कायद्याच्या कलम १०८ च्या तरतूदीनुसार तसेच वेळोवेळी त्यामध्ये झालेल्या दुरूस्ती व कंपनी (व्यवस्थापन व प्रशासन) नियम २०१४ च्या नियम २० सह वाचावे (या नंतर 'नियम' म्हणून दिलेल्या अधिसूचनेच्या संदर्भात उल्लेखीत करण्यात येईल) कंपनी आमसभेच्या नोटीसमध्ये दिलेल्या मुद्यांवर मत देण्यासाठी इलेक्ट्रॉनिक मतदान प्रणालीव्दारे रिमोट ई–मतदान सुविधा देत आहे. **दिनांक. ०५/१२/२०२२** (अंतिम दिवस) ही तारीख ई–मतदान प्रक्रियेत भाग घेण्यासाठी पात्र असलेल्या भागधारकांच्या मतदानाचे हक्क निश्चित करण्यासाठी अंतिम तारीख (कट ऑफ) निश्चित केली जात आहे. या रोजी भागधारक असलेल्या सभासदांना, CDSL व्दारे उपलब्ध करून दिलेल्या रिमोट ई–मतदान प्रक्रियेत भाग घेता येईल. जे भागधारक ई–मतदान प्रक्रियेव्दारे मतदान करू शकणार नाही त्यांना सभेच्या दिवशी व्यासपिठाव्दारे ई–वार्षिक सर्वसाधारण सभेत मतदान करण्याची संधी आहे. ज्या व्यक्ती निश्चित केलेल्या तारखे पर्यत सदस्य नाही त्यांनी फक्त हया सूचनांचा माहीती करीता उपयोग करावा.

२. **रिमोट ई-मतदानाची प्रक्रिया व पध्दतीचा तपशील खाली दिलेला आहे:**

(क) प्रथमत : www.evotingindia.com या ई-मतदान संकेतस्थळावर लॉग इन करा.

(ख) आता 'भागधारकांच्या' टॅब वर क्लिक करा.

(ग) आता तुमचा युझर आय डी प्रविष्ट करा. **(तुमच्या नोंदणीकृत मोबाईल क्रमांकावर एसएमएसव्दारे पाठवलेला) (प्रत्यक्ष स्वरूपात समभाग असलेल्या सदस्यांनी कंपनीकडे नोंदणीकृत फोलीओ क्रमांक प्रविष्ट केला पाहीजे.)**

(घ) पुढील प्रमाणे ईमेज प्रविष्ट करावे आणि लॉग इन वर क्लिक करावे.

(च) आपण प्रथम वापरकर्ता असाल तर खालील चरणांचे अनुसरण करावे:

टॅबचे नाव	डिमॅट स्वरूपात आणि भौतिक स्वरूपात समभाग असलेल्या सदस्यांसाठी
पॅनटॅब मध्ये भरावयाची माहिती.	आपल्याला प्रदान केलेला १० अंकी क्रमांक प्रविष्ट करा. (नोंदणीकृत मोबाईल क्रमांकावर एसएमएसव्दारे पाठविण्यात आलेला)
लाभांश बँकेचे विवरण किंवा जन्मतारीख या टॅब मध्ये भरावयाची माहिती	फोलिओ क्रमांक प्रविष्ट करा.

(छ)वरील सर्व माहिती योग्यरित्या भरल्यानंतर 'सबमिट' टॅब वर क्लिक करा.

१. यशस्वीरित्या लॉग इन केल्यावर, सिस्टम आपल्याला इव्हेंट निवडण्यासाठी सुचित करेल म्हणजेच महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित या लिंकवर क्लिक करावे.

२. मतदान पानावर, निश्चित तारखेनुसार आपल्याकडे असलेल्या समभागाची संख्या (मतांची संख्या दर्शविणारी) दिसेल, जर आपण सर्व मते ठरावाला मान्य/विरूध्द दर्शवू इच्छित असाल तर सर्व शेअर्स प्रविष्ट करा आणि 'मान्य'/'विरूध्द' यावर क्लिक करा किंवा अंशत: 'मान्य'साठी आणि अंशत: 'विरूध्द' साठी आवश्यक माहिती भरून क्लिक करावे, परंतु एकत्रित 'मान्य' आणि/किंवा 'विरूध्द' मधील एकुण संख्या निश्चित तारखेनुसार आपल्या एकुण समभागांपेक्षा जास्त नसावी. आपण 'टाळा' 'Abstain' हा पर्याय देखील निवडू शकता आणि आपले समभाग कोणत्याही मथळयाखाली मोजले जाणार नाहीत.

३. एक आणि अधिक फोलिओ/डिमॅट खाती असलेले सदस्य प्रत्येक फोलीओ/डिमॅट खात्यासाठी स्वतंत्रपणे मतदान प्रक्रिया निवडतील.

४. योग्य पर्याय निवडून आपली मते दया आणि 'सबमिट' वर क्लिक करावे. एक पुष्टीकरण बॉक्स दर्शविला जाईल, पुष्टीसाठी 'OK' वर क्लिक करावे किंवा बदल साठी 'CANCLE' वर क्लिक करावे. एकदा आपण पुष्टी केल्यावर त्यानंतर आपले मत बदलण्याची परवानगी दिली जाणार नाही. मतदानाच्या कालावधीत, आपण ठरावावर मतदान केल्याची पुष्टी केल्याशिवाय आपण एक किंवा अधिक वेळा लॉग इन करू शकता.

५. कॉर्पोरेट/संस्थात्मक सदस्यांनी (म्हणजेच व्यक्तीशिवाय, एचयुएफ, एनआरआय इत्यादी व्यतिरिक्त) संबंधित बोर्ड ठराव/अधिकार पत्राची प्रमाणित प्रत याचा स्कॅन केलेला फोटो (पीडीएफ/जेपीजी स्वरूपात) पाठविणे आवश्यक आहे, एकत्रितपणे अधिकृत मतदाराची सही असलेल्या नमुन्यांच्या स्वाक्षऱ्यासह, जो मतदानास अधिकृत आहे, तपासणीकार; (Scrutinizer) यांना ramthakkar.cs@gmail.com वर ईमेलद्वारे पाठवावे आणि सदस्य त्यांच्या लॉग इन मध्ये ई-मतदान मोडयुलमध्ये अपलोड करू शकतात.

६. सदस्य **दिनांक २२ डिसेंबर, २०२२ ते २९ डिसेंबर, २०२२ (संध्याकाळी ५.०० वाजेपर्यंत)** ऑनलाईन मते देऊ शकतात, दिलेल्या तारखेनंतर मतदान करण्यास परवानगी नाही आणि रिर्मोट ई-मतदान सुविधा अक्षम केली जाईल.

७. कोणत्याही शंका/तक्रारी असल्यास आपण सदस्यांसाठी नेहमी विचारले जाणारे प्रश्न; (FAQs) वर पाहु शकता आणि https://evotingindia.com या संकेतस्थळावरील 'डाउनलोड' विभागात उपलब्ध असलेल्या ई-मतदान युझर मॅन्युअलचा संदर्भ घेऊ शकता.

८. ज्या भागधारकांनी ई-मतदान पध्दतीने मत नोंदविलेले नसेल, ते भागधारक आमसभेस उपस्थित असल्यास प्रत्यक्ष पध्दतीने मतदान नोंदवू शकतात.

९. ज्या भागधारकांचे समभाग त्यांनी इलेक्ट्रानिक फार्म मध्ये धारण केलेले आहेत, असे भागधारक स्वत:चा डिमॅट खात्याच्या माध्यमातूनही मतदान करु शकतात.

१०. सीडीएसएल कडे डिमॅट पध्दतीने समभागधारण करणाऱ्या वैयक्तिक भागधारकांनी खालील सुचनांचे पालन करुन मत नोंदवावे.

१ ज्या भागधारकांना CDSL Easi/Easiest सुविधा निवडली आहे, ते त्यांच्या विद्यमान वापरकर्ता आयडी आणि पासवर्ड व्दारे लॉग इन करु शकतात. पुढे कोणत्याही प्रामाणीकरणाशिवाय ई-मतदान पानावर पोहोचण्याचा पर्याय उपलब्ध करुन दिला जाईल. CDSL Easi/Easiest सुविधेवर लॉग इन करण्यासाठी वापरकर्त्यांनी http://web.cdslindia.com/myeasi/home/login किंवा www.cdslindia.com ला भेट द्या आणि लॉग इन चिन्हावर क्लिक करा आणि नविन प्रणाली Myeasi निवडा.

२ यशस्वी लॉग इन केल्यानंतर CDSL Easi/Easiest सुविधा वापरकर्त्यांना पात्र कंपन्यासाठी ई-मतदान पर्याय पाहण्यास सक्षम असेल जेथे कंपनीने दिलेल्या माहितीनूसार ई-मतदान चालू आहे. ई-मतदान पर्यायावर क्लिक केल्यावर वापरकर्ते रिमोट ई-मतदान कालावधीत आपले मत देण्यासाठी किंवा प्रत्यक्ष सभेमध्ये सामील होण्यासाठी सक्षम असेल. याव्यतिरीक्त, सर्व ई-मतदान सेवा मतदात्याच्या प्रणालीमध्ये प्रवेश करण्यासाठी खालील लिंक प्रदान केल्या आहेत. उदा. CDSL/NDSL/KARVY/LINKINTIME जेणे करुण वापरकर्ता थेट ई-मतदान सेवा देणाऱ्या संकेतस्थळाला भेट देऊ शकेल.

३ भागधारक जर CDSL Easi/Easiest सुविधेसाठी नोंदणीकृत नसल्यास नोंदणी करण्याचा पर्याय https://web.cdslindia.com/myeasi/Registration/Easi येथे उपलब्ध आहे.

४ वैकल्पिकरित्या मतदानकर्ते संकेतस्थळाच्या पानावर उपलब्ध असलेल्या ई-मतदान लिंकवर डिमॅट खाते क्रमांक आणि पॅन क्रमांकाची नोंद करुन थेट ई-मतदान पानावर प्रवेश करु शकतात. प्रणालीमध्ये नोंदणीकृत मोबाईल क्रमांक आणि ई-मेलवरील ओटीपी पाठवून मतदानकर्त्यास डिमॅट खात्यास प्रमाणित करेल. यशस्वी प्रमाणीकरणानंतर मतदानकर्ते ई-मतदान पर्याय पहण्यास सक्षम असतील व जेथे ई-मतदान प्रगतीपथावर आहे आणि सर्व ई-मतदान सेवा देण्याऱ्या प्रणालीमध्ये थेट प्रवेश करण्यास सक्षम असतील.

११ ई-मतदानाबाबत काही अडचणी असल्यास सन्माननीय भागधारक खालील नंबरवर संपर्क साधून आवश्यक मार्गदर्शन प्राप्त करु शकतात.

दूरध्वनी क्रमांक: (०७२४) – २४५५०९३, २२५८४८०
मोबाईल क्रमांक: ७६२०५१२५९५

******

संचालक मंडळाचा अहवाल

प्रति,
सर्व सन्माननीय भागधारक

महामंडळाचा ४५ वा वार्षिक अहवाल दि. ३१ मार्च, २०२२ रोजी संपलेल्या वर्षाची आर्थिक स्थिती दर्शविणारा अंकेक्षीत लेखा अहवाल आपणासमोर सादर करण्यास संचालक मंडळास आनंद होत आहे.

१) वित्तीय उपलब्धी:–

भारतीय लेखा मानक IND AS (IAS) ची अंमलबजावणी आणि त्यानुसार आर्थिक ताळेबंद तयार करण्याच्या धोरणांमध्ये महत्वपूर्ण बदल:

कॉर्पोरेट कार्य मंत्रालयाने निर्गमित केलेल्या अधिसूचनेनुसार कंपनीने कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १३३ च्या अंतर्गत निर्धारित भारतीय लेखा मानक (IND AS) प्रमाणे आर्थिक ताळेबंद तयार करणे आवश्यक आहे. १ एप्रिल, २०१७ पासून कंपनी (लेखा मानक) दुरुस्ती नियम, २०१६ द्वारे सुधारित केल्या नुसार व कंपनी भारतीय लेखा मानक नियम, २०१५ नूसार, कंपनीने वित्तीय विवरण तयार केले आहेत, ज्यात ३१ मार्च, २०२२ अखेरचा ताळेबंद समाविष्ट आहे. ३१ मार्च, २०२२ रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षासाठी, नफा-तोटा पत्रक, कॅश फ्लो तक्ता आणि भागभांडवलात झालेल्या बदलाचे विवरण, आणि महत्वाची लेखा धोरणे आणि इतर स्पष्टीकरणात्मक माहितीचा सारांश (यानंतर आर्थिक ताळेबंद म्हणून संदर्भित) यांचा समावेश आहे.

महामंडळाच्या आर्थिक स्थिती बाबत चालू वर्ष आणि मागील वर्षाच्या आकडेवारीसह पुनर्विलोकन खालीलप्रमाणे आहे.
(रूपये लाखात)

विवरण	३१.०३.२०२२	३१.०३.२०२१
व्यवसायातून उत्पन्न	४३९७२.३५	४४६७५.५९
इतर उत्पन्न	२३८५.८७	२४५८.२२
एकूण उत्पन्न	**४६३५८.२२**	**४७१३३.८१**
(वजा) एकूण खर्च	४३४८५.५७	४४२९९.०७
असामान्य बाबी आणि करपुर्व नफा	२८७२.६५	२८३४.७४
चालु करखर्च	७२२.९९	७१३.४५
प्रलंबित करखर्च/देयता	९८.५५	-११.०३
मागील वर्षासंबंधीचा कर	०	०
इतर सर्वसमावेश उत्पन्न	-४११.२४	-३६.९७
निव्वळ नफा/तोटा (अहवाल वर्षाकरिता)	**१६३९.८७**	**२०९५.३५**
सामान्य भागावरील मुळ प्रतीभाग लाभ(रूपयात)	३९१.९०	५००.७५
सामान्य भागावरील सौम्य प्रतीभाग लाभ(रूपयात)	३९१.९०	५००.७५

२) लाभांश :–
संचालक मंडळाने आर्थिक वर्ष २०२१–२०२२ या कालावधीत रू. २० प्रतिभाग (२०टक्के दराने) निव्वळ लांभांश देण्याची शिफारस केलेली आहे. वार्षिक सर्वसाधारण सभेमध्ये सभासदांनी लाभांश देण्यासाठी मंजुरी दिल्यास रु. ८३.६९ लक्ष एवढी रक्कम लाभांश म्हणून देण्यात येईल.

३) व्यावसायिक कृती आणि भविष्यातील संभाव्य पुनर्विलोकन :–
चालू वर्षी झालेली महामंडळाची व्यावसायिक कृती आणि भविष्यातील संभाव्य पुनर्विलोकन बाबतचा तपशिल संचालक मंडळ खालीलप्रमाणे करीत आहे.

कोरोना विषाणूचा (कोविड–१९) प्रभाव:
राज्य शासनाने बियाणे व्यवसायाला 'अत्यावश्यक वस्तु' यात वर्गिकृत केले आणि काही मार्गदर्शक तत्वे आखुन दिली; जेणेकरुन बियाण्याचे उत्पादन, प्रक्रिया आणि वितरण यावर परिणाम होणार नाही. लॉकडाउनच्या कालावधीत कंपनीच्या उत्पादन, प्रक्रिया आणि पुरवठा साखळी अशा प्रमुख सुविधांचा भाग कार्यरत होता तसेच शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांनूसार कार्यालये आणि प्रक्रिया केंन्द्रामध्ये सुरक्षिततेचे उपाय व स्वच्छतेचे पालन करण्यात येत आहे. अशाप्रकारे कोविड–१९ चा कंपनीवर होणारा परिणाम सुसहय होता. कंपनीने आतापर्यत प्राप्त झालेल्या व बाहय माहितीचा विचार करुन प्राप्त येणे, साठा, विशिष्ट गुंतवणुक आणि इतर वित्तिय मालमत्ता यांचे पुनर्प्राप्तीचे मुल्यांकन केलेले आहे. या मालमत्तेचे स्वरुप लक्षात घेता कंपनी या मालमत्तेचे वहन रक्कम वसूल करेल अशी अपेक्षा आहे.

बिजोत्पादन:–

- **४,१२,३०८ क्विंटल प्रमाणित/सत्यप्रत बियाणे उत्पादन**
- **३६,७४९ क्विंटल पायाभुत बियाणे उत्पादन**
- **७६,५२६ हेक्टर क्षेत्रावर बिजोत्पादन**
- **''ग्राम बिजोत्पादन योजना कार्यक्रम'' योजनेअंतर्गत तपासणी फी मध्ये १०० टक्के, ७५ टक्के व ५० टक्के सुट**
- **३००० क्विंटल पेक्षा जास्त प्रमाणित बियाणेचे उत्पादन घेणाऱ्या गावांना पुरस्कार**

अहवाल वर्षामध्ये महामंडळाने ४,१२,३०८ क्विंटल प्रमाणित/सत्यप्रत बियाणे आणि ३६,७४९ क्विंटल पायाभुत बियाणे भाजीपाला बियाण्यासह अनुक्रमे ७०,६६३ हेक्टर आणि ५,८६३ हेक्टर क्षेत्रावर बिजोत्पादक/तालुका बिज गुणन केंद्रामार्फत बियाण्याचे उत्पादन केलेले आहे. या एकुण उत्पादित प्रमाणित बियाण्यामध्ये तृणधान्य १,०२,७२४ क्विंटल, कडधान्य २,२७,२९२ क्विंटल, गळित धान्य ६७,८४४ क्विंटल, कपाशी व तंतुमय १,०४० क्विंटल, हिरवळीचे खत २,८४३ क्विंटल, चारावर्गीय ४,५६४ क्विंटल आणि इतर पिके आहेत. महामंडळाने उतीसंवर्धन तंत्राद्वारे संकरीत पपईची रोपे तयार करून शेतक–यांना विक्रीसाठी उपलब्ध करून दिलेली आहेत. सलग क्षेत्रावर बिजोत्पादन कार्यक्रम आयोजित करण्याकरीता बिजोत्पादकांना प्रोत्साहीत करण्याचे दृष्टीने महाराष्ट्र राज्य बीज प्रमाणीकरण यंत्रणेच्या तपासणी फी मध्ये १०० टक्के, ७५ टक्के व ५० टक्के सुट बिजोत्पादकांना **''ग्राम बिजोत्पादन योजना कार्यक्रम''** योजने अंतर्गत देण्यांत येते. ही योजना स्वतंत्रपणे धान, तुर, ताग आणि भाजीपाला पीके यासाठी राबविण्यात येते. या योजनेअंतर्गत उत्पादकांना चांगला फायदा होत आहे. त्याचा प्रतिसाद खुप उत्साहवर्धक आहे. त्याचप्रमाणे महामंडळाने **महाबीज बिजोत्पादन ग्राम पुरस्कार योजना** देखील जाहीर केली असुन त्या अंतर्गत ३००० क्विंटल पेक्षा अधिक प्रमाणित बियाण्याचे उत्पादन घेणाऱ्या गावांचा महाबीज मार्फत पुरस्कार देवून गौरव करण्यांत आला आहे. महामंडळाने बियाणे दर्जा उंचावणे कार्यक्रमांतर्गत, कमीत कमी निम्नस्तर बियाणे असणारे लॉट तसेच सोयाबिन, तुर, मुग, उडीद आणि धान इत्यादी पिकांकरीता उच्चतम उगवण क्षमता असणारे बियाणे याकरीता **विशेष उच्चतम गुणवत्तेचे बियाणेकरीता अतिरीक्त प्रोत्साहन योजना** सुरू केलेली आहे. सदर अतिरीक्त गुणवत्ता प्रोत्साहन योजनेमुळे बिजोत्पादकांनी कमी निम्नस्तर असलेले कच्चे बियाणे महामंडळास पुरविल्यामुळे प्रक्रिया खर्चामध्ये बचत होवून उच्चतम गुणवत्तेच्या बियाणे मात्रेमध्ये वाढ झालेली आहे. 'राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान' अंतर्गत कडधान्य, तेलबिया आणि तृणधान्य बियाण्याची मागणी लक्षात घेता महामंडळाने कडधान्य पिकामध्ये तुर, मुग, हरभरा व उडीद वाणाचे, तेलबियामध्ये सोयाबिनचे तसेच तृणधान्य पिकामध्ये रब्बी ज्वार, बाजरा व धान पिक वाणाचे लक्षांक उत्पादन करून बियाणे वितरीत करण्यांत आले. त्यामुळे सदर पिकामध्ये बियाणे बदलाचे प्रमाणामध्ये वाढ होण्यास मदत झाली तसेच महामंडळाने गळीत धान्य, कडधान्य व तृण धान्य पिकामध्ये नवीन वाणाचे बियाणे उत्पादीत करून राज्यातील शेतकऱ्यांमध्ये प्रसार होण्याकरिता उपलब्ध करून दिले.

बिजोत्पादनात नवीन वाणाचा समावेश:

महामंडळाने अहवाल वर्षात सुधारीत बाजरी धनशक्ती, एएचबी १२००, एएचबी-१२६९, भात आरटीएन-६, आरटीएन-८, भात-पीडीकेव्ही तिलक, साकोली-९, कर्जत-८, कर्जत-९, नागली, फुले नाचणी, तुर राजेश्वरी, पीकेव्ही-तारा, बीडीएन-७११, बीडीएन-७१६, गोदावरी, मुंग बिएम-२००३-२, उडीद एकेयु १०-१, सोयाबिन एमएयुएस-६१२, एमएयुएस-१६२, एमएसीएस-११८८, फुले संगम, फुले किमया, जेएस-२०-२९, पीकेव्ही येलो गोल्ड, पीडीकेव्ही अंबा, सुवर्ण सोया, जेएस २०-९४, जेएस-२०-११६, जेएस-२०-९८, जेएस-२०-३४, सन्हेम्प प्रांकूर (जेआरजे-६१०) आणि एसयुआएन-०३, भुईमूग फुले मोर्णा, फुले वारणा, फुले उन्नती, फुले भारती, तीळ जेएलटी-४०८, पिकेव्ही-एनटी-११, गहु डीबीडब्लू-१६८, पुसा ज्वाला, एमएसीएस-६४७८, फुले समाधान, पीडीकेव्ही सरदार, रब्बी ज्वार फुले सुचित्रा, फुले रेवती, एसएसएफ-७०८, एसएसएफ-१२-४०, पीकेव्ही-पिंक, पिबीएनस-८६ आणि हरभरा फुले विक्रम, राजविजय-२०२, बीडीएनजीके-७९८, फुले विक्रांत, एकेजी-११०९ (पीडीकेव्ही कांचन), पीडीकेव्ही कनक, सुपर अन्नेगिरी-१, बीजीएम १०२१६, बीजी ३०६२ आणि लीन बियाणे एनएल-२६० आणि एलएसएल-९३, इत्यादी कृषी विद्यापीठाने विकसित केलेल्या नवीन वाणाचा बिजोत्पादनामध्ये समावेश केलेला आहे.

- **सुधारीत बाजरी धनशक्ती**
- **एएचबी १२००**
- **साकोली-९**
- **गोदावरी**
- **सोयाबीन एमएयुएस-६१२**
- **एमएसीएस-११८८**
- **जेएस-२०-२९**
- **पिकेव्ही येलो गोल्ड**
- **तीळ जेएलटी-४०८**
- **गहू एमएसीएस-६४७८**
- **हरभरा राजविजय-२०२**
- **हरभरा पीडीकेव्ही कांचन**

बियाणे प्रक्रिया व अभियांत्रिकी:

कच्चे बियाण्यावर भिन्न वातावरणाच्या परिस्थितीत प्रक्रिया करून चांगल्या प्रतीचे बियाणे विपणना करीता योग्य वेळी हंगामामध्ये उपलब्ध करून देणे हे एक मोठे आव्हान महाबीज करीता राहत आलेले आहे. अहवाल वर्षात एकंदरीत ७,२४,०३५ क्विंटल कच्च्या बियाण्यावर खरीप, रब्बी तथा उन्हाळी हंगामामध्ये कोविड-१९ च्या पार्श्वभूमीवर विहित कालमर्यादेत प्रक्रिया करून उच्च प्रतीचे बियाणे शेतकऱ्यांना वेळेच्या मर्यादेत उपलब्ध करून देण्यात आलेले आहे. अनेक नविन कल्पना आणि संकल्पनासह प्रक्रिया आणि साठवणूक अभियांत्रिकीच्या विस्तृत अनुभवावर प्रक्रियेचे कामकाज मशिनीकृत करण्यात आलेले आहे. महामंडळाने महाराष्ट्रातील बऱ्याच बिज प्रक्रिया केंद्रामध्ये स्वयंचलीत भरणा मशीन, बॅगीग आणि टॅगीग मशीन, स्वयंचलीत इलेक्ट्रॉनिक लेबल छपाई मशीन, माल वाहक फोर्क लीटर ट्रक अशा प्रकारे यांत्रिकीकरण करून मनूष्यबळाच्या कमतरतेवर मात केली आणि त्यानंतर प्रक्रिया खर्च कमी झालेला आहे. बियाण्याची शास्त्रीय साठवण आणि प्रक्रिया केल्याने उत्तम दर्जाचे बियाणे उत्पादित होते. महामंडळाच्या स्वत:च्या गोदामाची बियाणे साठवण क्षमता ७,८३,५०० क्विंटल आहे यामुळे बिजोत्पादकांना त्यांचे बियाणे प्रक्रियेसाठी त्यांच्या जवळच्या प्रक्रिया केंद्र व गोदामामध्ये नेणे-आण हे सोयीस्कर झालेले आहे.विजेचा स्त्रोत राखण्यासाठी महामंडळाने सर्व बीज प्रक्रिया केंद्र, आणि कार्यालयांमध्ये APFC पॅनेल स्थापित केले आहेत, खामगाव येथील ट्रायकोडर्मा प्रयोगशाळेच्या नवीन इमारतीचे बांधकाम सुरु करण्यात आले असून जुन्या कार्यालयाच्या इमारतीचेही चालू आर्थिक वर्षात नूतनीकरण करण्यात आले आहे.

- **एकंदरीत ७,२४,०३५ क्विंटल कच्च्या बियाण्यावर खरीप, रब्बी तथा उन्हाळी हंगामामध्ये विहित कालमर्यादेत प्रक्रीया.**
- **महामंडळाची स्वत:ची मालसाठवणूकीची क्षमता ७,८३,५०० क्वि.**

बियाणे विपणन:

खरीप २०२१ हंगामात महामंडळाने एकूण २,१६,११३ क्विंटल बियाणे विक्री केलेली आहे. उपलब्धतेच्या ९४ टक्के बियाणे विक्री झालेली आहे. रब्बी २०२१ हंगामात २,१९,९०२ क्विंटल बियाणे विक्री झालेली असुन उन्हाळी २०२१-२२ हंगामात १३,३२९ क्विंटल बियाण्याची विक्री केलेली आहे. अहवाल वर्षात महामंडळाने भाजीपाला, वैरण पिके व हिरवळीचे पिके मिळुन १३,५३३ क्विंटल बियाणे विक्री केलेले असून

- **सन २०२१-२२ या वर्षात एकूण ४,६२,८७७ क्विंटल बियाणे विक्री केलेले आहे.**
- **खरीप २०२१ हंगामात महामंडळाने एकुण २,१६,११३ क्विंटल बियाणे विक्री केलेली आहे.**
- **रब्बी २०२१ हंगामात २,१९,९०२ क्विंटल बियाणे विक्री केलेली आहे.**
- **भारत सरकारच्या विविध योजने अंतर्गत २०२१-२२ मध्ये खरीप व रब्बी हंगामात एकुण ८१,३०३ क्विंटल बियाणे वाटप.**

बियाण्याची किंमत १८.०८ कोटी आहे. यापैकी ७,८२७.२८ क्विंटल चारा पिके, ३,५२१.२० क्विं. हिरवळीचे खते व २,१८४.५२ क्विंटल भाजीपाला पिकाचे बियाणे शासकीय योजने अंतर्गत व सर्वसाधारण विपणना अंतर्गत बियाणे विक्री केलेले आहे.योग्य नियोजन, वेळेत बियाणे उपलब्धता व रास्त दर यामुळे बियाणे विक्री शक्य झालेली आहे. सन २०२१-२२ या वर्षात एकूण ४,६२,८७७ क्विंटल बियाणे विक्री केलेले आहे. भारत सरकारच्या ''राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा मोहीमे'' अंतर्गत धान्य उत्पादन वाढविण्याकरीता गहू, भात व कडधान्य बियाणे निवडक जिल्हयामध्ये अनुदानावर वाटप केलेले आहे. सदर योजने अंतर्गत महामंडळामार्फत १२,०६१ क्विंटल भात, तुर, मुंग आणि उडीद खरीप २०२१ हंगामात वाटप केलेले आहे व रब्बी २०२१ हंगामात ६१,५५० क्विंटल गहू व हरभरा बियाणे योजने अंतर्गत अनुदानावर वाटप केलेले आहे. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान भरड धान्य योजने अंतर्गत महामंडळामार्फत खरीप २०२१ हंगामात १,७७१ क्विंटल व रब्बी २०२१ हंगामात ५,९२१ क्विंटल रब्बी ज्वार बियाणे वितरीत केलेले आहे.

गुणवत्ता नियंत्रण:

- **एकूण १४,८४१ बियाणे/रोपाचे नमुन्यांची उगवण चाचणी तपासणी.**
- **२,०५८ क्षेत्रीय उगवण चाचणी घेण्यांत आलेली आहे.**
- **अहवाल वर्षात ९२,८४४ लिटर जैविक खत, व ट्रायकोडर्मा १,१३६.६० क्विंटल चे निर्माण.**

अहवाल वर्षात विविध बियाणे/रोपाचे एकूण १४,८४१ नमुने उगवण चाचणीसाठी बिज परीक्षण प्रयोगशाळेमध्ये तपासणी करीता घेतलेले आहेत. आणि १,४८४ नमुने भौतिक शुध्दता तपासणीसाठी महाराष्ट्र तथा इतर राज्यामध्ये घेण्यात आलेले आहेत. तसेच वर्षभरात ३,२४४ एलिसा चाचण्या घेण्यात आल्या. सोयाबिन बियाण्याचे उगवणशक्ती बाबतच्या तक्रारीस आळा घालण्याचे दृष्टीकोनातुन उन्हाळी २०१२ हंगामापासुन सोयाबिन बियाण्याची क्षेत्रीय उगवण चाचणी घेण्यात येत आहे. अहवाल वर्षामध्ये २,०५८ क्षेत्रीय उगवण चाचणी घेण्यांत आलेली आहे. महामंडळाने शेतक-यांना नेहमीच दर्जेदार व उत्कृष्ट बियाणे पुरवण्यासाठी, महामंडळाच्या क्षेत्रावर विविध चाचण्या घेवुन आपली तत्परता दर्शविलेली आहे. आपली कंपनी केंद्र/राज्य सरकारच्या विविध योजना आणि अनुदानाच्या सहाय्याने नवीन चाचणी उपकरणे आणि यंत्रसामग्री कार्यान्वित स्थापित करून गुणवत्ता नियंत्रण प्रयोगशाळा बळकट करीत आहे. महामंडळ महाराष्ट्र शासनाकडे प्रमाणित बियाणे चाचणी प्रयोगशाळा म्हणून नोंदणीकृत झालेले आहे आणि मानंकानूसार बियाण्याची गुणवत्ता चाचणी करण्याचे धोरण आहे. महामंडळाने अकोला येथील बियाणे चाचणी प्रयोगशाळेच्या NABL मान्यतेसाठी अर्ज केला आहे. ट्रायकोडर्मा ज्यामध्ये जैविक खते, रायझोबिअम, ॲझोबॅक्टर, ॲझोस्पिरीलम, फॉस्फरस सोलुबिलायझींग बॅक्टेरिया, पोटॅश मोबिलायझींग बॅक्टेरिया, कोसोर्शीया एनपीके आणि विविध जैविक किटकनाशके यांचा समावेश आहे. त्यांच्या उत्पादनाकरीता केंद्रीय किटकनाशक मंडळ (CIB), फरिदाबाद यांचेकडुन कायमस्वरूपी नोंदणी महामंडळाला मिळालेली आहे. अहवाल वर्षात ९२,८४४ लिटर जैविक खत आणि ट्रायकोडर्मा १,१३६.६० क्विंटल निर्माण झालेले असून महाबीज जैविक खतांना शेतकऱ्यांकडुन सकारात्मक प्रतिसाद मिळालेला आहे.

४) साहित्य बदल व जर कंपनीच्या वित्तीय विवरण पत्रकासंबधित वर्षामध्ये आर्थिक स्थितीवर प्रभाव पाडणारे घटकात बदल झाल्यास त्यासंबधीचा तपशील व बांधिलकी.

कंपनीच्या आर्थिक स्थितीवर प्रभाव पाडणारे कोणतेही विशेष बदल या वर्षात घडुन आलेले नाहीत.

५) उर्जा संवर्धन, तंत्रज्ञान उपयोग, परकीय चलन मिळकत व खर्च.

उर्जा संवर्धन, तंत्रज्ञान उपयोग, परकीय चलन मिळकत व खर्चा संबंधित माहिती कंपनी कायदा २०१३ चे कलम १३४ (३) (एम) नुसार व कंपनी खाते नियम, २०१४ च्या नियम ८ (३) अंतर्गत खालील प्रमाणे दिलेले आहेत.

उर्जा संवर्धन:

संचालक मंडळ नेहमीच उर्जेचे संवर्धन करण्यासाठी सर्वोतोपरी प्रयत्नशील असते. नैसर्गिक उर्जेला प्रोत्साहन देण्यासाठी विविध प्रक्रिया केंद्राच्या ठिकाणी महामंडळाकडून एलईडी दिवे व सौर उर्जेचा वापर करण्यात येत आहे. बिज प्रक्रियेसाठी नवीन यांत्रिकीकरण आणि निरीक्षणाचा अभ्यास करून उर्जा बचत करण्याकरिता महामंडळ व्यवस्थापन प्रयत्नशिल आहे. नैसर्गिक उर्जेच्या वापराकरीता यापुढे जाऊन महामंडळाचे मुख्य कार्यालय, अकोला येथे सौर उर्जा पॅनल बसविण्यात आलेले आहेत आणि भाजीपाला बिज प्रक्रिया केंद्र, एमआयडीसी, शिवणी अकोला येथे शितगृहासाठी सौर उर्जेच्या प्रकल्पाचे बांधकाम पुर्ण झालेले आहे व सदर प्रकल्पाचा उपयोग बियाणे जतन करण्यासाठी केला जाऊ शकतो महामंडळाचा मुख्य व्यवसाय बियाणे प्रक्रिया आहे त्यानुसार स्वयंचलीत व अत्याधुनिक उर्जा बचत प्रकल्पाची गरज असावी याकरिता सर्वकष अभ्यास करूनच उर्जेची बचत व्हावी

म्हणुन सदर प्रकल्पाची अंमलबजावणी करण्यांत आली आहे.

नवीन तंत्रज्ञानाचा अनुकुल समावेश:

महामंडळ वेळोवेळी संशोधन व विकास विभागा अंतर्गत विपणनाच्या आवश्यकतेनुसार उच्चतम बियाण्याची निर्मिती करण्यासाठी कार्यरत आहे. त्यामध्ये संकरीत कापुस, तृणधान्य, कडधान्य आणि भाजीपाला बियाण्याचा समावेश आहे. नुकतेच महामंडळाने हरभरा, चारा ज्वारी आणि भाजीपाला यांच्या विविध वाणाचे नमूने राष्ट्रीय स्तरावरील संशोधन संस्थेकडे सादर केल्या आहेत. महामंडळाला DAC, ICAR, दिल्ली कडून महाराष्ट्रात महाबीज-१२४ BGII च्या व्यावसायीक उत्पादनासाठी मान्यता मिळाली आहे.

विदेशी मुद्राविनीमय

१) विदेशी मुद्रा प्राप्ती - रू. (निरंक)

२) विदेशी मुद्रा खर्च - रू. (निरंक)

६) **महामंडळाचे जोखीम व्यवस्थापन धोरण विकास आणि अंमलबजावणी बाबत निवेदन.**

सद्यस्थितीत महामंडळाचे कोणतेही जोखीम व्यवस्थापन धोरण नाही तथापि महामंडळाचे अस्तित्व धोक्यात येण्याच्या जोखमीचे घटक अत्यल्प आहेत. परंतु त्याबद्दल धोरण तयार करण्याची प्रक्रिया सुरू आहे.

७) **सामाजिक जबाबदारीच्या अंमलबजावणीवर महामंडळाच्या प्रगतशिल धोरणाचा तपशिल.**

महामंडळाने संयुक्त सामाजिक जबाबदारीसाठी धोरण विकसित केलेले आहे आणि संचालक मंडळाने संयुक्त सामाजिक जबाबदारी प्रभावीपणे अंमलबजावणी करीता पुढाकार घेतलेला आहे, सन २०२१-२२ या वर्षातील सीएसआर कृतीचे विवरण परिशिष्ट-१ प्रमाणे आहे.

८) **कंपनी कायदा, २०१३ चे कलम १८६ नुसार कर्ज हमी किंवा गुंतवणुकीचे विवरण:**

कंपनी कायदा, २०१३ चे कलम १८६ नुसार कर्ज हमी किंवा गुंतवणुकीचे विवरण आर्थिक अहवालामध्ये दिलेले आहे.

९) **संबंधित व्यक्तींनी केलेले करार किंवा ठराव याचा तपशिल:**

कंपनीने आर्थिक वर्षात संबधित पक्षासह प्रविष्ट केलेले सर्व करार/व्यवस्था/व्यवहार हे सर्वसाधारणपणे बाजार भावाच्या किंमतीत होते. कलम १८८ संबधित व्यक्तींनी केलेले करार किंवा व्यवहार याचा तपशिल सोबत जोडलेल्या फॉर्म AOC-2 प्रमाणे आहे.

१०) **वैधानिक लेखापात्रता, आरक्षण आणि लेखा परिक्षक/सेक्रेटरीयल ऑडीटर यांच्या अहवालावर स्पष्टीकरणे:**

वैधानिक लेखापरीक्षक आणि व्यावसायिक कंपनी सचिव यांचे अहवालावर लेखापात्रता, आरक्षण **बाबत स्पष्टीकरण संचालक मंडळाचे अहवालासोबत जोडलेले आहेत.**

११) **संचालकांची नियुक्ती, त्यांचे मानधन व कर्तव्याबाबत महामंडळाचे धोरण:**

कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम १७८(१) च्या तरतुदीनुसार नामनिर्देशन आणि वेतन समितीची स्थापना करण्यात आलेली आहे. केंद्र सरकारच्या भारतीय सामुहीक उद्योग मंत्रालयाचे दि. ५ जुन २०१५ च्या सुचनेनुसार वरीष्ठ व्यवस्थापन आणि इतर कर्मचारी यांची नियुक्ती वगळता कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम १७८(२) (३) (४) च्या अटीतुन सरकारी कंपन्याना सुट देण्यात आलेली आहे. म्हणुन महामंडळ कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम १७८(३) नूसार संचालकांची नियुक्ती, व्यवस्थापकीय मानधनाचे शोधन आणि इतर संबंधित बाबी याकरीता बाध्य नाही. त्याकरिता समितीमध्ये एक स्वतंत्र संचालक असणे आवश्यक असुन संचालकाची नियुक्ती झाल्यानंतर नामनिर्देशन व वेतन समिती कार्यान्वित होईल. या नियुक्ती संबंधित सुचना राज्य शासनाचे अभिप्राय प्राप्त करुन घेणे करिता सादर करण्यात आलेली आहे.

१२) **वार्षिक विवरण**

कंपनी (व्यवस्थापन आणि प्रशासन) नियम, २०१४ च्या नियम १२ व कायद्याचे कलम ९२ मधील तरतुदींच्या अनुषंगाने वार्षिक विवरण अहवाल **परिशिष्ट -२** मध्ये दिलेला आहे.

१३) **अहवाल वर्षात संचालक मंडळाच्या झालेल्या सभा आणि संचालक/मुख्य व्यवस्थापकीय व्यक्तीची निवड याचा तपशिल**

अहवाल वर्षात आयोजित संचालक मंडळाच्या सभाची संख्या आणि संचालक/मुख्य व्यवस्थापकीय व्यक्तीच्या निवडी संबधीचा तपशिल **परिशिष्ट-३** मध्ये दिलेला आहे.

१४) संचालकाचे जबाबदारीबाबत निवेदन

कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम १३४ (५) उपबंधानुसार आर्थिक वर्ष २०२१-२२ साठी संचालक मंडळ, संचालकांचे जबाबदारी बाबतचे निवेदन सादर करीत आहे.

(अ) वार्षिकलेखे तयार करतांना लेख्याबाबत लागु असलेली मापदंडे अवलंबिलेली आहेत. ज्या बाबतीत लेखानियमानुसार वेगळी पध्दत अवलंबिलेली आहे अशा बाबींबाबत लेखानियमानुसार योग्य स्पष्टीकरणासह पध्दत अवलंबिलेली आहे.

(ब) संचालक मंडळाने अशा प्रकारच्या लेखांकनाच्या पध्दतीचे अनुसरन केलेले आहे, ज्यात समन्वय व संभाव्यता याचा मेळ लागेल व त्याबाबत सर्वकष अशी पाठराखन केली आहे की, ज्याद्वारे महामंडळाच्या कामकाजाबाबत तथा आर्थिक वर्षाशी संबंधित नफातोटा पत्रक हे खरे व वस्तुनिष्ठ स्वरूप प्रकट करेल.

(क) संचालकांनी कंपनी कायद्याअंतर्गत आवश्यक असलेले लेखे ठेवण्याबाबत काळजी घेतलेली आहे, जेणे करून महामंडळाची मालमत्ता सुरक्षित राहील तथा अपहार व अनियमितता होणार नाही व झाल्यास उघडकीस येईल.

(ड) संचालकांनी वार्षिक लेखे प्रचलीत पध्दतीनुसार तयार केलेले आहेत.

(इ) संबंधित सर्व कायदे व तरतुदीनुसार प्रभावीपणे कार्य होते किंवा कसे याची खातरजमाकरण्यासाठी संचालकांसाठी योग्य प्रणाली कार्यान्वित करण्यात आली आहे.

१५) दुय्यम, संयुक्त आणि सहाय्यक कंपनी:

महामंडळ हे राष्ट्रीय बिज निगम लि. या कंपनीची सहायक कंपनी असुन या कंपनीने महामंडळाचे ३५.४४ टक्के समभाग धारण केलेले आहेत व आर्थिक वर्षात यामध्ये कोणताही बदल नाही.

१६) ठेवी:

अहवाल वर्षात महामंडळाने कोणत्याही ठेवी स्विकारलेल्या नाहीत किंवा ठेवीचे नुतणीकरण केलेले नाही.

१७) वैधानिक लेखापरीक्षक

वैधानिक लेखापरीक्षक आणि त्यांचा अहवाल

मे. जे. एस. उबेराय आणि कंपनी., सनदी लेखापाल, नागपूर यांची २७/०८/२०२१ च्या भारताच्या नियंत्रक आणि महालेखा परीक्षकांच्या पत्राद्वारे वैधानिक लेखापरीक्षक म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे, जे १ वर्षाच्या कालावधीसाठी पदावर आहेत; कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्रालयाने ७ मे, २०१८ रोजी लागू केलेल्या कंपनी सुधारणा कायदा, २०१७ नुसार, अशा वैधानिक लेखापरीक्षकांच्या नियुक्तीला प्रत्येक वार्षिक सर्वसाधारण सभेत मान्यता देणे आवश्यक नाही, त्यामुळे मंजुरीसाठी कोणताही ठराव प्रस्तावित नाही.

खर्च लेखापरीक्षक:

कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम १४८ नुसार कंपनी (कॉस्ट रेकॉर्ड आणि ऑडिट) नियम, २०१४ नुसार कॉस्ट ऑडिट महामंडळाला लागू नाही.

सचिविय अंकेक्षक:

कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम २०४ आणि कंपन्या (व्यवस्थापकीय कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती आणि पारिश्रमिक) नियम, २०१४ च्या तरतुदींनुसार मे. राम ठक्कर अँड असोसिएट्स, कंपनी सेक्रेटरी, अकोला यांची ३१ डिसेंबर २०२१ रोजी झालेल्या बोर्ड मिटिंगमध्ये १ वर्षाच्या कालावधीसाठी सचिविय अंकेक्षक म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे व ते त्या कालावधीपर्यंत पदावर आहेत.

१८) अनक्लेम लाभांश वारंट्सची ची रक्कम (IEPF) ला हस्तांतरण:

सन २०२१-२२ मध्ये २०१३-१४ या वर्षाची अनक्लेम लाभांश वारंट्सची रक्कम रू. ३,६९,२४०.०० Investor Education and Protection Fund ला हस्तांतरीत करण्यात आलेली आहे.

१९) लेखापरीक्षा समितीची रचना आणि यंत्रणा:

संचालक मंडळाने कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम १७७ च्या तरतुदीनुसार लेखापरीक्षा समितीच्या रचनेला मान्यता दिलेली आहे. या समितीमध्ये स्वतंत्र संचालक असणे आवश्यक असुन संचालकाची नियुक्ती झाल्यानंतर लेखापरीक्षा समिती कार्यान्वित होईल. या नियुक्ती संबंधी सुचना राज्य शासनाला त्यांचे मत घेण्याकरीता सादर करण्यात आलेली आहे.

२०) **समभाग:**

अहवाल वर्षात अधिकृत भागभांडवल आणि भरणा केलेले भागभांडवल यामध्ये बदल झालेला नाही.

समभाग परत घेणे

अहवाल वर्षात महामंडळाने कोणतेही समभाग विकत घेतलेले नाहीत.

सामान्य (Sweat) **समभाग**

अहवाल वर्षात महामंडळाने कोणतेही सामान्य समभाग वाटप केलेले नाहीत.

बोनस समभाग

अहवाल वर्षात महामंडळाने कोणतेही बोनस समभाग वाटप केलेले नाहीत.

कर्मचारी समभाग पर्याय योजना

महामंडळाने कर्मचाऱ्यांसाठी कोणतीही समभाग पर्यायी योजना प्रदान केलेली नाही.

२१) **अंतर्गत आर्थिक नियंत्रण:**

महामंडळाच्या महत्वपुर्ण व्यवसाय प्रक्रियेवर नियंत्रण ठेवण्याकरीता, वित्तीय अहवाला अंतर्गत नियंत्रण तसेच क्रियात्मक नियंत्रण हे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण आराखडयामध्ये आहे. महामंडळाच्या व्यवसायाला संरक्षित करण्यासाठी व बदलत्या पर्यावरणाबाबत कमीतकमी जोखीम स्विकारणे निर्णय क्षमता विकसित करणे व सुव्यवस्थापन याबाबत महामंडळाने अंतर्गत नियंत्रण पध्दतीचा अराखडा तयार केलेला आहे.

वित्तीय विवरणाच्या संदर्भात अंतर्गत नियंत्रण प्रणाली संबंधी विस्तृत बाबी खालीलप्रमाणे:

अ) महामंडळाची कार्यव्यवस्था मान्य केलेल्या धोरणानुरूप आहे किंवा नाही, याबाबत तपासणी करीता महामंडळाने अंतर्गत अंकेक्षकाची नियुक्ती केलेली आहे.

ब) महामंडळ ठराविक कालावधीच्या अंतराने नियमित साठा तपासणी करीत आहे, आणि

क) व्यवसायावर परिणामकारक नियंत्रण ठेवण्यासाठी, लबाडी/चोरी आणि चुका शोधुन काढण्यासाठी, महामंडळाच्या मालमत्तेची सुरक्षा, लेख्या संबधीच्या रेकॉर्डमध्ये अचुकता आणण्यासाठी आणि संबंधित वित्तीय माहिती वेळेवर तयार करण्यासाठी महामंडळाने संबंधित पक्ष व्यवहार धोरण व्हीसल ब्लोअर पॉलीसी आणि इतर धोरणांचा अवलंब केलेला आहे.

२२) **महिला लैंगिक छळ (प्रतिबंध आणि तक्रार निवारण) अधिनियम, २०१३ अंतर्गत प्रगटीकरण:**

अहवाल वर्षात महिला लैंगिक छळ (प्रतिबंध आणि तक्रार निवारण) अधिनियम, २०१३ अंतर्गत कोणतीही तक्रार दाखल झालेली नाही.

२३) **लेखापरिक्षकांनी नोंदवलेल्या फसवणुकींच्या संदर्भात तपशील.**

अहवाल वर्षात लेखा परिक्षकाने कंपनीच्या कारभारात कलम १४३ प्रमाणे कोणत्याही फसवणुकीची नोंद केलेली नाही किंवा नोंदवली नाही. त्यामुळे संचालक मंडळाकडे वरील विषयात/संदर्भात तपशील देण्यासारखे काहीच नाही.

२४) **महत्त्वपुर्ण आणि प्रभाव टाकणारे आदेश.**

नियामक किंवा न्यायालये किंवा न्यायाधिकरणाव्दारे कंपनीच्या चालु असलेल्या स्थितीवर आणि भविष्यात कामकाजावर परिणाम करणारे कोणतेही महत्वपुर्ण आणि प्रभाव करणारे आदेश दिलेले नाहीत.

२५) **सचिवीय मानकांचे पालन.**

कंपनीने अहवाल वर्षात लागु असलेल्या सचिवीय मानकांच्या सर्व तरतुदीचे योग्य पालन केलेले आहे.

२६) **कर्मचाऱ्यांचे तपशील**

व्यवस्थापकीय कर्मचारी नियम, २०१४ च्या नियम ५(२)अंतर्गत नमूद केलेल्या मर्यादेपेक्षा जास्त वेतन घेणारे कोणतेही कर्मचारी नसल्यामुळे तरतुदी अंतर्गत कोणतेही माहिती दिली जात नाही आहे.

२७) **वार्षिक अहवाल प्रदर्शित करण्यासाठी संकेतस्थळ.**

कंपनीचे संकेतस्थळ www.mahabeej.com हे आहे आणि या संकेतस्थळावर कंपनीचा वार्षिक अहवाल प्रसिध्द करण्यात आला आहे.

कृतज्ञता :–

अहवाल वर्षातील उपलब्धी ही महामंडळाचे अधिकारी व कर्मचारी यांच्या प्रामाणिक व सर्वकष प्रयत्नाचे फळ आहे. या व्यतिरिक्त निम्ननिर्देशीत संस्था व कंपनी प्रती संचालक मंडळ कृतज्ञता व्यक्त करीत आहे.

- भारत सरकार व महाराष्ट्र शासन यांचा सातत्याने असणारा पाठींबा व मार्गदर्शनाबाबत.
- राज्य बिज प्रमाणीकरण यंत्रणा
- राष्ट्रीय बिज निगम व अन्य बिज निगम तसेच देशातील सर्व कृषी विद्यापीठे
- आयसीएआर व इक्रीसॅट यांच्या बहुमोल पाठींब्याबाबत
- माजी व वर्तमान संचालक मंडळावरील सहयोगी यांनी दिलेल्या पाठींब्याबाबत व मार्गदर्शनाबाबत.
  महामंडळाचे बँकर्स
- महामंडळाचे अंकेक्षक व वकील यांच्या सहकार्या बाबत
- जे सातत्याने आमच्या शक्तीचे स्त्रोत राहीले आहेत असे बिजोत्पादक, बियाणे विक्रेते, आमच्या बियाण्याच्या ब्रँड चे प्रस्तुतकर्ते व आश्रयदाते या सर्वाचे महामंडळाचे भागधारक की ज्यांनी वार्षिक सर्वसाधारण सभेमध्ये महामंडळ वर्षानुवर्षे करीत आलेल्या अथक प्रयत्नांना प्रोत्साहन दिले व विश्वास आणि पाठींबा व्यक्त केला.

संचालक मंडळाच्या वतीने व करीता

(एकनाथ डवले, भा.प्र.से.)
अध्यक्ष
DIN:- 06656860

स्थान :– मुंबई
दिनांक:– २९/०९/२०२२

***

परिशिष्ट – १

संयुक्त सामाजिक जबाबदारी (CSR) बाबत विवरण :–

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्या. (महाबीज) समाजघटकांच्या सामाजिक व आर्थिक विकासाबाबत कटीबध्द असुन ही जबाबदारी संयुक्त सामाजिक जबाबदारी (CSR) धोरणाअंतर्गत अंगीकारलेली आहे. महामंडळाव्दारे संयुक्त सामाजिक जवाबदारी अंतर्गत केल्या गेलेल्या कार्याची सूची खाली देण्यात आलेली आहे. ग्रामीण विकास, शेती कौशल्य वाढविणे, शिक्षणाकरीता प्रोत्साहन, आरोग्याची काळजी, दारिद्रय आणि कुपोषण नष्ट करणे, उपासमारी निर्मुलन, पिण्याकरीता शुध्द पाण्याची उपलब्धता आणि पर्यावरणीय शाश्वतता व समतोल महामंडळ या संयुक्त सामाजिक जबाबदारी (CSR) कार्यात विशेष लक्ष देत आहे.

१. संयुक्त सामाजिक जबाबदारी (CSR) समितीचे गठन:–

१– श्री रुचेश जयवंशी, भाप्रसे	व्यवस्थापकीय संचालक
२– श्री वल्लभराव टी देशमुख	सभासद

मागील तीन आर्थिक वर्षातील सरासरी नफा रूपये ३४७४.५१ लक्ष

संयुक्त सामाजिक जबाबदारी (CSR) **करीता नियोजित खर्च (उपरोक्त रकमेच्या २.००%) रूपये – ६९.४८ लाख**

२. अहवाल वर्षामध्ये संयुक्त सामाजिक जबाबदारी (CSR) **अंतर्गत केलेला खर्च**

अ) आर्थिक वर्षामध्ये केलेला एकूण खर्च – महामंडळाने संयुक्त सामाजिक जबाबदारी (CSR) करीता **रू. ७०,२२,२००/–** खर्चाची बांधीलकी स्विकारलेली आहे.

ब) सन २०२१–२२ या आर्थिक वर्षामध्ये अखर्चित झालेली रक्कम रू. **निरंक**

क) आर्थिक वर्ष २०२१–२२ मध्ये खर्चीत रकमेचा तपशिल:–

अ. क्र.	प्रकल्पाचे नांव	अधिनियमाच्या अनुसूची VII मधील क्रियाकलापांच्या यादीतील वस्तुसुची	स्थानिक ठिकाण (होय/नाही)	प्रकल्पाचे ठिकाण		प्रकल्प काला–वधी	प्रकल्पा–साठी वाटप केलेली रक्कम (रु.मध्ये)	चालू आर्थिक वर्षात खर्च केलेली रक्कम (रु.मध्ये)	कलम १३५(६) नुसार प्रकल्पा–साठी न खर्च केलेल्या बँक खात्यात हस्तां–तरित केलेली रक्कम (रु.मध्ये)	अंमल बजाव–णीची पद्धत थेट (होय/नाही)	अंमल बजावणीची पद्धत अंमल बजावणी एजन्सीद्वारे	
				राज्य	जिल्हा						नाव	CSR नोंदणी क्रमांक
१.	आरोग्य सेवा		होय		अकोला	–	५ लक्ष	२,३५० ००	–	होय	–	–
२.	ग्रामीण शिक्षण		होय		सांगली	१ महिना	१० लक्ष	१०,०० ०००	–	नाही	जि.प. सांगली	निरंक
३.	जलसंधारण		होय		रायगड	१ महिने	५.५ लक्ष	५,५०, ०००	–	होय	–	–
४.	शेती कौशल्य–पीक सरक्षणास प्रोत्साहन देणे		होय	महाराष्ट्र राज्य		८ महिने	५० लक्ष	४९,९७, २००	–	होय	–	–
	एकूण						७०.५० लक्ष	६७,८२, २००				

* चालू आर्थिक वर्ष २०२२–२३ मध्ये ५० लाख रुपयांच्या एस्क्रो केलेल्या रक्कमेपैकी चालू प्रकल्पावर खर्च केले.

ड) कर्मचारी पगारावरील वर्षभरातील प्रशासकीय खर्च रु २,४०,००० आहे.

मागील तीन आर्थिक वर्षांसाठी खर्च न केलेल्या सामाजीक दायित्व निधी (CSR) रकमेचा तपशिलः

अ. क्र.	मागील आर्थिक वर्ष	कलम १३५ (६) अंतर्गत न खर्च केलेल्या बँक खात्यात हस्तांतरित केलेली रक्कम (रु.मध्ये)	आर्थिक अहवाल वर्षात खर्च केलेली रक्कम (रु.मध्ये)	कलम १३५(६) नुसार अनुसूची VII अंतर्गत निर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही निधीमध्ये हस्तांतरित केलेली रक्कम, इतर काही.			पुढील आर्थिक वर्षामध्ये खर्च करायची शिल्लक रक्कम (रु.मध्ये)
				निधीचे नाव	रक्कम (रु.मध्ये)	हस्तांतरनाची तारीख	
१	२०१८-१९	निरंक	३२,०९,०००	-	-	-	६७,६७,०००
२	२०१९-२०	निरंक	१,६१,६७,४००	-	-	-	निरंक
३	२०२०-२१	निरंक	७१,६१,०६३	-	-	-	निरंक
	एकूण		**२,६५,३७,४६३**				

३. **खर्च न झाल्याबद्द्ल स्पष्टीकरण**
कंपनीने चालू आर्थिक वर्ष २०२१-२२ या वर्षात संयुक्त सामाजिक जबाबदारी (CSR) निधी पुर्णपणे खर्च करण्यात आला आहे. संयुक्त सामाजिक जबाबदारी (CSR) अखर्चित निधी शून्य आहे.

४. आम्ही संयुक्त सामाजिक जबाबदारी (CSR) विषयक धोरणाचा पाठपुरावा व देखरेख करीत आहोत, ज्यायोगे या बाबीचे धोरण व उद्दीष्ट साध्य करता येईल.

***

परिशिष्ट – २

फॉर्म नं. एम जी टी – ९

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित चे वार्षिक अहवालाचे निष्कर्ष

दि. ३१.०३.२०२२ रोजी अखेर

(कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम ९२(३) च्या अनुषंगाने आणि कंपनी
(व्यवस्थापन व प्रशासन) २०१४ च्या नियम १२ (१) नुसार)

१. नोंदणी आणि इतर तपशिल:–

१.	नोंदणी क्र./संख्या	U01200MH1976SGC018990
२.	नोंदणी दिनांक	२८ एप्रिल १९७६
३.	कंपनीचे नाव	महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित
४.	कंपनीचा वर्ग/उपवर्ग	राज्य शासनाव्द्वारे अंगीकृत कंपनी
५.	नोंदणीकृत कार्यालयाचा पत्ता व संपर्काचा तपशिल	''महाबिज भवन'' कृषिनगर, अकोला–४४४१०४ (महा.)
६.	कंपनी सुचीबध्द आहे काय?	नाही
७.	नोंदणी व हस्तांतर एजन्सीची माहिती	बिगशेअर सर्व्हिसेस प्राइवेट लिमीटेड १ला माळा, भारत टिनवर्कस बिंल्डीग, अंधेरी ईस्ट मुंबई–४०००५९ (महा.)
८.	आंतरराष्ट्रीय सिक्युरिटीज ओळख क्रमांक(आयसीन) डिपॉझिटरी–सीडिएसएल	INE04Q501018

२. महामंडळाचा मुख्य व्यवसाय व कार्य :–

महामंडळाची एकूण उलाढाल १०% किंवा त्यापेक्षा अधिक असलेल्या व्यवसाय व कार्याबाबत माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	मुख्य उत्पादन / सेवांचे विवरण	उत्पादन व सेवांचा एनआयसी कोड	महामंडळाच्या उलाढालीची टक्केवारी
१.	बियाणे उत्पादन, प्रक्रिया आणि विपणन	१२०९९९०	१०० टक्के

३.दुय्यम व सहयोगी सहकारी कंपनीधारकांचा तपशिल:–

अ.क्र.	कंपनीचे नाव व सीआयएन पत्ता		धारक/दुय्यम/ सहयोगी	समभागाची टक्केवारी	लागु कलम
१.	राष्ट्रीय बिज निगम मर्या. (NSC)	U74899DL1963GOI003913	सहयोगी	३५.४४ टक्के	

*महामंडळाच्या एकूण समभागापैकी राष्ट्रीय बिज निगम मर्या. यांचा ३५.४४% वाटा आहे.

४. **समभाग धारकांचा आकृतीबंध** (समभाग भांडवल वर्गवारी समभागाची टक्केवारी)

१. **समभागधारक वर्गवारी**

समभाग धारकांचा वर्ग	वर्षाच्या सुरूवातीला असलेली समभागाची संख्या				वर्षाच्या शेवटी असलेली समभागाची संख्या				वर्षात बदललेली टक्केवारी
	गैर–भौतीक	भौतीक	एकूण	एकूण टक्केवारी	गैर–भौतीक	भौतीक	एकूण	एकूण टक्केवारी	
अ) प्रवर्तक									
१) भारतीय									
अ) वैयक्तिक									
ब) केंद्र सरकार व त्यांची संस्था	–	१४८३३०	१४८३३०	३५.४४		१४८३३०	१४८३३०	३५.४४	लागु नाही
क) राज्य सरकार व त्यांची संस्था	–	२०५०००	२०५०००	४९.००		२०५०००	२०५०००	४९.००	लागु नाही
ड) संस्था/महामंडळ (ब व क व्यतिरिक्त)	–	०	०			०	०	०	लागु नाही
इ) बँका/वित्तीय संस्था	–	०	०			०	०	०	लागु नाही
फ) इतर	–							०	लागु नाही
एकूण अ (१)	**–**	**३५३३३०**	**३५३३३०**	**८४.८४**		**३५३३३०**	**३५३३३०**	**८४.८४**	
२) विदेशी									
अ) अनिवासी व्यक्ती	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही
ब) इतर व्यक्ती	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही
क) संस्था/महामंडळ	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही
ड) बँका/वित्तीय संस्था									
इ) इतर	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही
एकूण (अ) २	**–**	**०**	**०**	**०**		**०**	**०**	**०**	
एकूण प्रवर्तक भागधारक अ–१ + अ–२	**–**	**३५३३३०**	**३५३३३०**	**८४.४४**		**३५३३३०**	**३५३३३०**	**८४.४४**	
ब) सार्वजनिक भागधारक									
१) संस्था									
अ) म्युच्युअल फंड	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही
ब) बँक/संस्था	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही
क) केंद्र सरकार	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही
ड) राज्य सरकार	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही
इ) जोखीम भांडवली फंड	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही

फ) विमा कंपन्या	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही
ग) एफआयआय	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही
ह) विदेशी जोखीम भांडवली फंड	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही
इतर-गुंतवणूकदार शिक्षण आणि संरक्षण निधी	–	०	०	०	१८११२	–	१८११२	४.३३	लागु नाही
एकूण ब-१	**–**	**०**	**०**	**०**	**१८११२**	**–**	**१८११२**	**४.३३**	**४.३३**
२) गैर संस्था									
अ) कार्पोरेट संस्था									
१) भारतीय	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही
२) विदेशी	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही
ब) वैयक्तिक									
१) रु.एक लाखापर्यंत भाग धारण केलेले वैयक्तिक भागधारक	–	५३११२	५३११२	१२.७०	–	३५०००	३५०००	८.३७	लागु नाही
२) रु.एक लाखापेक्षा जास्त भाग धारण केलेले वैयक्तिक भागधारक	–	०	०	०		०	०	०	लागु नाही
क) इतर	–	१२००३	१२००३	२.८६		१२००३	१२००३	२.८६	लागु नाही
एकूण ब-२	**–**	**०**	**०**	**०**		**०**	**०**	**०**	**लागु नाही**
एकूण ब-१+ब-२	**–**	**०**	**०**	**०**		**०**	**०**	**०**	**लागु नाही**
क) जीडीआर व एडीआर यांच्या ताब्यातील भाग	**–**	**०**	**०**	**०**		**०**	**०**	**०**	**लागु नाही**
एकूण अ+ब+क	**–**	**४१८४४५**	**४१८४४५**	**१००**	**१८११२**	**४००३३३**	**४१८४४५**	**१००**	**लागु नाही**

२) भागधारकांची सूची

अ. क्र.	भागधारकाचे नांव	वर्षाच्या सुरुवातीला धारण भाग			वर्षाच्या शेवटी धारण भाग			वर्षातील बदलाचे प्रतीशत प्रमाण
		भागाची संख्या	कंपनीच्या भागाची टक्केवारी	भागावरील तारण/ प्रभार टक्केवारी	भागाची संख्या	कंपनीच्या भागाची टक्केवारी	भागावरील तारण/ प्रभार टक्केवारी	
१	महाराष्ट्र शासन	२०५०००	४९.००	लागु नाही	२०५०००	४९.००	लागु नाही	निरंक
२	राष्ट्रीय बिज निगम मर्या.	१४८३३०	३५.४४	लागु नाही	१४८३३०	३५.४४	लागु नाही	निरंक
३	कृषी विद्यापीठे	१२००३	२.८६	लागु नाही	१२००३	२.८६	लागु नाही	निरंक
४	शेतकरी	५३११२	१२.७०	लागु नाही	३५०००	८.३७	लागु नाही	४.३३
५	गूंतवणूकदार शिक्षण आणि संरक्षण निधी	–	–	लागु नाही	१८११२	४.३३	लागु नाही	४.३३
	एकूण	**४१८४४५**	**१००.००**		**४१८४४५**	**१००.००**	**लागु नाही**	निरंक

३) प्रवर्तकांच्या भागधारणामधील बदल (बदल नसेल तर स्पष्ट करा)

अ.क्र.	दिनांक	शेरा	भागांची संख्या	वर्षामध्ये संचीत भाग धारण	
				भागांची संख्या	कंपनीच्या एकूण भागाची टक्केवारी
निरंक					

४) उच्चतम श्रेणीतील पहिल्या दहा भागधारकांचा आकृतीबंध (प्रवर्तक, संचालक,जीडीआर,एडीआर या धारकांव्यतिरिक्त)

अ.क्र.	शेरा	भागांची संख्या	वर्षामध्ये संचित भाग धारण	
			भागांची संख्या	कंपनीच्या एकूण भागाची टक्केवारी
१	डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला.	४००१	४००१	०.९५
२	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी	४००१	४००१	०.९५
३	वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी	४००१	४००१	०.९५
४	श्री दिवाकर शामराव धोत्रे	८३	८३	०.०१
५	श्री शिवाजी रघुत्तमराव देशमुख	७०	७०	०.०१
६	श्री रोहन प्रकाशराव काकड	७०	७०	०.०१
७	श्री विनोद रामकृष्ण इंगळे	६०	६०	०.०१
८	श्री बाबाराव यशवंतराव विखे	५३	५३	०.०१
९	श्री उमेश हरी पाटील	५२	५२	०.०१
१०	श्रीमती विमल दामोधर राऊत	५०	५०	०.०१

५) संचालक व व्यवस्थापनातील वरिष्ठ व्यक्ती यांनी धारण केलेले भाग

अ.क्र.	दिनांक	शेरा	भागांची संख्या	वर्षामध्ये संचीत भाग धारण	
				भागांची संख्या	कंपनीच्या एकूण भागाची टक्केवारी
श्री वल्लभराव तेजराव देशमुख					
१	०१/०४/२०२१	वर्षाच्या सुरुवातीस धारण केलेले भाग		३	०.००१
२	३१/०३/२०२२	वर्षाच्या अखेरीस धारण केलेले भाग		३	०.००१

ऋणबध्दता

महामंडळावरील व्याजासहीत कर्ज थकीत/मिळविलेले परंतु शोधनदेय नसलेले.

विवरण	ठेवी वगळता सुरक्षित कर्ज	असुरक्षित कर्ज	ठेवी	एकूण ऋणबध्दता
वर्षाच्या सुरूवातीला ऋणबध्दता अ) मुळ रक्कम ब) व्याज देय परंतु अशोधित क) व्याज प्राप्त परंतु देय नाही	नाही	नाही	नाही	
एकुण अ+ब+क		**नाही**	**नाही**	
आर्थिक वर्षामध्ये ऋणबध्दता बदल - वाढ - घट	नाही	नाही	नाही	
आर्थिक वर्षाचे शेवटी ऋणबध्दता १ मुळ रक्कम २ व्याज देय परंतु अशोधित ३ व्याज प्राप्त परंतु देय नाही	नाही	नाही	नाही	
एकुण १ + २ + ३	**नाही**	**नाही**	**नाही**	

६) संचालक आणि व्यवस्थापनातील वरिष्ठ व्यक्ती यांना दिलेले मानधन

अ) व्यवस्थापकीय संचालक/पूर्णवेळ संचालक/किंवा व्यवस्थापक यांना दिलेले मानधन

अ.क्र.	आर्थिक मानधनाचा तपशिल	व्यवस्थापकीय संचालक/पुर्णवेळ संचालक/किंवा व्यवस्थापक यांचे नाव	एकूण रुपये लाखात
१	एकूण सकल वेतन आयकर कायदा १९६१ च्या कलम १७(१) तरतुदीनूसार वेतन, आयकर कायदा, १९६१ च्या कलम १७(२) तरतुदीनुसार इतर प्राप्ती आयकर कायदा, १९६१ च्या कलम १७(३) तरतुदीनुसार वेतनाऐवजी इतर लाभ.	१) श्री राहुल अशोक रेखावार, (भाप्रसे) रु. ६,२१,००० २) श्री रुचेश जयवंशी, (भाप्रसे) रु. ११,५२,०००	रु. १७,७३,०००
२	सामान्य पर्याय	-	-
३	सामान्य पारिश्रमिक	-	-
४	कमीशन लाभाचे प्रतीशत इतर	- रु. ६,२३,०००	- रु. ६,२३,०००
	एकूण अ	**रु. २३,९६,०००**	**रु. २३,९६,०००**
	कायद्यानुसार कमाल मर्यादा	-	-

ब) इतर संचालकांचे मानधन

अ.क्र.	मानधनाचा तपशिल	संचालकाचे नाव		एकूण रक्कम
		डॉ.अनिता बी.चोरे	श्री वल्लभराव टी.देशमुख	
१	स्वतंत्र संचालक ● बोर्ड समिती सभा उपस्थिती शुल्क ● कमिशन ● इतर चार्जेस	–	रु. ९,५००	रु. ९,५००
	एकूण १			
२	इतर अकार्यकारी संचालक बोर्ड समिती सभा उपस्थिती शुल्क	०.००	०.००	०.००
	एकूण २	०.००	रु. ९,५००	रु. ९,५००
	एकूण ब) १+२			
	संचालकांचे एकूण मानधन			
	कायद्याप्रमाणे मर्यादा			**मर्यादेच्या आत**

क) व्यवस्थापकीय संचालक/पूर्णवेळ संचालक/व्यवस्थापक यांचे व्यतिरिक्त इतर व्यवस्थापनातील प्रमुख व्यक्तींना दिलेले मानधन

अ.क्र.	मानधनाचा तपशिल	संचालकाचे नांव	एकूण रक्कम
१	वेतन	विनय वर्मा, कंपनी सचिव	रु. १४.१७ लाख

७) दंड/शिक्षा/आपसी समझोत्याने मिटविलेले गुन्हे

प्रकार	कंपनी कायद्याचे कलम	विस्तृत विवरण	दंड/शिक्षा/आपसी समझौता शुल्क	न्यायालयाचे नाव	अपील
अ)–महामंडळ					
दंड	नाही	नाही	नाही	नाही	नाही
शिक्षा	नाही	नाही	नाही	नाही	नाही
आपसी समझोता	नाही	नाही	नाही	नाही	नाही
ब)–संचालक					
दंड	नाही	नाही	नाही	नाही	नाही
शिक्षा	नाही	नाही	नाही	नाही	नाही
आपसी समझोता	नाही	नाही	नाही	नाही	नाही
क)–इतर अधिकारी					
दंड	नाही	नाही	नाही	नाही	नाही
शिक्षा	नाही	नाही	नाही	नाही	नाही
आपसी समझोता	नाही	नाही	नाही	नाही	नाही

परिशिष्ट – ३

संचालक मंडळाच्या बैठकी संबंधी माहिती

संचालक मंडळातील बदल

सद्यस्थितीत संचालक मंडळावर ०६ सभासद आहेत

अहवाल वर्षामध्ये संचालक मंडळावरील खालील संचालक निवृत्त झाले असून, महामंडळाच्या प्रगतीसाठी त्यांनी दिलेला बहुमूल्य पाठींबा, दिलेल्या सेवा, मार्गदर्शन इत्यादी बाबत महामंडळ त्यांचे आभारी आहे.

अ.क्र.	संचालकाचे नाव	पदनाम	नियुक्तीचा दिनांक	सेवानिवृत्तीचा दिनांक
१	श्री. जी. श्रीकांत, भाप्रसे	व्यवस्थापकीय संचालक	०७/०२/२०२१	०७/०४/२०२१
२	श्री. राहुल अशोक रेखावार, भाप्रसे	व्यवस्थापकीय संचालक	०८/०४/२०२१	०४/१०/२०२१
३	श्री. वी. के. गौर	मुख्य व्यवस्थापकीय संचालक, एनएससी	१७/०८/२०१५	३०/०९/२०२१
४	श्री. एम. एल. अरोरा	संचालक, एनएससी	२७/१२/२०१९	३०/०९/२०२१

आर्थिक वर्ष २०२१–२२ मधील संचालकांची नियुक्ती

अ.क्र.	संचालकाचे नाव	पदनाम	नियुक्तीचा दिनांक
१	श्री. राहुल अशोक रेखावार, भाप्रसे	व्यवस्थापकीय संचालक	०८/०४/२०२१
२	श्री. रुचेश जयवंशी, भाप्रसे	व्यवस्थापकीय संचालक	०४/१०/२०२१

संचालक मंडळ सभा

अहवाल वर्ष २०२१–२२ मध्ये संचालक मंडळाच्या खालीलप्रमाणे ४ सभा झाल्या

अ.क्र.	संचालक मंडळ सभा क्र.	दिनांक	ठिकाण
१	२०३ वी सभा	२८ जून २०२१	व्हिडिओ कॉन्फरसिंगद्वारे
२	२०४ वी सभा	३० सप्टेंबर २०२१	व्हिडिओ कॉन्फरसिंगद्वारे
३	२०५ वी सभा	३१ डिसेंबर २०२१	महाबीज भवन,अकोला
४	२०६ वी सभा	१३ जानेवारी २०२२	व्हिडिओ कॉन्फरसिंगद्वारे

संचालक मंडळाच्या बैठकीसाठी उपस्थिती

अ.क्र.	संचालकाचे नाव	संचालक मंडळ सभा	उपसमिती सभा	मागील ४४ व्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेकरीता उपस्थिती दि.३१ डिसेंबर, २०२१
		एकूण ४	एकूण १४	एकूण १
		उपस्थिती	उपस्थिती	उपस्थिती
१	श्री. एकनाथ डवले, भाप्रसे	४	लागु नाही	होय
२	श्री. राहुल अशोक रेखावार, भाप्रसे	२	८	लागु नाही
	श्री. रुचेश जयवंशी, भाप्रसे	२	५	होय
	श्री. जी. श्रीकांत, भाप्रसे	०	१	लागु नाही
३	श्री. धिरज कुमार, भाप्रसे	०	लागु नाही	नाही
४	श्री. वल्लभराव टी. देशमुख	४	१३	होय
५	श्री. व्ही. के. गौर	०	लागु नाही	लागु नाही
६	श्री. व्ही. मोहन	२	लागु नाही	नाही
७	श्री. जय प्रकाश	२	१०	होय
८	श्री. मोहन लाल अरोरा	१	लागु नाही	लागु नाही

***

फॉर्म नं. ए ओ सी–२

(कंपनी कायदा २०१३ चे कलम १३४, पोटकलम ३ च्या उपबंध (एच) आणि
कंपनी (लेखा) नियम २०१४, च्या नियम ८(२) अन्वये)

कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम १८८ (१) नुसार महामंडळाने संबंधित पक्षाशी केलेले करार/व्यवहार/व्यवस्था व सलगी तत्वावर केलेल्या व्यवहारांचे निवेदन

१.सलगी न करण्याच्या तत्वावर केलेले करार किंवा व्यवस्था किंवा व्यवहारांचा तपशिल – नाही
२.सलगी तत्वावर केलेले करार किंवा व्यवस्था किंवा व्यवहारांचा तपशिल:–

अ.क्र.	तपशिल	विवरण
१	संबंधित पक्षाचे नाव आणि नातेसंबंधाचा प्रकार	श्री व्ही.टी.देशमुख,संचालक श्री बी.व्ही.देशमुख श्री व्ही.टी.देशमुख यांचा मुलगा श्री डी.व्ही.देशमुख श्री व्ही.टी.देशमुख यांचा मुलगा श्री एच.व्ही.देशमुख श्री व्ही.टी.देशमुख यांचा मुलगा श्रीमती एन.व्ही.देशमुख श्री व्ही.टी.देशमुख यांची पत्नी श्रीमती एस.बी.देशमुख श्री.व्ही.टी.देशमुख यांची सुन राष्ट्रीय बियाणे महामंडळ मर्या. (NSC)
२	करार/व्यवस्था/व्यवहारांचा प्रकार	बियाणे खरेदी/विक्री
३	करार/व्यवस्था/व्यवहारांचा कालावधी	एक वर्ष
४	करार किंवा व्यवस्था किंवा व्यवहारांचे ठळक वैशिष्टे व किंमत	सन २०२१–२२ मध्ये रु.१४.०६ लाख रुपयाचे बियाणे विक्री राष्ट्रीय बियाणे महामंडळ मर्या. (NSC) कडून ४१.६९ लाख रुपयांचे बियाणे खरेदी
५	संचालक मंडळाच्या मान्यतेचा दिनांक	लागु नाही
६	अग्रीम राशीचे शोधन केले असल्यास	लागु नाही

संचालक मंडळाच्या वतीने व करीता

(एकनाथ डवले, भाप्रसे)
अध्यक्ष
DIN:-06656860

स्थान :– मुंबई
दिनांक:–२९.०९.२०२२

संचालकांच्या अहवाला करिता परिशिष्ट
वैधानिक लेखापरिक्षकांच्या अहवालावर भागधारकांना खुलासा
वर्ष २०२१-२०२२

मुद्दा क्रमांक	उत्तर
१	मागील वर्षी या खात्यातील शिल्लक रू. ९७.९२ लाख होती जे की या वर्षी जास्त होऊन ९८.५९ लाख झालेली आहे. बँकेच्या खात्यामध्ये अनभिज्ञपणे जमा असलेल्या रक्कमांकरिता असे बीजोत्पादक/पक्षकार ज्याची ओळख पटलेली नाही त्याच्याबद्दल बँकेकडून स्पष्टीकरणासाठी पाठपुरावा केल्या जात आहे.
२	चालू आर्थिक वर्षात मुदत बाह्य धनादेश खात्यात रू. ५६.३६ लाख आहेत. आम्ही चालू आर्थिक वर्षात सदर खात्याचे समेट करु/काढून टाकू/आवश्यक त्या लेखा नोंदी करु.
३	दखल घेण्यात आलेली असून व्यवस्थापनाकडुन उचित कार्यवाही सुरु आहे.

(मनिष यादव)
महाव्यवस्थापक (वित्त)

(एकनाथ डवले, भा.प्र.से.)
अध्यक्ष

राम ठक्कर अँड असोसिएट्स
व्यावसायिक कंपनी सचिव
अकोला

सचिवीय अंकेक्षण अहवाल

दि. ३१ मार्च २०२२ रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षाकरीता
{कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम २०४(१) आणि कंपनी
(व्यक्तीची नियुक्ती आणि मानधन) नियम २०१४ च्या नियम ९ अनुसार}

प्रति,
मा.सभासद
महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्या.

आम्ही महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित या कंपनीचे सचिवीय अंकेक्षण केलेले आहे ज्यांनी वैधानिक तरतुदींचे पालन चांगल्या प्रकारे केलेले आहे. सचिवीय अंकेक्षण, आम्हाला पुरविण्यात आलेल्या सर्व बाबींचे योग्य मुल्यांकन/वैधानिक पुर्तता आणि त्यावरील आमचे मत अशा पध्दतीने नोंदविण्यात आले आहे. महामंडळाचे अभिलेखे, दस्तऐवज, इतिवृत्त नोंदवही, नमुने आणि भरलेली विवरणे याची आम्ही केलेली तपासणी आणि सचिवीय अंकेक्षणादरम्यान महामंडळाने, त्यांच्या अधिकाऱ्यांनी, एजंट व अधिकृत प्रतिनिधी यांनी पुरविलेल्या माहितीच्या आधारे आम्ही याद्वारे विधान करतो की, दि. ३१ मार्च, २०२२ रोजी संपणारे लेखापरीक्षित वर्षामध्ये महामंडळाने निम्ननिर्देशीत यादीप्रमाणे वैधानिक तरतूदींची पूर्तता केलेली आहे आणि महामंडळामध्ये योग्य संचालक मंडळ प्रक्रिया आणि त्याच्या पूर्ततेची योग्य व्यवस्था आहे. त्यासंबंधीचा आमचा अहवाल खालीलप्रमाणे आहे. दि. ३१ मार्च २०२२ रोजी संपणाऱ्या आर्थिक वर्षामध्ये महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळाने ठेवलेले अभिलेखे, दस्तऐवज, इतिवृत्त नोंदवहया, नमुने आणि भरलेली विवरणे आणि इतर अभिलेखे याची आम्ही केलेली तपासणी कायद्यातील तरतूदीप्रमाणे आहे.

आम्ही महामंडळास लागु असलेल्या कायद्याच्या संबंधित तरतुदींची पुर्तता केल्याची बाब महामंडळाच्या संबंधित विभाग प्रमुखांनी दिलेल्या पूर्तता प्रमाणपत्रावर आधार मानून तपासलेली आहे.

(i) कंपनी कायदा, २०१३ आणि त्या अंतर्गत असलेले नियम
(ii) इतर कायदे विशेषत: लागु असलेले

- प्रदान शोधन अधिनियम, १९७२
- कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी आणि किरकोळ तरतुदी अधिनियम, १९५२
- बियाणे कायदा, १९६६
- कारखाने कायदा, १९४८
- पाणी (प्रदूषण नियंत्रण आणि प्रतिबंध) कायदा, १९७४ त्या अंतर्गत असलेले नियम
- हवा (प्रदूषण नियंत्रण आणि प्रतिबंध) कायदा, १९८१ त्या अंतर्गत असलेले नियम
- व्यापारी मुद्रा कायदा, १९९९
- वजन व मापे कायदा
- औद्योगिक वादविवाद कायदा
- महिलालैंगिक छळ (प्रतिबंध बंदी आणि तक्रार निवारण) कायदा, २०१३

अहवाल वर्षामध्ये महामंडळाने निम्ननिर्देशीत बाबींव्यतिरिक्त वर नमुद केल्यानुसार सर्वच अधिनियम, नियम, कायदे, मार्गदर्शक बाबी, मानके, इत्यादींच्या तरतूदींचे पुर्णपणे पालन केलेले आहे.

१. कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १७७ च्या तरतुदीनुसार, संचालक मंडळाने मागील काळात अंकेक्षण समितीच्या रचनेला मंजुरी दिलेली आहे. मात्र समितीचे कामकाज स्वतंत्र संचालकाच्या नियुक्तीनंतरच चालु होईल, समितीमधील सदस्यांच्या नियुक्तीचा प्रस्ताव राज्य शासनाला पाठविलेला असुन याबाबत शासनाच्या सुचना व मताची प्रतीक्षा आहे.

२. कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १७८ च्या तरतुदीनुसार, संचालक मंडळाने मागील काळात ''निर्मिती नामनिर्देशन आणि मानधन समिती'' (फॉर्मेशन नॉमीनेशन अँन्ड रिम्युनरेशन कमिटी) च्या रचनेला मंजुरी दिलेली आहे. मात्र समितीचे कामकाज स्वतंत्र संचालकांच्या नियुक्तीनंतरच चालु होईल, की ज्याच्या नावाचा प्रस्ताव राज्य शासनाला पाठविलेला असुन याबाबत शासनाच्या सुचना व मताची प्रतीक्षा आहे.

३. महामंडळाकडे वेगवेगळया ठिकाणी अनेक कारखाने आहेत, जिथे कारखाने अधिनियमानूसार नोंदणी करणे आवश्यक आहे. त्यापैकी काही कारखान्यांची नोंदणी अद्याप पूर्ण करावयाची आहे.

कार्यासंबंधीची चांगली पध्दत/रित हयाबाबत दिलेल्या सुचना :

आम्ही केलेल्या अंकेक्षण प्रक्रीये दरम्यान, महामंडळाला लागु असलेले नियम व कायदे यातील तरतुदींचे योग्य रीतीने पाठपुरावा आणि पुर्तता करण्याकरीता संचालक मंडळासमोर या बाबी स्वतंत्रपणे त्यांच्या माहितीसाठी व मंजुरीसाठी सादर करून त्याची अंमलबजावणी करण्यात आलेली आहे.

आम्ही पुढील अहवाल सादर करतो की,

संचालक मंडळाची रचना आर्टीकल ऑफ असोसीएशन च्या तरतुदीनुसार करण्यात आली आहे व महामंडळ पदसिध्द (Ex-officio) नियुक्त्या याच तरतुदीनुसार करत आहे. महामंडळाने स्वतंत्र संचालकाच्या नियुक्तीचा प्रस्ताव राज्य शासनाला पाठविलेला असुन याबाबत शासनाच्या सुचना व मताची प्रतीक्षा आहे. आढावा कालावधीत काही प्रसंगी संचालक मंडळाच्या रचनेत आर्टीकल ऑफ असोसिएशन च्या तरतुदीनुसार बदल घडुन आले आणि याबाबत आवश्यकतेनुसार कंपनी कायद्यानुसार अहवाल देण्यात आले, काही घटनांमध्ये अतिरिक्त शुल्क भरून विवरण दाखल करण्यात आले. संचालक मंडळाच्या ठरलेल्या सभेपुर्वी सभेची सुचना व विषयसूची संचालकांना सात दिवसापुर्वी टपालाने, ई मेलद्वारे आणि अस्तित्वात असलेल्या पध्दतीद्वारे विषयसुचीवर संचालक मंडळाचे सभेपुर्वी त्यांचेकडुन माहिती, सुचना काही स्पष्टता मागविण्याकरीता व त्याचा सभेमध्ये योग्य सहभाग रहावा या करिता पाठविण्यात आल्या आहेत. सभेचे इतिवृतामध्ये बहुमताने घेतलेले निर्णय व सभासदांची संबंधित विषयावरील मतभिन्नतेचा समावेश करण्यात आला. आम्ही अहवाल सादर करतो की, महामंडळाला लागु असलेल्या विविध नियम, कायदे, मार्गदर्शक बाबी यांची पुर्तता करण्यात आली आहे. आमचे असे मत आहे की, विविध नियम, कायदे, मार्गदर्शक बाबी यांच्या तरतुदींची पुर्तता ही भिन्न अधिकारी व विभाग प्रमुख यांचेमार्फत समर्थपणे व्हावी, विकेंद्रीत पध्दतीपेक्षा केंद्रीभुत पध्दतीचा अवलंब केल्यास याचा प्रभाव व पुर्तता वेळेवर होईल.

आम्ही अहवाल सादर करतो की, अंकेक्षण कालावधी दरम्यान महामंडळाकडे उपरोक्त उल्लेखित विविध नियम, कायदे, मार्गदर्शक तत्वे, आणि निश्चित मानके यांच्या अनुषंगाने महामंडळाच्या घडामोडीवर गोष्टीवर मोठा परिणाम असणारा कोणताही विशिष्ट कार्यक्रम/क्रिया नाहीत.

स्वाक्षरी

राम ठक्कर अँड असोसीएटस्
MEM. NO. 7452
CP. NO. 4903
UDIN : F007452D001242840

ठिकाण – अकोला
दिनांक – १५/१०/२०२२

स्वतंत्र अंकेक्षकांचा अहवाल

सन्माननीय सभासद,
महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्या., अकोला

वित्तीय विवरणाबाबत अहवाल

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्या. यांचा दि. ३१ मार्च, २०२२ रोजीचा ताळेबंद व त्यात सम्मीलीत असलेले वर्ष अखेरचे नफा-तोटा पत्रक (इतर सर्व उत्पन्नासह), मागील वर्षाच्या भागभांडवलात बदल आणि कॅश लो स्टेटमेंट मधील बदलासह आणि महत्वपुर्ण लेखा धोरणाचा संक्षिप्त अहवाल आणि इतर स्पष्टीकरणात्मक माहिती या वित्तीय विवरणाचे आम्ही अंकेक्षण केलेले आहे. (यानंतर ''स्वतंत्र वित्तीय विवरण'' असे संबोधित करण्यात येईल) आमच्या मते आणि आमच्या माहितीनुसार आणि आम्हाला दिलेल्या स्पष्टीकरणानुसार स्व:तचे वित्तीय विवरणे आणि दिलेली माहिती कंपनी कायदा २०१३ च्या आवश्यक मानकानुसार सत्य आणि प्रामाणिक दृष्टीकोन प्रदान करणारे व भारतामध्ये मान्य असलेल्या लेखा तत्वाप्रमाणे आहेत याची खात्री केलेली आहे. त्यामध्ये भारतामध्ये स्विकार्य असणाऱ्या लेखांकन तत्वानुसार महामंडळाची वास्तविक आर्थिक स्थिती, वित्तीय उपलब्धता, तरल रोख विवरण तसेच कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम १३३ नुसार कंपनी Indian Accounting Standards (Ind AS) आणि इतर लेखांकन तत्वे साधारणपणे भारतामध्ये मान्य आहेत त्यानुसार महामंडळाच्या नियम २०१५, सुधारीत केल्यामुळे ताळेबंदाच्या संबंधात महामंडळाची दर्शविलेली स्थिती ही दि. ३१ मार्च, २०२२ अखेरची आहे. नफा तोटा पत्रकाच्या संदर्भात दर्शविलेला नफा हा त्या वर्षा अखेरीचा आहे. भागभांडवल विवरणाच्या बदलाच्या संदर्भामध्ये दर्शविलेला भागभांडवलातील बदल व रोख तरल विवरणाचे बाबतीत दर्शविलेली रोख तरल हे त्या वर्षा अखेरीचे आहे.

मताचा आधार

कलम १४३(१०) अंकेक्षणासंबंधी दिलेल्या मानकाचे आधारे आम्ही लेखापरीक्षण केलेले आहे, सदर मानकानूसार वित्तीय विवरणाचे अंकेक्षणासंबधी असलेली आमची जबाबदारी व मानक याबदल सविस्तर माहिती आमच्या अहवालामध्ये वर्णन केलेले आहे. ICAI ने जाहिर केलेल्या नैतिकतेच्या अनुषंगाने आमची कंपनी स्वतंत्र आहे. सोबतच आर्थिक विवरणपत्रक संबंधित असलेल्या स्वंतत्र गरजेनूसार कायदयातील तरतूदी आणि त्या अंतर्गत केलेल्या नियम आणि ICAI ने नेमून दिलेल्या नैतिक जबाबदा-या आम्ही पूर्ण केलेल्या आहेत. आम्ही असा विश्वास ठेवतो की वित्तीय विवरण पत्रकावरील लेखापरिक्षणच्या मतासाठी आम्ही पुरेसे व योग्य लेखा पुरावे प्राप्त केलेले आहे.

विशेष बाबी

आम्ही खालील बाबीकडे लक्ष वेधू इच्छितो:

ज्याची ओळख पटलेली नाही अशी बँक खात्यात जमा झालेली रक्कम:

आम्हाला असे आढळले आहे की, महाबीज आपल्या लेख्यांमध्ये ओळख न पटलेली व बँकेच्या खात्यात जमा झालेली रकमेचे नोंद घेत आहे. या खात्यामध्ये एकूण निव्वळ जमा रक्कम रु. ९८.५९ लाख एवढी आहे. अशा रकमेचा उल्लेख लेख्यामध्ये करण्याऐवजी बँक जुळवणी पत्रकामध्ये दाखविले पाहिजे. व्यवस्थापकडून मिळालेल्या माहितीनूसार राज्यभरात विविध बँकेत शेतकऱ्यांकडून जमा केलेल्या रोख रकमेच्या अनेक नोंदी आहेत आणि अशा शेतक-यांची ओळख पटविण्यात असमर्थ आहोत. त्यासाठी त्यासंबंधी नियंत्रण सुधारले पाहिजे आणि सर्व थकीत नोंदीचा समेट लवकरात लवकर करण्यात यावा.

मुदत बाहय धनादेश खाते/RTGS रद्दीकरण खाते:

कंपनीकडे मुदत बाहय धनादेश खाते/जुन्या धनादेश RTGS रद्दीकरण खाते व परत आलेल्या RTGS खाते आहे. सदर खात्यामध्ये रु. ५६.३६ लाख जमा आहेत. कंपनी मुदतबाहय/RTGS रद्दीकरण करण्यात आलेले चेक खर्चाला जमा करण्याऐवजी कंपनी सदर खात्याला जमा करते.

अंतर्गत अंकेक्षण:

वैधानिक लेखापरीक्षण सुरु होण्यापूर्वी अंतर्गत अंकेक्षण पूर्ण केले जावे, आणि अंतर्गत लेखापरीक्षण अनुपालन वैधानिक लेखापरीक्षका सोबत सामायिक केले जावे.

कोविड–१९:
कोविड–१९ महामारीची दुसऱ्या लाटेच्या देशभर प्रसारामुळे व केंद्र सरकार/राज्य सरकार/स्थानिक प्रशासन यांनी लादलेल्या निर्बंधामुळे आम्ही कंपनीच्या विविध कार्यालयांना आणि प्रक्रीया केंद्रांना प्रत्यक्ष भेट देऊ शकलो नाही. व्यवस्थापनाने आर्थिक पडताळणी करीता आवश्यक ती माहिती ही सॉट कॉपी स्वरुपात मुख्य कार्यालयात उपलब्ध करुन दिली होती आणि त्या आधारावर आमचे आर्थिक विवरणावरील मत अवलंबुन आहे.

या प्रकरणात आमचे मत बदलत नाही.

वित्तीय विवरण पत्रका व्यतिरिक्त आणि लेखापरीक्षक अहवालाशिवाय इतर माहिती
इतर माहिती तयार करण्यासाठी कंपनीचे संचालक मंडळ जबाबदार आहे. इतर माहितीमध्ये व्यवस्थापनाशी चर्चा व त्यामध्ये काढलेले निष्कर्ष, संचालक मंडळाच्या अहवालासह परिशिष्ट व्यावसायिक जबाबदारीचा अहवाल, कॉर्पोरेट गव्हर्नन्स व भागधारकाची माहिती याचा समावेश आहे, परंतू त्यामध्ये वित्तीय विवरणपत्रक व लेखा परीक्षकाचा अहवाल समाविष्ट नसतो.
वित्तीय विवरण पत्रकामध्ये आम्ही इतर माहितीचा समावेश करीत नाही आणि आम्ही त्यावर कोणत्याही प्रकारचे हमी व निष्कर्ष व्यक्त करीत नाही.
लेखापरिक्षकाच्या आर्थिक विवरण पत्रका संदर्भात, आम्हाला मिळालेली इतर माहिती वित्तीय विवरण पत्रकाशी बांधील आहे की नाही किंवा आम्हाला लेखापरिक्षणामध्ये माहिती प्राप्त झाली की नाही अन्यथा विवरण पत्रामध्ये चुकीची माहिती आहे. आम्ही केलेल्या कामकाजावरुन चुकीची माहिती वाटत असल्यास जर आम्ही असा निष्कर्ष काढतो की, आम्हाला मिळालेली इतर माहिती चुकीची आहे तर आम्हाला त्या वास्तविकतेची नोंद करणे आवश्यक आहे. तसेच आमच्याकडे या संदर्भात अहवाल देण्यासारखे काही नाही.

व्यवस्थापनाच्या आणि वित्तीय विधानासाठी कारभारावरील जबाबदारी
कंपनीचे संचालक मंडळ हे कंपनी कायद्याच्या कलम १३४(५) मध्ये नमुद केलेल्या बाबींसाठी जवाबदार असून स्वतंत्र वित्तीय विवरण हे महामंडळाची आर्थिक स्थिती, आर्थिक कामगिरी, एकुण व्यापक उत्पन्न, भागभांडवलातील बदल व रोख प्रवाहाबाबत खरा आणि योग्य दृष्टिकोन देण्यासाठी काळजी घेतात व ते भारतात स्विकार असलेल्या "IND AS" च्या मानकानुसार तयार करण्यात येत असतात. या जबाबदाऱ्यांमध्ये कंपनीच्या मालमत्तेचे रक्षण करण्याच्या कायद्यातील तरतूदीनुसार पुरेसे लेखा अभिलेख्याची देखभाल करणे आणि फसवणुक आणि इतर अनियमितता रोखण्यासाठी आणि त्याचा शोध घेण्यासाठी योग्य लेखाधोरणांची निवड आणि वाजवी व विवेकपुर्ण निर्णय आणि अनुमान काढणे आणि लेखापुस्तकांची अचुकता आणि संपुर्णता सुनिश्चित करण्यासाठी प्रभावीपणे कार्य करणाऱ्या वास्तविक आणि योग्य दृष्य देणारे स्वतंत्र आर्थिक विवरणाचे सादरीकरण आणि सामग्रीपासुन मुक्त असणारी पर्याप्त आंतरिक वित्तीय नियंत्रणे, डिझाइन, अंमलबजावणी आणि देखभाल, चुकीची माहिती, चुकीने अयोग्य माहिती याचा समावेश आहे.
स्वतंत्र वित्तीय विवरण पत्रक तयार करतांना पुढील येणाऱ्या वर्षात व्यवसाय सुरळीत रित्या चालवणे शक्य आहे व त्यासंबंधित उद्‌भवलेले प्रकरण व लेखा धोरण याची खात्री करुन घेण्याची जबाबदारी संचालक मंडळाची आहे शिवाय त्यांचा महामंडळ बंद करण्याचा किंवा उत्पादन थांबवण्याचा हेतू नाही.
कंपनीच्या वित्तीय अहवालाच्या प्रक्रियेवर देखरेख ठेवण्यासाठी संचालक मंडळ देखील जबाबदार आहे.

वित्तीय विवरणाबाबत लेखापरीक्षकाची जबाबदारी
आमचे उद्दीष्ट संपूर्णपणे स्वतंत्र आर्थिक विवरण पत्रक भौतिक घोटाळयापासुन मुक्त आहे की नाही याविषयी वाजवी आश्वासन मिळविणे, फसवणुक किंवा त्रुटीमुळे झाले आहे की नाही याबाबत आमचे मत समाविष्ट असणारे लेखापरीक्षकांचा अहवाल देणे ही आमचे उद्दिष्टे आहेत. लेखापरिक्षणामध्ये एखादी सामग्री चुकीची नसते परंतु ती नेहमी बरोबर आढळेल याची हमी देता येत नाही. वाजवी आश्वासन ही उच्च पातळीची हमी असते. फसवणुक किंवा त्रुटीमुळे चुकीचा दावा उद्‌भवू शकतो.
लेखामानकानुसार लेखापरिक्षणाचा एक भाग म्हणुन आम्ही व्यावसायिक कौशल्याचा उपयोग करुन व्यावसायिक संशयास्पदपणा कायम ठेवतो.

याशिवाय सुध्दा :

- वित्तीय विवरणपत्रकामध्ये दिलेल्या माहितीची जोखीम ओळखून त्याचे मुल्यांकन करणे. ते कोणाच्या फसवणुकीमुळे किंवा चुकीने झाले आहे का? त्या जोखीमीस प्रतिसाद देणारा लेखापरीक्षण प्रक्रीयेचा आराखडा तयार करणे आणि आपल्या लेखापरीक्षणाविषयी मत देण्यासाठी योग्य पुरावे मिळवणे. चुकीची माहिती शोधुन न काढण्याची जोखीम चुकांमुळे उद्‌भवणाऱ्या त्रुटीपेक्षा जास्त आहे. फसवणुकीमध्ये मिलीभगत, खोटेपणा, हेतुपुरस्पर, चुकीची माहिती आणि अंतर्गत नियंत्रण अधिलिखित करण्याचा समावेश असू शकतो.
- अशा परिस्थितीत योग्य अशा लेखापरीक्षण प्रक्रियेची रचना करण्यासाठी लेखापरीक्षण संबंधित आर्थिक नियंत्रणाची माहिती आकलन करणे. कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम १४३(३)(i) नुसार, कंपनीकडे पर्याप्त योग्य अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणाली आहे की नाही अशा नियंत्रण प्रणालीची कार्यक्षमता प्रभावी आहे की नाही यावर आपले मत व्यक्त करण्यासाठी आम्ही जबाबदार असतो.
- व्यवस्थापनाने वापरलेल्या लेखा धोरणांचे, लेखा अंदाजाचा वाजवीपणा आणि व्यवस्थापनाने केलेले संबंधित खुलासे यांचे मुल्यमापन करणे.
- लेखांकनानुसार आणि लेखा परीक्षकाच्या पुराव्याच्या आधारावर, महामंडळ हे शाश्वत राहिल की नाही व व्यवस्थापनाच्या योग्यतेवर निष्कर्ष काढणे. कशाच्या संबंधित वास्तविक अनिश्चितता उपलब्ध असल्यास किंवा अशी परिस्थिती जी महामंडळ सुरु ठेवण्याच्या क्षमतेवर लक्षणीय शंका घेऊ शकते. जर आपण असा निष्कर्ष काढतो की वास्तविक अनिश्चितता उपलब्ध आहे. तर वित्तीय विवरण पत्रक तयार करतांना लेखा परीक्षकाच्या अहवालात खुलासा सादर करावा लागेल जर खुलासे पुरेशे नसतील तर आपले मत सुधारित करणे. लेखा परीक्षकांचा निष्कर्ष हा अहवालांच्या तारखेपर्यंत प्राप्त केलेल्या पुराव्यावर आधारित आहे. तथापि भविष्यातील कार्यक्रम किंवा परिस्थिती महामंडळाच्या व्यवसायावर नकारात्मक प्रभाव टाकू शकतात.
- वित्तीय विवरण पत्राची प्रस्तुती, रचना, त्यामधील खुलाशे वित्तीय विवरण पत्रका अंतर्गत व्यवहार आणि कार्यक्रमाचे प्रतिनिधित्व करतात किंवा नाही याचे मुल्यांकन करणे.
  वित्तीय विवरण पत्रात वास्तविक चुकीच्या बाबींची नोंद करणे हे संयुक्तरित्या आहे किंवा वैयक्तिकपणे किंवा सर्वांनी मिळुन आर्थिक निर्णय त्यात निपुण अशा व्यक्तिने केल्याने वित्तीय विवरण पत्रात त्याचा प्रभाव पडतो.

गुणात्मक घटक, परिमाणात्मक वास्तविकता, लेखापरीक्षण कार्याचे (i) नियोजन करुन आम्ही केलेल्या कामाच्या व्याप्तीचे मूल्यांकन करु (ii) वित्तिय विवरण पत्रामध्ये चुकीची माहिती आढळली तर त्याचे काय परिणाम होतील याचे मुल्यांकन करु.
आम्ही आमच्या लेखापरिक्षणा दरम्यान ओळखल्या जाणाऱ्या अंतर्गत नियंत्रणातील कोणत्याही महत्वपुर्ण कमतरतासह अन्य गोष्टी बरोबरच अंकेक्षणाची नियोजित व्याप्ती आणि लक्षणीय अंकेक्षणाच्या निष्कर्षा विषयी जबाबदार लोकांशी आम्ही संवाद साधतो.
आम्ही निवेदन देतो, आम्ही स्वतंत्रपणे नैतिक आवश्यकताचे पालन केलेले आहे आणि त्यांच्याशी सर्व संबंधाच्या बाबतीत आणि इतर बाबींच्या बाबतीत, जेथे लागु असेल तेथे, आणि सुरक्षततेच्या बाबतीत संवाद साधला आहे.
आम्ही चालु वर्षाच्या वित्तीय विवरण पत्रामध्ये ही सर्वात महत्वाची बाब ठरविली आहे हे प्रकरण महत्वाचे आहे. जर कायदा आणि नियम या प्रकरणाबद्दल सार्वजनिक प्रकटीकरण रोखले तर आम्ही आमच्या लेखा परीक्षकाच्या अहवालात या बाबींचे वर्णन करु किंवा अत्यंत दुर्मिळ परिस्थिती असेल तर आम्ही असे ठरवितो की आमच्या अहवालात कोणतीही बाब कळविणार नाही कारण प्रतिकुल परिणामाद्‌वारे अशा संवादाचे सार्वजनिक हितसंबंधाचे फायदे जास्त आहेत.

इतर कायदेशीर आणि नियामक आवश्यकतेनुसार अहवाल

१) आम्ही कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १४३ च्या पोट कलम (११) च्या अनुषंगाने केंद्र सरकारने जारी केलेल्या आदेश २०२० च्या आवश्यकतेनुसार आम्ही आदेशाच्या परिच्छेद ३ आणि ४ मध्ये निर्देशित केलेल्या बाबीविषयी **परिशिष्ट ''अ''** हे जोडले आहे.

२) कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १४३(५) अन्वये आवश्यक सुचविलेल्या कार्यपध्दतीचे पालन केल्या नंतर भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी दिलेले दिशा निर्देशाबाबतचे विवरणपत्रक आम्ही परिशिष्ट ''ब'' मध्ये दिले आहेत. त्याचा परिणाम कंपनीच्या खात्यावर आणि स्वंतत्र वित्तीय विधानावर झालेला आहे.

३) कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १४३(३) च्या आवश्यकतेनुसार आम्ही अहवाल देतो की

अ) आमच्या माहितीप्रमाणे अंकेक्षणकरिता आवश्यक असलेली माहिती व स्पष्टीकरणे आम्ही मिळविलेली आहेत.

ब) आमच्या मतानुसार व आम्ही केलेल्या अंकेक्षणानुसार, महामंडळाने कायद्याच्या आवश्यकतेनुसार असणारे लेखापुस्तके योग्य रितीने आतापर्यंत ठेवलेली आहेत. त्या पुस्तकाचे आम्ही लेखापरीक्षण केलेले आहे.

क) ताळेबंद, इतर उत्पन्नासह नफा तोटा पत्रक, भागभांडवलातील बदलांचा अहवाल आणि रोखप्रवाह अहवाल या अहवालाशी सबंधित लेखापुस्तके हे परस्परांशी जुळतात.

ड) आमच्या मते वरील वित्तीय विवरणे कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १३३ आणि कंपनी (लेखा) नियम, २०१४ च्या नियम ७ च्या मानांकनांचे पालन करतात.

इ) दिनांक ३१ मार्च, २०२२ रोजी संचालक मंडळाने दिलेल्या लिखित विवरणानुसार दिनांक ३१ मार्च, २०२२ रोजी कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १६४(२) नुसार नेमणुक झाल्यापासुन त्यांच्या संचालक पदाच्या कालावधीत कोणीही संचालक अपात्र ठरलेला नाही.

फ) महामंडळाच्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणालीवर परिणामकारक नियंत्रण ठेवण्यासाठी कंपनीच्या वित्तीय अहवाल नियंत्रणाचे कार्यशिलते करिता आमचे परिशिष्ट–क पहा. आमचा अहवाल कंपनीच्या अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणाची पर्याप्तता आणि परिणामकारकता यावर सुधारित मत व्यक्त करतो.

ग) आमच्या मते व आमच्या सर्वोत्तम माहिती नुसार आणि आम्हाला दिलेल्या स्पष्टीकरणानुसार व कंपनीच्या (अंकेक्षण आणि अंकेक्षक) नियम ११ नुसार लेखापरीक्षकांच्या अहवालात समाविष्ट केलेल्या इतर बाबींच्या संदर्भात:

१) महामंडळाने दिनांक ३१ मार्च, २०२२ पर्यत त्यांच्या वित्तीय विवरण पत्रकामधील आर्थिक स्थितीवर प्रलंबित खटल्यांच्या प्रभावाचा खुलासा केला आहे. वित्तीय जबाबदाऱ्यांशी संबंधित नोट ३१ पहा.

२) महामंडळ अशा कोणत्याही दिर्घमुदती करारामधे गुंतलेले नाही की, ज्यामुळे महामंडळाला नुकसान होईल.

३) महामंडळाद्वारे गुंतवणूकदार शिक्षण आणि संरक्षण निधीमध्ये हस्तांतरित करणे आवश्यक असलेली रक्कम हस्तांतरित करण्यास विलंब झालेला नाही.

जे. एस. उबेरॉय आणि कंपनी करिता
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी क्रमांक १११९०७W

सीए. राजेश्वर मोटे
भागीदार
सभासद क्रमांक १८८९९७
UDIN No.:- 22188997AWOCHN5601

ठिकाण:– अकोला
अहवालाची तारीख :– २९ सप्टेंबर, २०२२

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादितच्या स्वतंत्र लेखा परीक्षण अहवाला नुसार ''परिशिष्ट–अ''

(कायदेशीर व नियामक आवश्यकतांवरील अहवाल आम्ही परिच्छेद १ मध्ये अहवाल तारखेस दिलेले आहे.)

आम्ही मागविलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे या संदर्भात कंपनीने दिलेली पुस्तके आणि दस्तऐवज आमच्याव्दारे साधारण तपासणी केलेल्या लेखापरीक्षणाच्या अभ्यासातून आणि आमच्या ज्ञानातून आम्ही असे नमूद करतो की:–

१ कंपनीची संपत्ती, यंत्रे आणि उपकरणे आणि अमूर्त मालमत्ता यांच्या संदर्भात

अ) (अ) महामंडळाने सर्व अभिलेखे योग्य रितीने ठेवलेले आहेत, ज्यामध्ये मात्रात्मक व इतर परीपूर्ण विवरण आहे आणि संपत्ती, यंत्रे आणि उपकरणे यांची स्थितीजन्य माहिती आहे.

(ब) महामंडळाने अमूर्त संपत्तीचे संपूर्ण तपशील दर्शविणारे योग्य अभिलेखे ठेवले आहेत.

ब) महामंडळाची प्रमुख संपत्ती, यंत्रे आणि उपकरणे यांची व्यवस्थापनाने ठरावीक अंतराने भौतिकरित्या पडताळणी केली आहे आणि अशा पडताळणीत कोणतीही तफावत आढळून आलेली नाही.

क) आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार स्थावर संपत्तीचे शीर्षक (त्या संपत्तीशिवाय जिथे कंपनी भाडेतत्वावर आहे आणि भाडेपट्टेदाराच्या नांवे भाडेपट्टी कराराची अंमलबजावणी केली जाते) महामंडळाच्या नावावर आहेत.

ड) महामंडळाने वर्षभरात त्यांच्या संपत्ती, यंत्रे आणि उपकरणे (वापरण्याच्या अधिकारासह) किंवा अमूर्त संपत्ती किंवा दोन्हीचे पुर्नमूल्यांकन केलेले नाही.

इ) वर्षभरात बेनामी व्यवहार (प्रतिबंध) कायदा, १९८८ (२०१६ मध्ये सुधारीत केल्यानूसार) आणि त्या अंतर्गत बनविलेल्या नियमांनूसार कोणतीही बेनामी संपत्ती धारण करण्यासाठी ३१ मार्च २०२२ पर्यत महामंडळा विरुध्द कोणतीही कार्यवाही सुरु अथवा प्रलंबित नाही.

२ अ) अहवाल वर्षामध्ये साठयाची प्रत्यक्ष भौतिक तपासणी व्यवस्थापनाने केलेली आहे. आमच्या मते अशी वेळोवेळी करण्यात येणारी तपासणी योग्य आहे आणि साठा पडताळणीमध्ये कोणत्याही त्रुटी आढळुन आल्या नाही.

ब) बँकेमध्ये महामंडळाला रु. ५० कोटी मर्यादेची मंजूरात आहे. परंतु आर्थिक वर्ष २०२१–२२ मध्ये महामंडळाने तिचा वापर केलेला नाही.

३ महामंडळाने वर्षभरात कंपन्या, भागीदारी कंपनी, मर्यादित दायित्व भागीदारी किंवा इतर कोणत्याही पक्षांना कुठलीही हमी किंवा सुरक्षितता प्रदान केली नाही किंवा कर्जाच्या स्वरुपात सुरक्षित किंवा असुरक्षित अशी कोणतीही कर्जे किंवा आगाऊ रक्कम दिली नाही, त्यानुसार, आदेशाच्या कलम ३(iii) च्या तरतुदी लागू होत नाहीत.

४ आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार कंपनी कायदा २०१३ च्या कलम १८५ आणि १८६ तरतुदीनुसार महामंडळ कोणतेही कर्ज, गुंतवणूक, हमी किंवा सुरक्षा यातील कोणतेही व्यवहार करत नाही.

५ महामंडळाने भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या निर्देशांनुसार आणि कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम ७३ ते ७६ मधील तरतुदी तसेच इतर कोणत्याही संबंधित तरतुदी आणि तयार केलेल्या नियमांनुसार कुठल्याही ठेवी किंवा रक्कम स्वीकारल्या नाहीत. त्यानुसार आदेशाचा खंड ३(अ) च्या तरतुदी लागू होत नाहीत.

६ आमच्या माहिती आणि विश्वासानुसार महामंडळाच्या उत्पादन तसेच सेवांच्या संदर्भात केंद्र सरकारने कायदयाच्या कलम १४८ मधील उपकलम १ मध्ये अंतर्गत खर्चाच्या नोंदी ठेवण्याबाबत निर्देशित केलेले नाही. त्यानुसार आदेशाचा खंड ३(vi) च्या तरतुदी लागू होत नाही.

७ **आमच्या मते वैधानिक देणे :**

(अ) आम्हाला दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे यानुसार आणि आम्ही केलेल्या रेकॉर्डच्या तपासणी नुसार, भविष्य निर्वाह निधी, आयकर, विक्रीकर, संपत्ती कर, सेवा कर, जकात कर, वस्तु आणि सेवाकर, उत्पादन कर आणि इतर वैधानिक वादरहीत देयतांचे शोधन महामंडळ नियमित स्वरूपात संबंधीत प्राधिकरणाकडे जमा करते.

(ब) आम्हाला दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे यानुसार आणि आम्ही केलेल्या अभिलेख्याच्या तपासणी नुसार आयकर, विक्रीकर, संपत्ती कर, सेवा कर, जकात कर, वस्तु आणि सेवाकर, उत्पादन कर याबाबतची कोणतेही देय राशी खाली नमुद केलेल्या बाबी व्यतिरिक्त जमा केलेली नाही किंवा रक्कम वादग्रस्त नाही.

अधिनियमाचे नाव	देयतेचा प्रकार	वादग्रस्त रक्कम (रूपयामध्ये)	कालावधी	वाद प्रलंबित असलेले न्यायाधिकरण
मध्यप्रदेश प्रवेश कर	नियम ५२ प्रमाणे दंड	१२,७७ लक्ष	२००८–०९	अपिलीय प्राधिकरण

८ **वर्षभरात प्राप्तिकर कायदा, १९६१ च्या कलम ४३ अंतर्गत कर आकारणीमध्ये समर्पण केलेले किंवा उत्पन्न म्हणून उघड केलेले पूर्वी निर्देशित न केलेल्या उत्पन्नाशी संबंधित कोणतेही व्यवहार नाहीत.**

९ (अ) आमच्या मते महामंडळाने वर्षभरात कर्जाची किंवा इतर कर्जाची परतफेड करण्यात किंवा त्यावरील व्याज भरण्यात कोणतीही चूक केलेली नाही.

(ब) कुठलीही बँक किंवा वित्तीय संस्था, सरकार किंवा कोणत्याही सरकारी प्राधिकरणाने महामंडळाला हेतुपूरस्पर थकबाकीदार घोषित केलेले नाही.

(क) कंपनीने वर्षभरात कोणतेही मुदतीचे कर्ज घेतले नाही आणि वर्षाच्या सुरुवातीला कोणतेही अवापर झालेले मुदतीचे कर्ज नाही आणि त्यामुळे आदेशाच्या खंड (ix)(c) अंतर्गत अहवाल देणे लागू नाही.

(ड) महामंडळाच्या आर्थिक अहवालाच्या एकूण परीक्षणानूसार प्रथमदर्शनी महामंडळाने अल्पमुदतीच्या आधारावर उभारलेला निधी वर्षभरात दीर्घकालीन उद्देशांसाठी वापरला नाही.

(इ) महामंडळाच्या आर्थिक अहवालाच्या एकूण परीक्षणानूसार महामंडळाने त्यांच्या उपकंपन्यांच्या जबाबदाऱ्या पूर्ण करण्यासाठी कोणत्याही संस्था किंवा व्यक्तीकडून कोणताही निधी घेतलेला नाही.

(ई) महामंडळाने त्यांच्या उपकंपन्यामध्ये ठेवलेल्या रोखांच्या तारणावर वर्षभरात कुठलेही कर्जे घेतले नाहीत.

१० (अ) महामंडळाने वर्षभरात कोणतेही प्रारंभिक किंवा सार्वजनिक पब्लिक ऑफर व्दारे रक्कम उभी केलेली नाही. म्हणून आदेशाचा कलम ३ (ग)(x)(a) अंतर्गत अहवाल देणे लागू होत नाही.

(ब) महामंडळाने अहवाल वर्षात कोणत्याही समभागाचे प्राधान्याने आवंटन किंवा खाजगी वाटप केलेले नाही किंवा अंशत: किंवा पुर्ण परिवर्तनीय ऋणपत्र प्रारंभिक किंवा पुढील पब्लिक ऑफर, ऋणपत्रे घेतलेले नाहीत. म्हणून आदेशाचा कलम ३ (ग)(इ) अंतर्गत अहवाल देणे लागू होत नाही.

११ (अ) आमच्या माहितीनूसार वर्षभरात महामंडळाने फसवणूक केली नाही किंवा महामंडळाची कोणतीही भौतिक फसवणूक झालेली नाही.

(ब) अहवाल तारखेस कंपनी कायदयाच्या कलम १४३ च्या उपकलम (१२) अंतर्गत कोणताही अहवाल फॉर्म ADT-4 मध्ये कंपनी लेखा आणि लेखापरीक्षक नियम २०१४ च्या नियम १३ अंतर्गत विहित केल्यानूसार केंद्र सरकारकडे वर्षभरात दाखल करण्यात आलेला नाही.

(क) व्यवस्थापनाने आम्हाला दर्शविल्याप्रमाणे महामंडळाला अहवाल तारखेपर्यंत कोणत्याही व्हिसल ब्लोअर तक्रारी प्राप्त झाल्या नाहीत.

१२ महामंडळ हे निधी कंपनी नाही. त्यामुळे आदेशातील क्लॉज (XII) महामंडळाला लागु होत नाही.

१३ आमच्या मते महामंडळ कंपनी कायदयाच्या कलम १७७ आणि १८८ चे पालन करते महामंडळाचे संबंधित पार्टीसोबत झालेले व्यवहार संबंधीचा सर्व तपशिल वित्तीय विवरणामध्ये आवश्यक त्या लेखा मानांकनानुसार दिलेला आहे.

१४ (अ) आम्हाला दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणानूसार आमच्या मते महामंडळाकडे त्यांच्या व्यवहाराच्या आकार आणि स्वरुपाशी सुसंगत अंतर्गत अंकेक्षण प्रणाली आहे.

(ब) आम्ही लेखापरीक्षण कालावधीसाठी अंतर्गत लेखारीक्षकांचे अहवाल विचारात घेतले आहेत. एकूण ३० महाबीज कार्यालयापैकी १७ कार्यालयांचे अंतर्गत अंकेक्षण करण्यात आले. आमच्या मते महामंडळाने अंतर्गत अंकेक्षण वेळेवर आणि प्रभावीपणे करावे.

१५ आमच्या मते अहवाल वर्षात महामंडळ संचालक किंवा त्यांच्या कोणत्याही संबंधीत व्यक्तीसोबत कोणत्याही आर्थिक व्यवहारामध्ये गुंतलेले नाहीत. आणि त्यामुळे कंपनी कायदा २०१३ च्या कलम १९२ च्या तरतुदी महामंडळाला लागू होत नाही.

१६ (अ) भारतीय रिझर्व्ह बँक कायदा, १९३४ च्या कलम ४५-IA नुसार नोंदणी करणे आवश्यक नाही. म्हणून आदेशाच्या खंड (xvi) (a), (b) आणि (c) अंतर्गत अहवाल देणे लागू नाही.

(ब) आमच्या मते (कोअर इन्व्हेस्टमेंट कंपनी(रिझर्व्ह बँक) निर्देष २०१६ प्रमाणे) महामंडळासोबत कोणतीही मुळ गुंतवणूक कंपनी नाही. त्यानूसार आदेषाच्या खंड ३ (xviii) (d) अंतर्गत अहवाल देणे लागू होत नाही.

१७ आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानूसार आणि आयोजित लेखापरीक्षण प्रक्रियेच्या आधारे आमचे मत आहे की महामंडळाचे आर्थिक वर्ष आणि तत्काळ अगोदरच्या आर्थिक वर्षात कोणतेही रोख नुकसान झालेले नाही.

१८ आर्थिक वर्षात वैधानिक लेखापरीक्षकांनी राजीनामा दिलेला नाही आणि त्यानुसार, आदेशाच्या खंड ३ (xviii) च्या तरतुदी लागू होत नाहीत.

१९ आर्थिक गुणोत्तर, जुन्या आणि आर्थिक मालमत्तेची वसुली आणि आर्थिक दायित्वे भरण्याच्या अपेक्षित तारखा, वित्तीय विवरणांसह इतर माहिती आणि संचालक मंडळ आणि व्यवस्थापन योजनांबद्दलचे आमचे ज्ञान आणि आमच्या पुराव्याच्या तपासणीच्या व गृहीतकाच्या आधारावर असे काहीही आमच्या लक्षात आले नाही ज्यामुळे आम्हाला असा विश्वास होतो की लेखापरीक्षण अहवालाच्या तारखेपर्यंत कोणतीही भौतिक अनिश्चितता अस्तित्वात आहे जे दर्शविते की महामंडळ ताळेबंद तारखेला अस्तित्वात असलेल्या दायित्वांची आणि ताळेबंद तारखेपासून एक वर्षाच्या कालावधीत जेव्हा ते देय असेल तेव्हा पूर्तता करण्यास सक्षम नाही, अशी कोणतेही नकारात्मक बाब आमच्या लक्षात आलेली नाही तथापि आम्ही असे सांगतो की, हे महामंडळाच्या भविष्यातील व्यवहार्यतेचे आश्वासन नाही. आमचा अहवाल लेखापरीक्षण अहवालाच्या तारखेपर्यंतच्या तथ्यांवर आधारित आहे आणि आम्ही कोणतीही हमी देत नाही की ताळेबंद तारखेपासून एक वर्षाच्या कालावधीत देय असलेल्या आणि जेव्हा ते देय पडतात तेव्हा सर्व दायित्वांचे निर्मूलन केले जाईल.

२० (अ) ताळेबंद तारखेनुसार चालू असलेल्या प्रकल्पांव्यतिरिक्त महामंडळाकडे कायदयाच्या कलम १३५ (५) अन्वये खर्च केलेली कोणतीही रक्कम शिल्लक नाही. त्यानूसार,आदेशाच्या खंड ३(xx)(a) अंतर्गत अहवाल देणे लागू नाही.

(ब) महामंडळाने चालू प्रकल्पाच्या अनुषंगाने कायदयाच्या कलम १३५ च्या उपकलम (५) अंतर्गत अखर्चित राहिलेली संयुक्त सामाजिक जबाबदारीची रक्कम कलम १३५ या उपकलम (६) च्या तरतुदीचे पालन करुन एका विशेष खात्यात हस्तांतरित केली आहे. खाली तपशील दिलेला आहे.

(रु. लक्षात)

वित्तीय वर्ष	कलम १३५(५) नूसार खर्च करायची रक्कम	वर्षाअखेरीस कलम १३५(६) अंतर्गत विशेष खात्यात हंस्तातरित करण्यासाठी खर्च न केलेली शिल्लक रक्कम	आर्थिक वर्ष संपल्यापासून ३० दिवसांच्या आत, १३५(६) अंतर्गत विशेष बँक खात्यात हंस्तातरित केलेली रक्कम	आर्थिक वर्ष संपल्यापासून ३० दिवसांच्या कालावधीनंतर १३५(६) अंतर्गत विशेष बँक खात्यात हंस्तातरित केलेली रक्कम	लेखापरीक्षण अहवालाल्या तारखेपर्यंत १३५(६) अंतर्गत विशेष बँक खात्यात हंस्तातरित केलेली रक्कम
२०२१-२२	६९.४८	५०.००	५०.००	-	-

२१ खंड ३ (xxi) अंतर्गत अहवाल महामंडळाच्या आर्थिक विवरणाच्या अंकेक्षणाच्या संदर्भात लागू होत नाही, त्यानुसार, या अहवालात या कलमाच्या संदर्भात कोणतीही टिप्पणी समाविष्ट केलेली नाही.

जे. एस. उबेरॉय आणि कंपनी करिता
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी क्रमांक १११ १०७W

सीए. राजेश्वर मोटे
भागीदार
सभासद क्रमांक १८८९९७
UDIN No.:- 22188997AWOCHN5601

ठिकाण:- अकोला
अहवालाची तारीख :- २९ सप्टेंबर, २०२२

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादितच्या स्वतंत्र लेखा परिक्षण अहवाला नुसार
परिशिष्ट 'ब'
(भारताचे नियंत्रक आणि महालेखापरीक्षक यांनी वर्ष २०२१–२२ साठी जारी केलेल्या कायदेशीर आणि नियामक गरजेनुसार कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम १४३(५) परिच्छेद–२ प्रमाणे)

आम्हाला कंपनीकडुन मिळालेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरण तसेच आम्ही केलेल्या अंकेक्षणा दरम्यान तपासलेल्या माहिती पुस्तके आणि रेकॉर्डच्या आधारे आम्ही असे विधान करतो की,

अ.क्र.	विवरण	लेखा परीक्षकाचे निरिक्षण	वित्तीय प्रभाव
१	जर कर्जे/व्याज माफ केले असेल किंवा वजा केलेले असल्यास सदर बाबीची समाविष्ट रक्कम आणि कारणे	सदर वित्तीय वर्षात कोणत्याही प्रकारचे कर्जे/व्याज माफ किंवा वजा केलेले नाही	निरंक
२	तृतीय पक्षाकडे साठवलेल्या साठ्याबाबतीत संबंधी असलेले रेकॉर्ड आणि सरकार किंवा इतर अधिकृत मान्यतेनुसार मिळालेल्या भेट/अनुदानाच्या स्वरुपात मिळालेली संपत्ती असेल तर	होय, तृतीय पक्षाकडे साठवलेल्या साठ्याबाबतीत असलेले रेकॉर्ड व्यवस्थितरीत्या जतन करुन ठेवले आहे, जसे, कंपनीचे अधिकृत एजंट आणि वितरक तसेच सरकार किंवा इतर अधिकृत मान्यतेनुसार मिळालेल्या भेट/अनुदानाच्या स्वरुपात मिळालेली संपत्ती संबंधी असलेले रेकॉर्ड व्यवस्थितरीत्या जतन करुन ठेवले आहे.	निरंक
३	कायदा/लवाद संबंधीत प्रकरणाचे वयानुसार विश्लेषणात्मक अहवाल तसेच त्या संबंधीत समाविष्ट असलेले प्रलंबित असण्याची प्रकरणांची कारणे तसेच (विदेशी/स्थानिक) असलेल्या कायदेशीर प्रकरणांवर केलेल्या खर्चाचा प्रभाव	कंत्राटदार, शेतकरी आणि ग्राहकांनी कंपनीच्या विरोधात अनेक प्रकरणे न्यायालयात दाखल केलेली आहेत. सदर प्रकरणी रु. ५७४.८९ लक्ष रकमेचा समावेश आहे. (मागील वर्षी रु.५३०.०३ लक्ष) सदर बाबत न्यायालयात दाखल केलेल्या प्रकरणांची संख्या ३५९ आहे असे कळविण्यात आले. कंपनीने सुध्दा विविध पक्षांविरुदध अनेक प्रकरणे न्यायालयात दाखल केलेली आहेत. सदर बाबतीत ५८८ खटले न्यायालयात प्रलंबित आहेत.	जर न्यायालयामध्ये महामंडळाचा पराभव झाला तर रु. ५७४.८९ लक्ष रकमेचा भरणा करावा लागेल.
४	जर कंपनीने निर्गुतवणूक करण्याचा विचार केला तर संपत्तीच्या मुल्यमापनाचा अहवाल (अमुर्त आणि स्थावर मालमत्ता) तसेच देयके (वचनबध्द आणि सामान्य राखीव) मध्ये समाविष्ट असलेल्या निर्गुंतवणूकीची रित आणि पद्धत.	नाही, कंपनीने कोणत्याही प्रकारची निर्गुतवणूक केलेली नाही.	निरंक

विशिष्ट क्षेत्रानुसार असलेले उप–दिशानिर्देश

अ.क्र.	विवरण	लेखा परीक्षकाचे निरिक्षण
१	भौतिक साठापडताळणी दरम्यान मिळालेल्या तुट किंवा अतिरिक्त साठ्याच्या बाबत समायोजन केल्यानंतर पॅकींग/प्रमाणपत्र सामुग्री वापरली जाते का? गुणवत्तेचा ऱ्हास/गुणवत्ता नष्ट होत असलेल्या जुन्या साठ्याचा पुनर्विचार/योग्य विचार होत आहे का ? की ज्यामुळे साठयाची किंमत वाढत आहे ?	होय, भौतिक साठापडताळणी दरम्यान मिळालेल्या तुट किंवा अतिरिक्त साठ्याच्या बाबत समायोजन केल्यानंतर पॅकींग/प्रमाणपत्र सामुग्री वापरली जाते. मागील वर्षाचा आलेला, ज्या साठयाची वैधता संपलेली आहे असा साठा पुनर्चाळणीसाठी किंवा कंपनी धारेणानुसार नॉन–सीड म्हणुन निविदेद्वारे विकला जातो. सर्व जुना साठा हा निव्वळ प्राप्त मुल्य या प्रकारे मोजमापन करण्यात येतो, की ज्यामुळे सदरील साठ्याची वाढीव किंमत येण्याची शक्यता खुप कमी आहे.
२	कंपनीची कर्जे/अनुदान/शेतीविषयक इनपुट लाभार्थींना परत फेडीची कार्यक्षम यंत्रणा आहे का ? तसेच व्याजासहीत वसुलीची कार्यक्षम यंत्रणा आहे का ?	कंपनीची कर्जे/अनुदान/शेतीविषयक इनपुट लाभार्थींना परत फेडीची कार्यक्षम यंत्रणा आहे. तसेच व्याजासहीत वसुलीची कार्यक्षम यंत्रणा आहे. कंपनीने थेट लाभार्थीच्या बँक खात्यांवर NEFT /RTGS द्वारे परतफेड करण्याचे ठरविले आहे.
३	सदरील वित्तीय वर्षात अनुदान आणि सुट मिळालेली आहे का ? जर मिळालेली असेल तर सदर अनुदान/सुट ही संबंधीत लेखामानांकानुसार घेण्यात आली आहे का ? मिळालेले अनुदान हे निर्देशीत केलेल्या उद्दिष्टांसाठी वापरले गेले काय ?	होय, सदरील वित्तीय वर्षात मिळालेले अनुदान आणि सुट हे संबंधीत लेखामानांकानुसार घेण्यात आले आहे. आमच्या निरीक्षणानुसार, मिळालेले अनुदान हे निर्देशीत केलेल्या उद्दिष्टांसाठीच वापरले गेले आहे.
४	अंकेक्षण अहवालामध्ये कंपनीने दर्शविलेला नफा/तोटा हा नफा/तोटा पत्रकानुसार आहे का ?	होय, अंकेक्षण अहवालामध्ये कंपनीने दर्शविलेला नफा/तोटा हा नफा/तोटा पत्रकानुसारच आहे.

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादितच्या स्वतंत्र लेखा परीक्षण अहवाला नुसार

परिशिष्ट – क

(कंपनी कायदा २०१३ मधील कलम १४३(३)(i) नुसार वैधानिक व नियामक आवश्यकतेनुसार माहिती वर्ष २०२१–२२ साठी, हमी परिच्छेद ३(f) मध्ये दिलेली आहे.)

कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १४३ च्या उप–कलम ३(i) अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणावर अहवाल

आम्ही सदरील अहवाल वर्ष ३१ मार्च, २०२२ पर्यत महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळाच्या वित्तीय विवरणाशी निगडीत असलेल्या, अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे अंकेक्षण केले आहे.

अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणासाठी व्यवस्थापनाची जबाबदारी:

सनदी लेखापाल संस्थेच्या (ICAI) मार्गदर्शक तत्वानुसार अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण जे की कंपनीने तयार केलेले आहे त्याची स्थापना आणि देखभाल करणे हे व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे. या जबाबदाऱ्यांमध्ये पुरेशी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाची रचना, अंमलबजावणी आणि देखभाल करणे समाविष्ट आहे. कंपनी कायदा, २०१३ च्या अंतर्गत आवश्यक असलेल्या विश्वसनीय वित्तीय माहितीसाठी कुशल आचरण, मालमत्तेचे संरक्षण, कंपनीचे धोरणांचे पालन, फसवणुक, चुका शोधने आणि वित्तीय अचूकता आणि पूर्णता या सर्व गोष्टींचा समावेश होतो.

अंकेक्षकाचे कर्तव्य :–

कंपनीच्या आर्थिक उत्तरदायित्वावर आणि अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणावर मत व्यक्त करणे ही आमची जबाबदारी आहे. सनदी लेखापाल संस्थेच्या (ICAI) अंतर्गत कायद्यातील कलम १४३ (१०) नूसार निर्धारीत केलेल्या मानकांनुसार अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे अंकेक्षण केले आहे. त्या मानकानुसार आणि मार्गदर्शक तत्वानुसार पुरेशी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे स्थापित केली गेली आहेत आणि ती काळजीपूर्वक राखून ठेवली आहेत. अशा नियंत्रणास सर्व भौतिक गोष्टींमध्ये प्रभावीरित्या कार्यरत असलेल्या आणि वाजवी हमीप्राप्त करण्यासाठी नैतिक आवश्यकतेची पुर्तता करण्यांत आली आहे.

आमच्या लेखापरीक्षणात आर्थिक अहवाल आणि त्यांच्या प्रभावाखाली अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणालीच्या पर्याप्ततेबदद्ल लेखापरीक्षण पुरावे प्राप्त करण्याची प्रक्रीया समाविष्ट आहे. ज्यामध्ये आर्थिक अहवाला अंतर्गत जोखिमींचे मूल्यमापन करणे, आर्थिक आराखडयाची तपासणी आणि मूल्यमापन करणे आणि अंतर्गत नियंत्रण यंत्रणा ही अशा मूल्यमापन केलेल्या जोखिमींवर आधारित आहे. वित्तिय विवरणाशी निगडीत असलेल्या प्रभावी जोखिमींचे मूल्यमापन, वित्तीय धोके किंवा त्रुटी आणि भौतिक चुकांमुळे होणाऱ्या जोखिमींच्या आकलनांचा देखील समावेश होतो.

आमचा असा विश्वास आहे की, आमचे अंकेक्षणीय मत प्रगट करण्यासाठी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण यंत्रणा ही वित्तीय अहवालासाठी पुरेशी आणि योग्य आहे.

आर्थिक अहवालाप्रती अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचा आशय :–

कंपनीची अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण यंत्रणा ही आर्थिक अहवालांची विश्वसनियता आणि सामान्यत: स्विकार्य लेखा नियमांनुसार आर्थिक उद्दिष्टांची पूर्तता करण्यासाठी आणि वाजवी आश्वासन पुरविण्यासाठी योग्य ठरेल अशी तयार करण्यात आली आहे. कंपनीचे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणात आर्थिक अहवालामध्ये अंतर्भूत असणारी धोरणे आणि पध्दतींचा समावेश होतो की, (१) अभिलेख्याच्या योग्यतेनुसार, पुरेसा तपशील, तपशीलाची अचुकता आणि त्याचा प्रामाणिकपणा दर्शविला जातो तसेच कंपनीच्या मालमत्तेबाबत योग्य माहिती दर्शविली जाते. (२) सामान्यत: स्विकृत लेखापध्दती तत्वानुसार आर्थिक विवरणांची तयारी करण्यास आवश्यक असलेल्या व्यावहारिक तपशीलांची तरतूद करणे आणि कंपनीची प्राप्ती व खर्च हे फक्त व्यवस्थापन आणि संचालकांच्या अधिकृततेनुसारच दर्शविले जातात. (३) योग्य माहिती उपलब्ध करणे जेणेकरुन कंपनीच्या मालमत्तेचे अनधिकृत संपादन, वापर किंवा मालमत्तेबाबत अयोग्य

माहिती जिचा वित्तीय विवरणावर परिणाम होण्याची शक्यता असते अशी माहिती दर्शविली जाते.

आर्थिक अहवालावर अंतर्गत वित्तिय नियंत्रणाच्या मूळ मर्यादा :–

आर्थिक अहवालावर अंतर्गत वित्तिय नियंत्रणाच्या विहीत मर्यादेमुळे जसे की, अयोग्य व्यवस्थापन, व्यवस्थापनाचे संगनमत आणि फसव्या कारणांमुळे भौतिक दुवर्तन उद्भवू शकते; परंतु आढळू शकत नाहीत. तसेच भविष्यामध्ये होणाऱ्या व्यवहारांबाबत आर्थिक अहवालाच्या अटींमध्ये बदल झाल्यास किंवा प्रक्रिया आणि धोरणांच्या पूर्ततेत अधोगती झाल्यास अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे आर्थिक अहवालावर होणारे मूल्यमापन प्रभावित होण्याची शक्यता आहे.

अहवाला बाबतीत मत :–

आमच्या मते, कंपनीकडे सर्व महत्वपुर्ण विषयाबाबत वित्तीय अहवालावर पुरेशी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण पध्दती आहे आणि अशा पध्दती ३१ मार्च, २०२२ पर्यत प्रभावीपणे कार्यरत होत आहेत किंवा नाहीत आणि कंपनीद्वारा स्थापित वित्तीय अहवालावर अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण मापदंडाच्या आधारावर तसेच भारताच्या सनदी लेखापाल संस्थेद्वारा निर्गमीत वित्तीय अहवाला अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे लेखा परीक्षण व मार्गदर्शक तत्वानुसार अंतर्गत नियंत्रणाच्या आवश्यक घटकावर विचार करण्यात आलेला आहे.

विशेष बाबी

अ) महामंडळाने आय. एफ. सी. मॅन्युअल तयार केलेले आहे परंतु ते सनदी लेखापाल संस्थेद्वारा निर्गमीत वित्तीय अहवालाच्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे लेखा परीक्षण व मार्गदर्शक तत्वानुसार नियंत्रण निकषावर आधारित मार्गदर्शक सूचनेनूसार नाही.

ब) अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणासाठी आवश्यक असणारे अंतर्गत लेखा परीक्षण करण्याकरीता अंतर्गत अंकेक्षण विभागात मनूष्यबळाची कमतरता आहे.

क) सुट ही स्वहस्ते (मॅन्यूअल पध्दतीने) मोजल्या जात आहे आणि त्यांची यंत्रणेमध्ये नोंद केली जात आहे. यंत्रणेमधे सुट मोजण्याकरीता कुठलेही पडताळणी नियंत्रण ठेवण्यात आलेले नाही.

ड) महामंडळाच्या सीड लो संगणकीय प्रणालीमध्ये खालील प्रमाणे अभाव दिसुन येतो.

१) प्रणालीमध्ये मागील तारखेच्या नोंदीना परवानगी आहे.

२) सीड लो संगणकीय प्रणालीतील नोंदीमध्ये सुधारणा/हटविण्याची शक्यता आहे.

३) सीड लो संगणकीय प्रणाली मधील तारखेव्यतिरिक्त इतर तारखेमध्ये नोंदी होऊ शकतात. व्हाउचर तारीख आणि नोंदीची तारीख वेगळी नोंदु शकत नाही.

४) ब–याच वेळेस लॉगिन फेल झाल्यानंतर पुन्हा प्रयत्न केले तर सीड लो संगणकीय प्रणालीमध्ये कोणताही अडथळा येत नाही/ओळख गोठवून ठेवत नाही.

जे. एस. उबेरॉय आणि कंपनी करिता
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी क्रमांक १११९०७W

सीए. राजेश्वर मोटे
भागीदार
सभासद क्रमांक १८८९९७
UDIN No.:- 22188997AWOCHN5601

ठिकाण:– अकोला
अहवालाची तारीख :– २९ सप्टेंबर, २०२२

३१ मार्च, २०२२ रोजीचे ताळेबंद

(रुपये लक्षात)

विवरण	टिपणी	३१ मार्च, २०२२ रोजी	३१ मार्च, २०२१ रोजी
१	२	३	४
संपत्ती			
१ अचल संपत्ती			
अ) मालमत्ता, यंत्रसामग्री आणि उपकरणे	३	३५६७.७३	३९११.६२
ब) काम चालू असलेली संपत्ती	४/४९	१.२७	०.००
क) इतर अमूर्त संपत्ती	५	१८.९०	२८.८९
ड) विकासा अंतर्गत अमूर्त संपत्ती		०.००	०.४०
इ) इतर अचल संपत्ती	६	३६०.६३	३२२.९६
२ चल संपत्ती			
अ) साठा	७	५५४०.००	६२२०.००
ब) मालमत्ता, यंत्रसामग्री आणि उपकरणे व्यतिरिक्त असलेली जैविक संपत्ती	८	२०.००	८.००
क) आर्थिक संपत्ती			
१. व्यापारी येणे	९/४७	३९८.३०	७२७.२९
२. रोख आणि रोख सममुल्य	१०	१९८७६.५६	१७७७९.४१
३. बँकेत जमा रक्कम (२ व्यतिरिक्त)	११	२११२०.२२	२४७३२.५५
४. इतर (पुर्वीच्या कालावधीतील येणे)	११.१	४२१.४४	५६९.०२
ड) चल कर संपत्ती (निव्वळ)	१२	९९७.८२	७५७.७६
इ) इतर चल संपत्ती	१३	१७३६७.४७	१९१२८.०६
एकूण संपत्ती		**६९६९०.३५**	**७४१८५.९७**
समभाग व देयता			
समभाग			
अ) समभाग भांडवल	१४	४१८.४५	४१८.४५
ब) इतर संचिती व अधिक्य	१५	४०४७५.१०	३८८८०.८९
देयता			
१ अचल देयता			
अ) भांडवल अनुदान	१६	२८८८.०५	३१४९.६८
ब) राज्य सरकारचा फिरता ऋणनिधी	१७	५००.००	५००.००
क) स्थगित कर देयता (निव्वळ)	४१	१२०.४६	२१.९२
२ चल देयता			
अ) आर्थिक देयता			
१. कर्ज	१८	०.००	०.००
२. व्यापारी देयता	१९/४६	७०७६.०२	९९७८.२३
३. इतर आर्थिक देयता		०.००	०.००
ब) इतर चल देयता	२०	१६९०६.०५	२०४९२.९३
क) तरतुदी	२१	५८३.२४	३०.४३
ड) चालु कर देयता (निव्वळ)	२२	७२२.९९	७१३.४५
एकूण समभाग आणि देयता		**६९६९०.३५**	**७४१८५.९७**

आमच्या सोबतच्या अहवालाला लावलेली टिप्पणी १ ते ५१
आमच्या अहवालाच्या सम तारखेच्या अटी संदर्भात
मे. जे. एस. उबेरॉय कंपनी करीता
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी क्रमांक १११९०७W
सी.ए. राजेश्वर मोटे
भागीदार,
सभासद क्र . १८८९९७
UDIN No.:- 22188997AWOCHN5601

अकोला, २९ सप्टेंबर, २०२२

संचालक मंडळाच्या वतीने व करीता

एकनाथ डवले, भा.प्र.से
अध्यक्ष
डिन क्र. ०६६५६८६०

विनय वर्मा
कंपनी सचिव

मनिष यादव
महाव्यवस्थापक (वित्त)

अकोला, २९ सप्टेंबर, २०२२

३१ मार्च, २०२२ रोजी संपणाऱ्या वर्षाचे नफा तोटा पत्रक

(रुपये लक्षात)

	विवरण	टिपणी	३१ मार्च, २०२२ रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरीता	३१ मार्च, २०२१ रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरीता
I	व्यवसायातुन प्राप्ती	२३	४३९७२.३५	४४६७५.५९
II	इतर उत्पन्न	२४	२३८५.८८	२४५८.२२
III	**एकूण उत्पन्न (I+II)**		**४६३५८.२२**	**४७१३३.८१**
IV	**खर्च**			
	वापर झालेल्या सामग्रीचा खर्च	२५	११९९.०६	१०२७.८८
	व्यापारातील सामग्रीची खरेदी	२६	३१२१८.७४	३१६१४.६९
	तयार मालाच्या साठयातील बदल तयार होत असलेला माल आणि व्यापारातील माल	२७	७५३.००	१४६२.००
	कर्मचारी लाभ खर्च	२८	५२९६.८४	४५३२.०२
	वित्तीय खर्च	२९	२.८७	७.४०
	घसारा आणि परिशोधन	०३	४३५.४६	५२५.४२
	इतर खर्च	३०	४५७९.६१	५१२९.६६
	एकूण खर्च (IV)		**४३४८५.५७**	**४४२९९.०७**
V	**अपवादात्मक बाबी आणि कर पुर्व नफा/तोटा (III-IV)**		२८७२.६५	२८३४.७४
VI	अपवादात्मक बाबी		०.००	०.००
VII	**करपुर्व नफा/तोटा**		२८७२.६५	२८३४.७४
VIII	**कर खर्च**			
	१. चालु कर		७२२.९९	७१३.४५
	२. स्थगित कर	४१	९८.५५	-११.०२
	३. पुर्वीच्या वर्षाचा कर		०.००	०.००
	एकूण कर खर्च		**८२१.५४**	**७०२.४२**
IX	चालु कामातुन कालावधीसाठी नफा/(तोटा) (VII-VIII)		२०५१.११	२१३२.३२
X	खंडीत कामामधुन नफा/(तोटा)		०.००	०.००
XI	खंडीत कामाचा कर खर्च		०.००	०.००
XII	खंडीत कामामधुन कर नंतरचा नफा/(तोटा) (X-XII)		०.००	०.००
XIII	चालु कालावधीतील नफा/(तोटा)(IX-XII)		२०५१.११	२१३२.३२
XIV	**इतर सविस्तर उत्पन्न**			
	अ) ज्या बाबी नफा /(तोटा) पत्रकामध्ये पुनवर्गीकृत केले जाणार नाहीत	२८	-४११.२४	-३६.९७
	(परिभाषित फायद्याची योजने अंतर्गत आणि पुर्नमोजनीमुळे येणारा तोटा)			
XV	कालावधीसाठीचा एकूण सविस्तर नफा (XIII-XIV)		१६३९.८७	२०९५.३४
XVI	कमाई प्रति समभाग(अखंडीत कामामधुन मिळालेले)			
	१. बेसिक (रुपयामध्ये)	४०	३९१.९०	५००.७५
	२. डाईल्युटेड(रुपयामध्ये)			
XVII	कमाई प्रति समभाग(खंडीत कामामधुन मिळालेले)			
	१. बेसिक		००.००	००.००
	२. डाईल्युटेड			
XVIII	कमाई प्रति समभाग(खंडीत व अखंडीत कामामधुन मिळालेले)			
	१. बेसिक (रुपयमध्ये)	४०	३९१.९०	५००.७५
	२. डाईल्युटेड (रुपयामध्ये)			

आमच्या सोबतच्या अहवालाला लावलेली टिप्पणी १ ते ५१
आमच्या अहवालाच्या सम तारखेच्या अटी संदर्भात
मे. जे. एस. उबेरॉय कंपनी करीता
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी क्रमांक १११९०७W
सी.ए. राजेश्वर मोटे
भागीदार,
सभासद क्र . १८८९९७
UDIN No.:- 22188997AWOCHN5601

अकोला, २९ सप्टेंबर, २०२२

संचालक मंडळाच्या वतीने व करीता

एकनाथ डवले, भा.प्र.से
अध्यक्ष
डिन क्र. ०६६५६८६०

विनय वर्मा
कंपनी सचिव

मनिष यादव
महाव्यवस्थापक (वित्त)

अकोला, २९ सप्टेंबर, २०२२

३१ मार्च, २०२२ रोजी समभागातील बदलाचे विवरण

(रुपये लक्षात)

अ) समभाग भांडवल	अहवाल वर्षातील प्रारंभिक शिल्लक	अहवाल वर्षातील समभाग भांडवलातील बदल	अहवाल वर्षातील अंतिम शिल्लक
३१ मार्च, २०२१ ची शिल्लक	४१८.४५	०.००	४१८.४५
३१ मार्च, २०२२ ची शिल्लक	४१८.४५	०.००	४१८.४५

ब) इतर समभाग

(रुपये लक्षात)

इतर समभाग	संचिती आणि अधिक्य				एकूण
	भांडवली संचिती	संशोधित संचिती	साधारण संचिती	रोखलेली कमाई	
३१ मार्च, २०२१ ची शिल्लक					
अहवाल कालावधीतील प्रारंभिक शिल्लक	१४.३०	११७२.५१	९७०.८१	३४७२७.३६	३६८८४.९८
लेखा धोरण किंवा पुर्वीच्या कालावधीतील त्रुटीमधील बदल	०.००	०.००	०.००	(५७.५९)	(५७.५९)
अहवाल वर्षातील प्रारंभिक पुर्नसंचयित शिल्लक	१४.३०	११७२.५१	९७०.८१	३४६६९.७७	३६८२७.३९
वर्षातील एकूण सविस्तर उत्पन्न	०.००	०.००	०.००	२०९५.३४	२०९५.३४
लाभांश	०.००	०.००	०.००	(४१.८४)	(४१.८४)
राखुन ठेवलेल्या कमाईकडे हस्तांतरण	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
राखुन ठेवलेल्या कमाईकडून हस्तांतरण	०.००	४१.९१	५२.३८	(९४.२९)	०.००
सि. एस. आर खर्च	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
अहवाल वर्षातील अंतिम शिल्लक	**१४.३०**	**१२१४.४२**	**१०२३.१९**	**३६६२८.९८**	**३८८८०.८९**
३१ मार्च, २०२२ रोजीची शिल्लक					
अहवाल कालावधीतील प्रारंभिक शिल्लक	१४.३०	१२१४.४२	१०२३.१९	३६६२८.९८	३८८८०.८९
लेखा धोरण किवा पुर्वीच्या कालावधीतील त्रुटीमधील बदल	०.००	०.००	०.००	(३.८१)	(३.८१)
अहवाल वर्षातील प्रारंभिक पुर्नसंचयित शिल्लक	१४.३०	१२१४.४२	१०२३.१९	३६६२५.१६	३८८७७.०८
चालु वर्षातील एकूण सविस्तर उत्पन्न	०.००	०.००	०.००	१६३९.८७	१६३९.८७
लाभांश	०.००	०.००	०.००	(४१.८४)	(४१.८४)
राखुन ठेवलेल्या कमाईकडे हस्तांतरण	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
राखुन ठेवलेल्या कमाईकडून हस्तांतरण	०.००	३२.८०	४१.००	(७३.७९)	०.००
सि. एस. आर खर्च	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
अहवाल वर्षातील अंतिम शिल्लक	**१४.३०**	**१२४७.२२**	**१०६४.१९**	**३८१४९.३९**	**४०४७५.१०**

आमच्या अहवालाच्या सम तारखेच्या अटी संदर्भात

मे. जे. एस. उबेरॉय कंपनी करीता
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी क्रमांक १११११०७W

सी.ए. राजेश्वर मोटे
भागीदार,
सभासद क्र . १८८९९७
UDIN No.:- 22188997AWOCHN5601

अकोला, २९ सप्टेंबर, २०२२

संचालक मंडळाच्या वतीने व करीता

एकनाथ डवले, भा.प्र.से
अध्यक्ष
डिन क्र. ०६६५६८६०

विनय वर्मा
कंपनी सचिव

मनिष यादव
महाव्यवस्थापक (वित्त)

अकोला, २९ सप्टेंबर, २०२२

३१ मार्च, २०२२ रोजी संपणा–या वर्षाकरीता रोखप्रवाह विवरण

(रुपये लक्षात)

विवरण		३१ मार्च, २०२२ रोजी		३१ मार्च, २०२१ रोजी	
अ) रोख प्रवाह प्रत्यक्ष व्यवहारातुन					
अहवाल वर्षातील नफा			२८७२.६५		२८३४.७४
समायोजनेसाठी					
घसारा		४३५.४६		५२५.४२	
व्याज उत्पन्न		–१८८८.६७		–२०१२.५७	
आयकर खर्च		८२१.५४		७०२.४२	
भांडवल अनुदान समायोजन		–२६१.६४		–३०६.८६	
आर्थिक खर्च		२.८७		७.४०	
मागिल वर्षिय समायोजन		–३.८१		–५७.५९	
संपत्ती विक्रीतुन नफा		०.००		–०.०१	
वजा/वळती केलेले भाडे		२.०७		२.०७	
			–८९२.१८		–११३९.७१
व्यावहारीक संपत्ती आणि देयता मधिल बदलपुर्व व्यावहारीक नफा समायोजनेसाठी	१		१९८०.४७		१६९५.०३
जैविक संपत्तीतील घट/(वाढ)		–१२.००		१.००	
साठ्यातील घट/वाढ		६८०.००		१४९१.००	
व्यापारी आणि इतर येणे मधिल घट/(वाढ)		३२८.९८		११८१.९४	
इतर संपत्तीमधील घट/(वाढ)		१०४८.९६		१६९५.७१	
व्यापारी देय, इतर देय आणि तरतुदी मधिल घट/(वाढ)		–५९३७.०४		–७४०.२१	
परिभाषिक लाभांची पुर्नमोजनीचा परिणाम		–४११.२४		–३६.९७	
	२		–४३०२.३४		३५९२.४७
व्यवहारातुन रोख निर्मिती	**१+२**		**–२३२१.८७**		**५२८७.५०**
शोधन केलेला आयकर		–९५३.५१		–६७०.६८	
सी. एस. आर. खर्ची		**०.००**		**०.००**	
अनुदानाचा वापर		**०.००**		**०.००**	
			–९५३.५१		–६७०.६८
एकूण व्यवहारातुन मिळालेली रोख			**–३२७५.३८**		**४६१६.८२**
ब) गुंतवणुकीतुन रोख प्रवाह					
मालमत्ता विक्री किवा विल्हेवाट		०.००		०.००	
मालमत्ता, वनस्पती व उपकरणे आणि इतर अमुर्त संपत्तीची खरेदी		–८३.७६		–८३.२५	
भांडवली काम प्रगतीपथावर		०.००		०.००	
व्याज येणे		१८८८.६७		२०१२.५७	
गुंतवणुक कृतीमध्ये वापरलेली निव्वळ रोख			**१८०४.९२**		**१९२९.३२**
क) आर्थिक व्यवहारातुन रोख प्रवाह					
लाभांश शोधन (लाभांश करासहित)		–४१.८४		–४१.८४	
आर्थिक खर्च		–२.८७		–७.४०	
कर्ज/(कर्जाची परतफेड)		०.००		०.००	
भांडवली अनुदान		**०.००**		**०.००**	
आर्थिक व्यवहारातुन निव्वळ रोख निर्मिती			**–४४.७२**		**–४९.२५**
ड) रोख व रोख समतुल्यमधील निव्वळ वाढ/(घट)(अ.ब.क)			**–१५१५.१८**		**६४९६.९०**
इ) प्रारंभिक रोख व रोख समतुल्य			**४२५०१.३५**		**३६००४.४६**
अंतिम रोख व रोख समतुल्य			**४०९८६.१७**		**४२५०१.३५**
रोख व रोख समतुल्यातील समेट			**–१५१५.१८**		**६४९६.९०**
रोख व रोख समतुल्यामध्ये समाविष्ट असलेल्या :					
हातातील रोख			**०.८१**		**०.५७**
बँकेत असलेली रोख					
चालू खाते			१९८७५.७६		१७७७८.८५
धनादेश, मागणी धनाकर्ष आणि स्टॅप					
निश्चित ठेव			२११०९.६०		२४७२१.९४
सुरक्षित रोख पत					
ताळेबंदाप्रमाणे रोख व रोख समतुल्य			**४०९८६.१७**		**४२५०१.३५**

लेखा मानकांच्या कलम ०७ नुसार रोख समालोचन आमच्या अहवालाच्या सम तारखेच्या अटी संदर्भात
में. जे. एस. उबेरॉय कंपनी करीता
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी क्रमांक १११०७W

सी.ए. राजेश्वर मोटे
भागीदार,
सभासद क्र . १८८९९७
UDIN No.:- 22188997AWOCHN5601

अकोला, २९ सप्टेंबर, २०२२

संचालक मंडळाच्या वतीने व करीता

एकनाथ डवले, भा.प्र.से
अध्यक्ष
डिन क्र. ०६६५६८६०

विनय वर्मा
कंपनी सचिव

मनिष यादव
महाव्यवस्थापक (वित्त)

अकोला, २९ सप्टेंबर, २०२२

३१ मार्च, २०२२ रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरीता वित्तीय विवरणावर टिपणी

१. महामंडळाची माहिती

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित (महाबीज) या कंपनीची स्थापना, कंपनी अधिनियम, १९५६ च्या तरतुदीनुसार झालेली कंपनी आहे. या कंपनीचे नोंदणीकृत मुख्य कार्यालय 'महाबीज भवन', कृषि नगर, मुर्तिजापूर रोड, अकोला – ४४४१०४ येथे आहे. कंपनीचे कामकाज २८ एप्रिल, १९७६ पासून सुरु झालेले आहे. महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादितचे मुख्य कार्यालय अकोला येथे असुन, २७ जिल्हा कार्यालये, ६ विभागीय कार्यालये व महाराष्ट्र राज्यामध्ये २३ बिजप्रक्रिया केंद्र आहेत. तसेच इतर राज्यामध्ये ४ कार्यालये आहेत. महामंडळाचे भागधारक महाराष्ट्र शासन, राष्ट्रीय बियाणे महामंडळ, बिजोत्पादक शेतकरी आणि कृषी विद्यापीठे हे आहेत.

सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, महाराष्ट्र शासन हे महामंडळाचे पदसिध्द अध्यक्ष आहेत. दैनंदिन कारभार स्वंतत्र व्यवस्थापकीय संचालक यांच्याकडून सांभाळण्यात येतो. महामंडळाचे संचालक मंडळामध्ये कृषक भागधारकांचे प्रतिनिधी, महाराष्ट्र शासनाचे प्रतिनिधी व राष्ट्रीय बियाणे महामंडळ यांचे प्रतिनिधी यांचा समावेश आहे. महामंडळाचा व्यवसाय बिजोत्पादन आणि विपणन हा आहे. महामंडळाची शेतकरी बांधवांमध्ये चांगली प्रतिष्ठा असून 'महाबीज–आपल्या विश्वासाचे बियाणे' या नावाने महामंडळाचे बियाणे बाजारामध्ये उत्कृष्ठ गुणवत्तेकरीता ओळखले जाते.

महाराष्ट्र शासन आणि भारत सरकार कडुन शेतकऱ्यांकरिता विविध योजना राबविण्यात येतात. यामध्ये तेलबिया आणि तेल पाम राष्ट्रीय योजना (NMOOP) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा योजना (NFSM), ग्राम बिजोत्पादन योजना (SVS) व इतर योजना राबविण्यात महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ महत्वाची भूमिका पार पाडत आहे.

२. महत्वाचे लेखाधोरण

२. १ वित्तीय विवरणे तयार करण्याचा आधार

अ) नियमांचे पालन :

कंपनीने वित्तीय विवरणे (भारतीय लेखा मानक) (सुधारणा) नियम, २०१६ अन्वये आणि कंपनी अधिनियम, २०१३ मधील तरतुदींनुसार भारतीय लेखा मानक, २०१५ च्या अंतर्गत अधिसूचीत भारतीय लेखामानकानुसार सर्व साहित्यासंबंधीची पूर्तता करुन वित्तीय विवरणे तयार केलेली आहेत.

ब) मापन आधार:

कंपनीची आर्थिक विवरणे, सामान्यत: स्विकृत भारतीय लेखांकन तत्वानुसार (GAAP) असून, मागील किंमत व त्यासोबत मालमत्तेचा मेळ लावून वित्तीय विवरण तयार केलेले आहेत. यामध्ये काही असे तत्व ज्याची वास्तविक किंमत संबधित लेखामानकानूसार करणे आवश्यक असते त्याचा समावेश नसून ते खाली दिलेल्या धोरणामध्ये स्पष्ट केले आहे.

क) अंदाजाचा उपयोग:

वित्तीय विवरणे तयार करतांना मालमत्ता व देयता रकमेचे जाहीर प्रगटीकरण करण्यासाठी अहवालाच्या तारखेला कळविलेली रक्कम आणि त्याचा अहवाल वर्षात होणारा परिणाम याचा अंदाज व अनुमानाचे व्यवस्थापन असणे आवश्यक आहे. जरी मालमत्ता व देयताबाबतचे अंदाज व्यवस्थापनाने त्यांच्या चांगल्या अनुभवानुसार चालू घटना व क्रिया विचारात घेऊन केलेले असले तरी त्याचा प्रत्यक्षात परिणाम वेगळा होतो. व्यवस्थापनाचे दृष्टीकोनातुन वित्तीय विवरणे तयार करतांना उपयोगात आणलेले अनुमानानुसार वित्तीय विवरणे हे दूरदर्शी व वाजवी आहेत. लेखा अंदाज अपेक्षित बदल सद्यस्थितीत व भविष्यात काळात मान्य असू शकतात.

ड) चलनाचे कार्यात्मक सादरीकरण

वित्तीय विवरणे हे भारतीय रुपयामध्ये तयार केलेले असून रुपया हे महामंडळाचे वास्तविक चलन आहे.

अ) परकीय चलनाचे व्यवहार हे ज्यावेळेस असे व्यवहार करण्यास आले असतील त्यावेळेस असलेल्या विनिमय दराला गृहीत धरुन नफा व तोटा पत्रकात दर्शविण्यात आले आहे.

ब) आर्थिक बाबी या विनिमय दराला गृहीत धरुन ताळेबंदाच्या तारखेपर्यत रुपयापासून परकीय चलनामध्ये रुपांतरीत करुन नफा व तोटा पत्रकात दर्शविण्यात आले आहे.

२.२ महत्वपुर्ण लेखाधोरणे सारांश

I. **कॅश फ्लो स्टेटमेंट:**

कॅश लो स्टेटमेंट भारतीय लेखामानक ७ मधील अप्रत्यक्ष पध्दतीने तयार केलेले आहे. भारतीय लेखामानक ७ प्रमाणे रोख आणि बॅकेतील रोख समकक्षामध्ये आणि हातातील रोख व डिमांड डिपॉझिट्स ज्यांची वैधता मूळ मुदतीसह तीन महिने किंवा त्यापेक्षा कमी असते आणि अशा गुंतवणूकीची रोख रकमेत सहजतेने रुपांतर करता येते. बँक ओव्हर ड्राटच्या बदलाचे मूल्य जे की, जोखिमीच्या अधिन असतात ते कंपनीच्या रोख व्यवस्थापनाचे अविभाज्य भाग मानले जातात.

II. **मालमत्ता, यंत्रसामग्री व उपकरणे:**

१. मालमत्ता, यंत्रसामग्री व उपकरणे यांची किंमत घसारा मूल्यासह आणि हानी जर असेल तर त्या किंमतीसह दर्शविली आहे.

२. किंमतीमध्ये मालमत्तांची प्रत्यक्ष अधिग्रहण किंमत आणि स्थावर मालमत्तेचा स्थापना खर्च असे सर्व थेट खर्च समाविष्ट आहेत, ज्यामध्ये कर, मालवाहतूक व आकस्मिक खर्च आणि निश्चित मालमत्तेला कार्यान्वित करण्याच्या स्थितीत आणण्यासाठी येणारा खर्च इत्यादीचा समावेश आहे.

३. भाडेतत्वावर असलेल्या जमीनीकरीता भरलेले अधिग्रहण अधिमूल्य किंमत म्हणून गृहीत धरलेले आहे.

४. प्रगतीपथावर असलेल्या मालमत्तेची किंमत ही त्या मालमत्तेची थेट किंमत, संबंधित प्रासंगिक खर्च आणि त्याकरीता घेतलेल्या कर्जावरील व्याज या तत्वावर घेण्यात आलेली आहे.

५. मुख्य प्रकल्प आणि पुनर्विकास खर्चाच्या खात्याअंतर्गत दर्शविण्यात आलेला खर्च हा प्रकल्पाच्या बांधकाम अंमलबजावणीनंतर झालेल्या सर्व खर्चाचे भांडवलीकरण प्रोराटा पध्दतीचे अनुसरण करुन स्थावर मालमत्तेची किंमत अंतिम करुन लेख्यात घेण्यात येईल.

६. पुर्नस्थापनेची किंमत, प्रमुख बदल, महत्वपुर्ण भागाची दुरुस्ती आणि दिर्घकालीन बांधकाम प्रकल्प याचे भांडवलीकरण मानांकीत मापदंड पूर्ण झाल्यास करण्यात येईल.

७. मालमत्ता विक्रीनंतरचे मूल्य व संचयित घसारा हे वित्तीय विवरण व परिणामी नफा नूकसान यामधून वगळून नफा व तोटा पत्रकामध्ये दर्शविण्यात आलेले आहे.

III. **अमूर्त मालमत्ता:**

अमुर्त मालमत्तेमध्ये भविष्यात होणारे आर्थिक फायदे ज्याची किंमत विश्वसनियपणे मोजली जाऊ शकते. अशी मालमत्ता मागील गृहीत धरलेली किंमत वजा अपायकारक नूकसान या सूत्रावर निर्धारीत करण्यात आलेली आहे.

IV. **मालमत्तेची तरतूद/परतफेड:**

व्यवस्थापनाने विविध व्यावसायिक प्राप्ती व अल्पकालीन मालमत्ता ज्याची पुर्नप्राप्तीची संभावना संशयास्पद आहे. अशा मालमत्तेवर १०० टक्के तरतूद केलेली आहे.

V. **महसूल आधार:**

कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १२८ (१) नूसार कंपनीने खाते व्दिनोंद पध्दतीचा अवलंब करुन प्रत्यक्ष स्वरुपात झालेल्या व्यवहाराला गृहीत धरुन तयार केलेले आहे. खालील बाबी वगळता सर्व जमा खर्च हा प्रत्यक्ष स्वरुपात झालेल्या व्यवहाराच्या तत्वानूसार लेखांकीत करण्यात आलेला आहे.

अ) रोजंदारी श्रमिकाबाबतचे उपदान व रजेचे रोखीकरण

ब) बिजोत्पादकाकडून वसूल करावयाचे रीग्रेडीग, रीसॅपलींग आणि तपासणी शूल्क

क) विमा कंपनीकडून मिळालेली दाव्याची रक्कम.

ड) शासनाच्या विविध योजनेअंतर्गत झालेल्या खर्चाची परतफेड.

इ) निम्नस्तर नापास बियाणे विक्रीपोटी वसूल केलेला सेवा खर्च.

प) स्वमालकीच्या व भाडयाच्या मालमत्तेवरील कर.

फ) बियाणे प्रमाणिकरण यंत्रणेला दिलेले प्रमाणिकरण शुल्क आणि खर्च

VI. **भाडेपट्टी:**

१) भाडेपट्टेधारक

अ) भाडेपट्टी सुरू होण्याच्या तारखेला कंपनी वापरात येणारी मालमत्ता आणि भाडेपट्टी दायित्व ओळखते. मालमत्ता वापरण्याचा अधिकार सुरूवातीला किंमतीवर मोजल्या जातो. ज्यामध्ये सुरूवातीच्या तारखेला किंवा त्यापूर्वी केलेल्या कोणत्याही भाडेपट्टी शोधनासाठी समायोजीत केलेल्या भाडेपट्टी दायित्वाची प्रारंभीक रक्कम, तसेच कोणतीही प्रारंभिक थेट किंमत आणि मूलभूत मालमत्ता काढुन टाकण्यासाठी किंमतीचा अंदाज समाविष्ट असतो. मूलभूत मालमत्ता ज्या जागेवर आहे ती पुनर्संचयित करण्यासाठी कोणत्याही भाडेपट्टीला प्रोत्साहन प्राप्त होते.

ब) भाडेपट्टीचा वापर अधिकार आणि मालमत्ता सुरूवातीच्या तारखेपासून शेवटच्या किंवा भाडेपट्टा मुदत समाप्तीच्या आधी सरळ रेषा पध्दतीचा वापर करून अवमूल्यन केले जाते. उपयोगात असलेल्या मालमत्तेचे अंदाजे उपयुक्त जिवीत मालमत्ता आणि उपकरणाच्या आधारावर अवमूल्यन निश्चित केल्या जाते. याव्यतिरिक्त मालमत्तेच्या वापराचा अधिकार अधूनमधून तोटा असेल तर कमी केला जातो आणि भाडेपट्टीच्या मोजमापांसाठी समायोजित केला जातो.

क) भाडेपट्टी सुरूवातीला भाडेपट्टी शोधनाच्या चालू मूल्यावर मोजली जाते. जी सुरूवातीच्या तारखेला दिली जात नाही. भाडेपट्टीमध्ये अंतर्भूत व्याज दर वापरून सूट दिली जाते किंवा, जर तो दर सहजपणे निर्धारित केला जाऊ शकत नसेल तर कंपनीचा वाढीव कर्ज घेण्याचा दर निर्धारित केल्या जातो.

ड) भाडेपट्टी देयक हे प्रभावी व्याज पध्दतीचा वापर करून अमूर्त किंमतीत मोजली जाते. भविष्यात भाडेपट्टीच्या शोधनामध्ये निर्देशांक किंवा दरामध्ये बदल झाल्यावर बदल केला जातो. जेव्हा उपयोगात असलेल्या मालमत्तेची वहन राशीत घट करून शून्य केली असता, भाडेपट्टी देणे हे तद्नुसार परत मोजले जाते. उपयोगात असलेल्या संपत्तीच्या वहन राशीचे एक समान समायोजन केले जाते व त्या राशीची नफा व तोट्यात नोंद केली जाते.

इ) कंपनी वापरात येणारी योग्य मालमत्ता सादर करते जी गुंतवणुकीच्या मालमत्तेची व्याख्या वापर मालमत्तेचा अधिकार मध्ये स्वतंत्रपणे ताळेबंदातील ''इतर आर्थिक दायित्वांमध्ये'' भाडेपट्टी सादर करते.

फ) अल्पमुदतीच्या मालमत्तांचे अल्प मुदती भाडे आणि भाडे कंपनी १२ महिन्यांच्या किंवा त्यापेक्षा कमी कालावधीच्या भाडेपट्टे आणि कमी किंमतीच्या मालमत्तेच्या भाडेपट्टे असलेल्या अल्पकालीन भाडेपट्टयांसाठी वापरात नसलेली मालमत्ता आणि भाडेपट्टी देयता ओळखते व निवडते. या भाडेपट्टीशी संबधित भाडे शोधन कंपनी भाडेपट्टी मुदतीवर सरळ रेषेच्या आधारावर खर्च म्हणून ओळखते.

२) **भाडेपट्टेदार:**

जेव्हा कंपनी भाडेपट्टेदार म्हणून कार्य करते. तेव्हा प्रत्येक भाडेपट्टी आर्थिक भाडेपट्टी आहे की, कार्यरत भाडेपट्टी आहे हे भाडेपट्टी सुरू झालेवर ठरवते. प्रत्येक भाडेपट्टीचे वर्गीकरण करण्यासाठी कंपनी एक संपूर्ण मूल्यांकन करते की, अंतर्भूत मालमत्तेच्या मालकीला परतावा देते की भाडेपट्टी संपूर्णपणे जोखाीम हस्तांतरीत करते, जर असे असेल तर भाडेपट्टी आर्थिक भाडेपट्टी आहे जर नसेल तर ती कार्यरत भाडेपट्टी आहे. मूल्यांकनाचा एक भाग म्हणून कंपनी काही विशिष्ट निर्देशकांचा विचार करते जसे की, भाडेपट्टी मालमत्तेच्या मिळकतीचा मुख्य भाग आहे का. कंपनी 'इतर उत्पन्नाचा' भाग म्हणून भाडेपट्टी मुदतीवर सरळ रेषेच्या आधारावर कार्यरत भाडेपट्टी अंतर्गत प्राप्त भाडेपट्टी शोधनाला इतर मिळकत म्हणून ओळखते.

VII. **घसारा आणि परिशोधन:**

मालमत्ता, यंत्रसामग्री आणि उपकरणे:

अ) कंपनी कायदा, २०१३ च्या परिशिष्ट II मध्ये निर्देशित केल्यानूसार, मालमत्तेच्या उपयुक्त कालावधीवर लिखित मूल्य पध्दती Written Down Value Method (WDV) नूसार घसारा आकारण्यात आलेला आहे.

ब) कंपनी कायदा, २०१३ नूसार खरेदी/विक्री केलेल्या मालमत्तेवर घसारा प्रोराटा आधारावर आकारण्यात आलेला आहे.

क) कंपनी कायद्याच्या परिशिष्ट II नूसार सर्व उपयोगीता मालमत्तेचे मूल्य ज्याचा उपयोगी कालावधी ३१ मार्च, २०१४ रोजी संपलेला आहे व त्याची ५ टक्के पेक्षा कमी रक्कम पुढे नेण्यात आली आहे अशी मालमत्ता व इतर सर्व मालमत्ता बाबतीत उर्वरीत मूल्य मालमत्तेच्या मूळ किंमतीच्या ५ टक्के गृहीत धरण्यात आलेले आहे.

मालमत्ता यंत्रसामग्री व उपकरणे यांचे वर्तमान आणि तुलनात्मक कालावधीसाठी मालमत्तेचे अंदाजे उपयुक्त आयुष्य खालीलप्रमाणे आहे.

विवरण	**अंदाजे उपयुक्त आयुष्य**
कार्यालयीन इमारत	६० वर्षे
गोडावून	३० वर्षे
यंत्रसामग्री व उपकरणे	१५ वर्षे
संगणक	३–६ वर्षे
कार्यालयीन उपकरणे	५ वर्षे
फर्निचर ॲन्ड फिक्स्चर	१० वर्षे
वाहन	८ वर्षे

ड) परिशिष्ट II नूसार मोजण्यात येणाऱ्या भाडेपट्टयावरील संपत्तीचा अनुमानित उपयुक्त कालावधी हा किमान गृहीत धरुन मालमत्तेचे भांडवलीकरण करण्यात येते.

इ) अहवाल तारखेत घसारा पध्दती उपयुक्त जीवनमान व अवशिष्ट मूल्याचे पुनरावलोकन केले जाते.

ई) भाडेपट्टयाचे कालावधी शिवाय भाडेपट्टयाचे जमिनीचे प्रीमियम भाडेपट्टयाचे कालावधीच्या वेळेस परिशोधीत केलेले आहे.

VIII. अमूर्त मालमत्ता:

अमूर्त मालमत्तेचा संबधित अंदाज उपयुक्त कालावधीवर सरळ रेषेत बसण्यासाठी उपलब्ध असलेल्या तारखेपासून अंमलबजावणी केली जाते. अमूर्त मालमत्तेचा अंदाजीत उपयोगीता कालावधी खालील प्रमाणे आहे.

विवरण	**अंदाजित आयुष्य**	**स्वत: तयार केलेले/खरेदी केलेले**
संगणकीय आज्ञावली	१–५ वर्षे	खरेदी केलेले

प्रत्येक अहवालाच्या तारखेला कर्जेमाफीच्या पध्दती, उपयुक्त जीवन आणि शेष मुल्यांचे पुनरावलोकन केले जाते.

IX. गैरआर्थिक मालमत्तेचा अपव्यय:

अ) IND AS-36 च्या प्रावधानानूसार नुकसानीचे काही संकेत आहेत का हे निर्धारित करण्यासाठी महामंडळाच्या मालमत्तेची चालू किंमत प्रत्येक ताळेबंदाच्या तारखेवर तपासली जाते.

ब) जेव्हा मालमत्तेवरील खर्च हा त्याच्या वसूली योग्य मूल्यापेक्षा जास्त होतो, तेव्हा त्याला मालमत्तेचे मूल्य कमी होणे असे म्हणतात. असा खर्च हा सदरील अहवाल वर्षातील नफा आणि तोटा तक्त्यामध्ये दर्शविण्यात आला आहे.

क) प्रत्येक अहवालाच्या तारखेस महामंडळ नुकसानाची अनुमानित रक्कम मोजतो. पूर्वसूचनेच्या कालावधीमध्ये ओळखल्या गेलेल्या नुकसानीस तोटा परत मिळविता येण्याजोग्या अंदाजानूसार बदल झाला आहे आणि अशा प्रकारचे नुकसान यापूढे अस्तित्वात नाही किंवा कमी झाले आहे. नफ्यात झालेल्या नुकसानाची परतफेड नफा आणि तोटा विवरणामध्ये ओळखली जाते.

X. स्कंध (साठा) मुल्यांकन:

अ) विविध प्रकारचे बियाणे व प्रक्रिया सामुग्री व इतर उपलब्ध सामुग्रीचे मूल्यांकन प्रत्यक्षपणे साठयाची पडताळणी करून व्यवस्थापनाद्वारे प्रमाणित करण्यात आले आहे.
पायाभुत बियाणे, प्रमाणित बियाणे यांच्या साठयाचे मूल्यांकन हंगामातील सरासरी भारांकीत मूल्य वा नक्त वसुलीयोग्य मूल्य यापैकी जे कमी असेल त्या आधारावर करण्यात आलेले आहे. सदर मूल्यात खरेदी मूल्य, प्रक्रिया खर्च याचा समावेश आहे.
महामंडळाच्या व्यवसायाचे स्वरूप हे हंगामी असल्याने प्रती क्विंटल खर्चाचे मापन हे त्यापुर्वीच्या हंगामातील प्रति क्विंटल सरासरी मूल्याच्या आधारावर करण्यात आले आहे.
प्रक्रिया सामुग्रीचे मूल्यांकन हे भारांकीत सरासरी व्यय ज्यात प्रत्यक्ष खर्च व अन्य खर्चाचा समावेश नाही. या आधारावर करण्यात आलेले आहे.

ब) ज्या बियाण्याची वैधता संपलेली आहे, असे बियाणे पुनर्प्रमाणित करण्यात येते अथवा नॉनसीड म्हणुन विकण्यात येते. ज्या बियाण्याचे पुनर्प्रमाणिकरण झालेले आहे; परंतु ज्याचे निकाल ३१ मार्च नंतर प्राप्त झाले, अशा संभाव्य प्रमाणित बियाण्याचे मूल्यांकन उपरोक्त (अ) प्रमाणे करण्यात आलेले आहे. नापास/निम्नस्तर/नॉन सीड इत्यादीचे मूल्यांकन नक्त वसुलीयोग्य किमतीच्या आधारावर करण्यात आलेले आहे.

क) प्रक्रियेत असलेल्या नवीन साठ्याचे त्याचप्रमाणे ज्या नवीन साठयाचे निकाल अद्याप अप्राप्त आहेत अशा बियाण्याच्या साठ्याचे मूल्यांकन खालीलप्रमाणे करण्यात आलेले आहे.

i. महामंडळाच्या स्वत:च्या साठ्याबाबत:
चांगले बियाणे व निकाल अप्राप्त असलेल्या बियाण्याचे बाबतीत खरेदी खर्च, अधिक वापरात आणलेला बारदाना व कापडी पिशव्या यावरील खर्च अशा एकूण किंमतीने मूल्यांकन केलेले आहे. तथापि, ३१ मार्च नंतर जो साठा नापास झाला त्याची किंमत एकूण किंमतीतुन कमी करण्यात आलेली नाही.
ii. बिजोत्पादकांच्या साठ्याबाबत:
ज्या बियाण्याबाबत निकाल हा अप्राप्त आहे अशा बियाण्याबाबत वापरात आणलेला बारदाना व कापडी पिशव्याच्या किंमतीचे मूल्यांकन केलेले आहे.

ड) नूतनीकरण साठ्याबाबत पुन:प्रक्रिया करण्याचा खर्च रिप्लेसमेंट कॉस्ट म्हणुन त्याची गणना करण्यात आलेली आहे.

XI. जैविक मालमत्ता:

१. जैविक मालमत्तेत वाढ होत असलेल्या रोपांचा समावेश आहे. जे की प्रत्येक अहवाल वर्षाच्या शेवटी विक्रीसाठी कमी किंमतीवर मोजली जातात. महामंडळ मालाच्या किंमतीमध्ये जैविक मालमत्तेसाठी पुनर्उत्पादित जैविक मालमत्ते पासून मिळणारे फायदे आणि नुकसान यांचे वर्गीकरण करते.

२. उभी रब्बी पीके व नर्सरीचा साठा याची किंमत खरे मूल्य वजा विक्री मूल्य म्हणजे सदर साठा विपणन योग्य करण्यासाठी

खर्च तसेच अद्यापपर्यंत खर्च करावयाचा भत्ता मिळविल्यानंतर आणि शेतविषयक जोखिमीची कामे याचा खर्च गृहीत धरुन ठरविण्यात येतो. पुर्व खरीपाचे किंमती हे त्याच्या उचित किंमतीचे अंदाज लावून ठरविल्या जातात आणि जैविक मालमत्ता खात्याच्या अंतर्गत याचा समावेश होतो.

३. पडीत जमीन/बांधावर उगवलेली व्यावसायीक झाडे किंवा वृक्षारोपणाकरीता उपयोगात येणाऱ्या झाडाच्या कटाईसाठी आवश्यक प्राधिकरणाची परवानगी घेण्यात येते. उभ्या वृक्षाचे मूल्य हे वनविभागाव्दारे निश्चित केलेल्या वृक्षाच्या घेरानूसार प्रति क्यूबिक मिटर प्रमाणे ठरविण्यात येते.

अ.क्र.	विवरण	रक्कम (रु. लाखात)
१.	सुरुवातीचे शिल्लक	८.००
२.	खरेदी	४९.१७
३.	विक्री	३७.१७
४.	अखेरचा साठा	२०.००

XII. घेतलेल्या कर्जाची लागत:

१. घेतलेल्या कर्जाची लागत ही संपादित करण्यासाठी संपत्तीचे एकत्रिकरण व भांडवलीकरण करुन पात्र संपत्तीची एकूण किंमत गृहीत धरण्यात येते. पात्र संपत्ती म्हणजे अशी संपत्ती जिचा नियोजित वापरासाठी किंवा विक्रीसाठी तयार होण्यास बराच कालावधी लागतो.

२. इतर सर्व घेतलेल्या कर्जाची लागत ही नफा व तोटा पत्रकात दर्शविली आहे.

XIII. शासकीय अनुदान:

भारतीय लेखामानक २० अनूसार शासकीय अनुदानाकरीता खालील लेखाधोरण अनूसरीत करण्यात आलेले आहे.

अ) खेळते भांडवल म्हणून मिळालेले शासकीय अनुदान उत्पन्न म्हणून संबोधले आहे जे की हेतुपरस्पर संबधित असलेल्या खर्चाशी पध्दतशीर सुंसगत केलेले आहे.

ब) विशिष्ट प्रकल्पाकरीता मिळालेले अनुदान हे स्थगित उत्पन्नाशी संयोजित करुन ताळेबंदामध्ये दर्शविले आहे. संयोजित केलेले स्थगित उत्पन्न हे संपत्तीच्या उपयुक्त जीवनाशी पध्दतशीर सुसंगत केले आहे.

क) महसुली स्वरूपाचे जे अनुदान मिळालेले आहे त्या पैकी ज्या अनुदानाचा वापर झालेला आहे ते नफा-तोटा खात्याला जमा केलेले आहे.

XIV. कर्मचाऱ्यांचे लाभ:

अ) कर्मचाऱ्यांचे अल्पमुदती लाभ:

महामंडळाच्या कर्मचाऱ्यांचे सेवा संबंधी अल्प मुदती लाभाचे मान्यताप्राप्त खर्च नफा-तोटा पत्रकामध्ये दर्शविण्यात येतात.

ब) कर्मचाऱ्यांना निवृत्ती नंतरचे लाभ:

i. भविष्य निर्वाह निधी

कर्मचाऱ्यांचे भविष्य निर्वाह निधीचे महामंडळाचे अंशदानाचा मासीक दर निश्चित आहे. हे निश्चित मासीक अंशदान नियमीतपणे दरमहा कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी संगठन, भारत सरकार यांचेकडे विहीत काल मर्यादेत जमा केल्या जाते व ही रक्कम नफा-तोटा पत्रकामध्ये नावे टाकण्यात येते.

ii. उपदान

महामंडळाच्या आस्थापनेवरील पात्र कर्मचाऱ्यांकरीता उपदान (सेवोत्तर लाभ) योजना आहे. निवृत्त होणारे कर्मचारी, नोकरी दरम्यान मृत्यु अथवा मुदतपूर्व सेवा समाप्त झालेल्या कर्मचारी यांना सेवा झालेल्या प्रत्येक पुर्ण वर्षाकरीता १५

दिवसाच्या वेतनाऐवढा लाभ दिला जातो. कंपनीने भारतीय आयुर्विमा महामंडळाकडे उपदान निधी पॉलीसी काढलेली आहे. या निधी करीता भारतीय आयुर्विमा महामंडळ प्रोजेक्टेड युनिट क्रेडीट मेथड पध्दतीने महामंडळाची देयता दरवर्षी निश्चित करते व ही देयता रक्कम नफा-तोटा पत्रकामध्ये नावे टाकण्यात येते.

iii. अर्जित रजा रोखीकरण-

नियमीत कर्मचाऱ्यांच्या अर्जित रजा रोखीकरणा करीता भारतीय आयुर्विमा महामंडळाकडे पॉलीसी काढलेली आहे या पॉलीसी च्या देय रकमेचे निर्धारण भारतीय आयुर्विमा महामंडळ प्रोजेक्टेड युनिट क्रेडीट मेथड पध्दतीने महामंडळाची देयता दरवर्षी निश्चीत करते व ही देयता रक्कम नफा-तोटा पत्रकामध्ये नावे टाकण्यात येते.

XV. विविध कर:

उत्पन्नावरील कर, विक्रीकर, वस्तू व सेवा कर:

i. अहवाल वर्षातील करामध्ये वर्तमान आयकर आणि स्थगित कर यांचा समावेश आहे.

ii. चालू वर्षाचा कर हा आयकर कार्यालयाकडे प्रचलीत कर दरानूसार परिगणना करुन अपेक्षीत रक्कमेचा भरणा करण्यात येतो.

iii. कराचा दर व कर आकारण्याकरीता ज्या देशामध्ये महामंडळाचे व्यवसायिक क्षेत्र आहे व ज्या क्षेत्रामध्ये करयोग्य रक्कम कमविण्यात आलेली आहे त्याचा विचार करुन कर भरण्यात येतो.

iv. चालू करामध्ये इतर सर्वसाधारण उत्पन्न म्हणून ओळखल्या जाणा-या उत्पन्नाचा समावेश असून त्याला (OCI) म्हणून संबोधित करण्यात येते.

v. विक्रीकर, उत्पन्नकर आणि वस्तू व सेवा कर याबाबतीत देय किंवा प्राप्त असलेल्या शासकीय आदेशाचे लेखाकंन ज्यावर्षी असे आदेश प्राप्त झाले आहेत त्याचवर्षी करण्यात येते.

vi. खरेदी केलेल्या वस्तूवर आकारलेल्या विक्रीकर आणि वस्तू व सेवाकर पोटी मिळालेल्या टॅक्स क्रेडीट/सेंटऑफ यामधील फरक प्रत्यक्ष मिळालेल्या टॅक्स क्रेडीट/सेंटऑफ च्या पोटी खातेजमा करण्यात येतो व त्याचे लेखाकंन ज्यावर्षी शासकीय आदेश प्राप्त झाले आहेत त्याचवर्षी करण्यात येते.

स्थगित कर:

भारतीय सनदी लेखापाल संस्थेने निर्धारीत केलेल्या भारतीय लेखा मानांक १२ (INDAS) नूसार 'मिळकतीवरील कर' प्रमाणे

i. स्थगित मिळकत कर संपत्ती आणि देयता हे तात्पुरत्या फरकासाठी ओळखले जाते. जे की अहवाल तारखेस असलेल्या कर दर आणि कर कायदा यामधील आकडेमोडी नंतर गुणन केले जाते.

ii. स्थगित मिळकत कर संपत्ती, कर दायित्व असलेला नफा हा वजायोग्य तात्पुरते फरक असलेला, वर्षानुवर्षे पुढे चालत आलेला परंतु न वापरात आलेला आणि तसेच जमा असलेला कर आणि न वापरलेला तोटा असलेला कर यासोबत वापरण्यात येवु शकतो.

iii. स्थगित मिळकत कर संपत्तीची प्रवाहीत किंमत ही प्रत्येक अहवाल तारखेला पुनरावलोकीत केली जाते आणि तिच किंमत स्थगित मिळकत कर दायित्व असलेला नफा हा स्थगित मिळकत कर संपत्ती यासोबत वापरण्यात येण्यापर्यत वजा होवू शकतो.

iv. **OCI** (इतर सविस्तर उत्पन्न) शी संबधित असलेले स्थगित कर हे इतर सविस्तर उत्पन्न म्हणून संबोधले जातात.

XVI. प्रति भाग उत्पन्न :

१. मुळ प्रतिभाग लाभ हा अहवाल वर्षातील नफा किंवा तोटा याला अहवाल वर्षातील थकबाकीत असलेले सरासरी सर्व समभाग यांनी विभागून निर्धारीत केला जातो. समभागांची विभागणी आणि अधिलाभांश भाग निर्धारीत करण्यासाठी अहवाल वर्षातील थकबाकीत असलेले सरासरी सर्व समभाग हे समायोजित केले जातात.

२. सौम्य प्रतिभाग लाभ हा अहवाल वर्षातील नफा किंवा तोटा याला अहवाल वर्षातील थकबाकीत असलेले सरासरी सर्व समभाग यांनी विभागून निर्धारीत केला जातो. सर्व संभाव्य समभाग निर्धारीत करण्यासाठी अहवाल वर्षातील थकबाकीत असलेले सरासरी सर्व समभाग आणि समभाग धारक हे समायोजित केले जातात.

XVII. संभाव्य देयता आणि संभाव्य मालमत्ता:

अ) संभाव्य देयता खालील दिलेल्या बाबींनूसार दर्शविल्या जातात.

i. मोजमापनामध्ये अंर्तभूत केलेल्या अशा तरतुदी की, ज्या मध्ये अंदाज पत्रकाचा उल्लेखनीय सहभाग असतो मागील घटना मध्ये अशा तरतुदी विश्वसनीय पध्दतीनूसार अंदाजपत्रक करुन निर्धारीत करण्यात आले आहे. किंवा

ii. आजच्या दायित्वाची संपूर्णपणे विश्वसनीय अंदाजपत्रक दिल्या जाऊ शकत नाही किंवा

iii. शक्य असलेले दायित्व ज्यांची अंदाजपत्रकामध्ये परतावा होण्याची शक्यता असते.

ब) शक्य असलेले अंर्तभूत होणारे आर्थिक लाभ हे संभाव्य संपत्ती म्हणून दर्शविल्या जाते.

क) प्रत्येक अहवालाच्या तारखेला संभाव्य देयता आणि संभाव्य संपत्तीचे पूनरावलोकन केले जाते.

ड) संभाव्य देयता ही निव्वळ अंदाजपत्रीत तरतुदीचा तोडगा काढण्याची संबधीत शक्य असलेला बर्हीप्रवाह आहे.

XVIII. **समभागधारकांना देण्यात येणारा लाभांश:**

वर्षाकरीता देय असलेला लाभांश हा समभागधारक किंवा संचालक मंडळ यांनी मान्य केल्या नंतर त्याच वर्षी देय राहील.

XIX. **संशोधन व विकास खर्च:**

IND-AS-३८ च्या पुर्ततेकरीता (अमूर्त संपत्ती) महामंडळामार्फत नवीन संशोधित बियाणे वाण विकसीत करण्यासाठी महसुली/भांडवली खर्च करण्यात येतो तो नफा-तोटा पत्रकामध्ये त्याच वर्षी नावे टाकण्यात येते.

XX. **वाजवी मूल्यमापन:**

अ) कंपनी अहवाल दिनांकापर्यत काही आर्थिक साधनाचे वाजवी मुल्याकंण करते.वाजवी मूल्य ही अशी किंमत आहे की, जी मालमत्ता विकण्यासाठी प्राप्त होईल किंवा दायित्व हस्तांतरीत करण्यासाठी दिली जाईल, यामुळे निश्चित तारखेला बाजार सहभागींमधील सुस्थितीत व्यवहार कळतो. असे गृहीत केले जाते की, वाजवी मूल्याचे मापन हे मालमत्ता विक्रीसाठी किंवा दायित्वाचे हस्तांतरण करण्यासाठी मुख्य बाजारापेठ किंवा मुख्य बाजारपेठ नसताना, मालमत्ता आणि दायित्वसाठी मूल्यमापन हे फायदेशीर ठरते.

ब) कंपनीसाठी मुख्य किंवा सर्वात फायदेशीर बाजार उपलब्ध असणे आवश्यक आहे. मालमत्ता किंवा दायित्वाचे वाजवी मूल्य बाजारातील सहभागी असणाऱ्यांच्या हितासाठी सर्वोत्तम कार्य करतात, असे गृहीत धरून मालमत्ता किंवा दायित्वाची किंमत ठरविताना बाजारातील सहभागी वापरतील अशा गृहितकांचा वापर करून मोजले जाते. कंपनी मूल्यांकनाचे तंत्र वापरते ज्या परिस्थितीमध्ये योग्य मूल्य मोजण्यासाठी पुरेशी माहिती उपलब्ध असते, संबंधित निरीक्षण करण्यायोग्य स्त्रोताचा जास्तीत जास्त उपयोग करणे आणि न पाहता येणाऱ्या साधनाचा उपयोग कमी करणे.

स्थावर मालमत्ता, यंत्रसामग्री आणि उपकरणे २०२१-२२

(रुपये लक्षात)

संपत्ती	०१.०४.२०२१ रोजी	स्थुल संग्रह					घसारा					नक्त संग्रह	
		वाढ		काढलेली रक्कम		एकुण ३१.०३.२०२२	०१.०४.२०२१ रोजी	वर्षांकरिता	विक्री	IND AS Transition	एकुण ३१.०३.२०२२	३१.०३.२०२२ रोजी	३१.०३.२०२१ रोजी
		स्वनिधी	अनुदान	विक्री समायोजन	अनुदाना पैकी								
३. स्थावर मालमत्ता, यंत्रसामुग्री आणि उपकरणे													
जमिन	३३५.५२	०.००	०.००	०.००	०.००	३३५.५२	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३३५.५२	३३५.५२
करारपट्टा जमिन	१७८.९७	०.००	०.००	२.०७	०.००	१७६.९०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१७६.९०	१७८.९७
इमारती	५६९१.५५	०.००	०.००	०.००	०.००	५६९१.५५	३३३०.९५	८०.९३	०.००	१२५.६४	३५३७.५२	२१५४.०३	२३६०.६०
यंत्रसामुग्री	३५९७.९१	५.२१	०.००	०.००	०.००	३६०३.१२	२८५०.८१	८.१०	०.००	१२५.१०	२९८४.००	६१९.११	७४७.१०
विद्युत स्थापना	५२४.०८	४७.८१	०.००	०.००	०.००	५७१.८९	३३०.१९	३९.६३	०.००	९.८०	३७९.६२	१९२.२६	१९३.८९
फर्निचर	२५२.१३	५.२४	०.००	०.००	०.००	२५७.३७	२१३.९४	८.३६	०.००	०.००	२२२.३०	३५.०७	३८.१९
कार्यालयीन सामुग्री	१३१.४९	०.२९	०.००	०.२५	०.००	१३१.५४	१०६.०६	१०.३०	०.०९	०.००	११६.२७	१५.२७	२५.४४
वाहने	१२२.४८	०.००	०.००	०.००	०.००	१२२.४८	१०५.१४	४.०९	०.००	१.०३	११०.२६	१२.२१	१७.३४
संगणक	३१८.३७	२३.४१	०.००	०.६९	०.००	३४१.०९	३०३.७९	१०.५३	०.६५	०.०७	३१३.७३	२७.३६	१४.५८
एकूण मुर्त संपत्ती	११९५२.५०	८१.९५	०.००	३.०१	०.००	११२३१.४४	७२४०.८७	१६१.९४	०.७४	२६१.६४	७६६३.७१	३५६७.७३	३९११.६३
५. अमुर्त संपत्ती													
सॉफ्टवेअर विकास	५३.९७	१.४८	०.००	०.००	०.००	५५.४५	२४.६८	११.८७	०.००	०.००	३६.५५	१८.९०	२८.८९
प्रगती पथावर असलेली सॉफ्टवेअर	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.४०
एकुण अमुर्त संपत्ती	५३.९७	१.४८	०.००	०.००	०.००	५५.४५	२४.६८	११.८७	०.००	०.००	३६.५५	१८.९०	२९.२९
४. प्रगतीपथावर असलेले भांडवल													
प्रगतीपथावर असलेले भांडवल	०.००	१.२७	०.००	०.००	०.००	१.२७	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१.२७	०.००
एकुण स्थावर मालमत्ता	११२०६.४७	८४.७०	०.००	३.०१	०.००	११२८८.१६	७२६५.५५	१७३.८२	०.७४	२६१.६४	७७००.२६	३५८७.९०	-
एकुण मागील वर्षांचे	१११०४.६२	३४०.९२	०.००	२३९.०६	०.००	११२०६.४७	६७४१.४९	२१८.५६	१.३५	३०६.८६	७२६५.५६	३९४०.९२	३९४०.९२

चालु वर्षी २.०७ लक्ष भाडेपट्ट्याची रक्कम उचल करण्यात आलेली आहे. ताळेबंदाच्या तारखेपर्यंत कोणतेही नुकसान/तोटा झालेला नाही.

वित्तीय विवरणाच्या टिपणीचा भाग

(रुपये लक्षात)

	विवरण	३१ मार्च, २०२२ रोजी	३१ मार्च, २०२१ रोजी
६.	**इतर अचल संपत्ती**		
	(स्वतंत्र उल्लेख नसल्यास असुरक्षित समजलेले)		
	सुरक्षा आणि इतर ठेवी	३५.२६	३४.६०
	शासकीय प्राधिकरणाकडे ठेवी	२२३.८२	२१०.२१
	कर प्राधिकरणाचा परतावा	१०१.५५	७८.१५
		३६०.६३	**३२२.९६**
७.	**साठा**		
	किंमत व्यवस्थापनातर्फे लागत खर्च किवा बाजारभाव यापैकी जी कमी असेल ती		
	चांगले बियाणे	३३३०.००	५०९०.००
	अनुपयुक्त बियाणे	१८५५.००	८६०.००
	संवेष्टन सामग्री	३५५.००	२७०.००
		५५४०.००	**६२२०.००**
७.१	**चांगले बियाणे**		
	पायाभुत, मुलभुत बियाणे	९०.००	१००.००
	प्रमाणित, सत्यप्रत आणि कच्चे बियाणे	३२४०.००	४९९०.००
		३३३०.००	**५०९०.००**
७.२	**अनुपयुक्त बियाणे**		
	लोग्रेड, नापास आणि नॉनसिड	१८५५.००	८६०.००
७.३	**प्रक्रीया सामग्री**	**३५५.००**	**२७०.००**
८.	**मालमत्ता, यंत्रसामग्री आणि उपकरणे व्यतिरिक्त असलेली जैविक संपत्ती**	**२०.००**	**८.००**
९.	**व्यापारी येणे**		
	तारणरहित सहा महिण्यापेक्षा जास्त कालावधीचे येणे		
	वसुलीयोग्य असलेले	३७९.७६	६८६.३०
	संशयास्पद वसुली	३४२.१६	३४२.१६
		७२१.९२	**१०२८.४६**
	इतर		
	वसुलीयोग्य असलेले	१८.५४	४०.९९
	संशयास्पद वसुली	२.३२	२.३२
		२०.८६	**४३.३१**
		७४२.७८	**१०७१.७६**
	वजा-संशयास्पद वसुलीची तरतुद	३४४.४८	३४४.४८
		३९८.३०	**७२७.२९**
१०.	**रोख व रोख सममूल्य**		
	हातातील रोख	०.८१	०.५७
	चालु खात्यातील शिल्लक	२७७५.७६	१८६८.८५
	३ महिन्यापेक्षा कमी मुदत ठेवी खात्याची शिल्लक	१७१००.००	१५९१०.००
		१९८७६.५६	**१७७७९.४१**
११	**वरील व्यतिरिक्त बँकेतील शिल्लक रक्कम**		
	मुदत ठेव (३ महिन्यापेक्षा जास्त मुदत ठेव खात्याची शिल्लक)	२१०९०.६३	२४७००.००
	लाभांश	१८.९७	२१.९४
	मुदत ठेव	१०.६१	१०.६१
		२११२०.२२	२४७३२.५५
११.१	**इतर आर्थिक संपत्ती**		
	मुदत ठेवीवरील अप्राप्त व्याज	४२१.४४	५६९.०२
१२.	**चालू कर संपत्ती**	**९९७.८२**	**७५७.७६**
१३.	**इतर चल संपत्ती**		
	(स्वतंत्र उल्लेख नसल्यास असुरक्षित समजलेले)		
१३.१	**ग्राहक अग्रिम**		
	वसुलीयोग्य असलेले	१७१९५.४६	१८८०५.००
	संशयास्पद वसुली	५०५.०३	५०५.०३

(रुपये लक्षात)

	विवरण	३१ मार्च, २०२२ रोजी	३१ मार्च, २०२१ रोजी
१३.२	**कर्मचारी अग्रिम**		
	वसुलीयोग्य असलेले	१०२.०९	२८१.८८
१३.३	**इतर अग्रिम**		
	वसुलीयोग्य असलेले	०.००	०.००
	संशयास्पद वसुली	३.००	३.००
		१७८०५.५८	१९५९४.९१
	वजा संशयास्पद वसुलीची तरतुद	५०८.०३	५०८.०३
		१७२९७.५५	**१९०८६.८८**
१३.४	**इतर चल संपत्ती**		
	आगाऊ केलेला खर्च		
		६९.९२	४१.१९
		६९.९२	४१.१९
		१७३६७.४७	**१९१२८.०६**
१४	**समभाग भांडवल**		
	अधिकृत	१०००.००	१०००.००
	१०,००,००० समभाग प्रत्येकी रु. १००/- प्रमाणे	**१०००.००**	**१०००.००**
	विक्री केलेले समभाग		
	५,००,००० सामान्य भाग प्रत्येकी रु. १०० प्रमाणे	५००.००	५००.००
	(मागिल वर्षी ५,००,००० सामान्य समभाग)		
		५००.००	**५००.००**
	विक्री केलेले आणि भरणा झालेले		
	४,१८,४४५ सामान्य भाग प्रत्येकी रु. १००/- प्रमाणे पुर्ण भरणा झालेले (मागील वर्षी ४,१८,४४५ सामान्य समभाग)	४१८.४५	४१८.४५
		४१८.४५	४१८.४५
	टिपणी - १ अ भाग व्यवस्था आणि भाग भांडवल		
	समभाग १ एप्रिल रोजी ४,१८,४४५	४१८.४५	४१८.४५
	अहवाल वर्षी विक्री भाग		
	अहवाल वर्षी परत घेतलेले भाग		
	३१ मार्च रोजीचे भाग - ४,१८,४४५	**४१८.४५**	**४१८.४५**
	टिपणी १ व ५ टक्यापेक्षा जास्त भाग धारण करणाऱ्या भागधारकांची नावे		
	भागधारक टक्केवारी		
	महाराष्ट्र शासन ४८.९९ टक्के	२०५०००	२०५०००
	नॅशनल सिड्स कॉर्पोरेशन ३४.४४ टक्के	१४८३३०	१४८३३०

टिप :- भाग धारकात काही बदल नाही.

समभागाशी संलग्नीत अटी/अधिकार

महामंडळाकडे रु. १०० प्रति समभाग मूल्य असलेला समभागाचा एक वर्ग आहे. प्रत्येक भागधारक हा प्रति समभाग एका मतासाठी पात्र आहे. संचालक मंडळाने प्रस्तावित केलेला/प्रस्तावित करावयाचा लाभांश, अंतरिम लाभांश बाबतीत वगळता आगामी वार्षिक सर्वसाधारण सभेत भागधारकांच्या मान्यतेच्या अधीन आहे. दिवाळखोरीच्या परिस्थितीमध्ये भागधारक प्राधान्य रकमेच्या वितरणानंतर महामंडळाच्या उर्वरीत मालमत्ता त्यांच्या भागांच्या प्रमाणात प्राप्त करण्यास पात्र आहेत.

१५	**इतर समभाग**	**३१ मार्च, २०२२ रोजी**	**३१ मार्च, २०२१ रोजी**
	अ) नफा आणि तोटा पत्रकातील अधिक्य		
	वर्षाचे सुरूवातीची शिल्लक	३६६२८.९८	३४७२७.३५
	अधिक या वर्षातील समायोजन	१६३९.८७	२०९५.३४
	मागील वर्षातील समायोजन	-३.८१	-५७.५९
	चालु वर्षासाठीचा निव्वळ मागील वर्षाचे समायोजन		
	वजा : सामान्य संचतीतील स्थानांतरीत	-४१.००	-५२.३८
	संशोधन संचतीतील स्थानांतरीत	-३२.८०	-४१.९१
	लाभांश व वितरण कर	-४१.८४	-४१.८४
	अ	**३८१४९.३९**	**३६६२८.९८**
	ब) सामान्य संचिती		
	वर्षाचे सुरूवातीची शिल्लक	१०२३.१९	९७०.८१
	अधिक : या वर्षातील जमा	४१.००	५२.३८
	ब	**१०६४.१९**	**१०२३.१९**

क) संशोधन संचिती		
वर्षाचे सुरूवातीची शिल्लक	१२१४.४२	११७२.५१
अधिक : या वर्षातील जमा	३२.८०	४१.९१
	१२४७.२२	१२१४.४२
ड) भांडवल संचिती		
वर्षाचे सुरूवातीची शिल्लक	१४.३०	१४.३०
अधिक : या वर्षातील जमा	०.००	०.००
	१४.३०	१४.३०
अहवाल वर्षाचे शेवटची शिल्लक (अ+ब+क+ड)	**४०४७५.१०**	**३८८८०.८९**

(रुपये लक्षात)

१६. भांडवली अनुदान	**०१ एप्रिल, २०२१ रोजी**	**वाढ**	**काढुन घेतलेले**	**३१ मार्च, २०२२ रोजी**	**३१ मार्च, २०२१ रोजी**
NSP III अंतर्गत भांडवली अनुदान	८०६.०३	०.००	०.००	८०६.०३	८०६.०३
बीज बॅंक : फिरते निधी	६४.३३	०.००	०.००	६४.३३	६४.३३
बीज बॅंक : फिरते निधी NSR	९०.८२	०.००	०.००	९०.८२	९०.८२
कापुस डिलिटींग केंद्र	१०१.१५	०.००	०.००	१०१.१५	१०१.१५
प्रक्रिया बळकटीकरण आाणि साठवण सुविधा	२५.००	०.००	०.००	२५.००	२५.००
बिज बॅंक : गोडावून बांधकामासाठी	८.४१	०.००	०.००	८.४१	८.४१
राष्ट्रीय कृषी विकास योजना अनुदान (सोलर पॉवर)					
अनुदान : बियाणे गुणवत्ता नियंत्रण प्रयोगशाळेचे बळकटीकरणासाठी					
स्थावर संपत्तीसाठी भांडवली अनुदान	२०५३.९४	०.००	२६१.६४	१७९२.३१	२०५३.९४
एकूण	**३१४९.६८**	**०.००**	**२६१.६४**	**२८८८.०५**	**३१४९.६८**
१७. राज्य शासनाकडुन खेळता ऋणनिधी					
राज्य शासनाचा खेळता ऋणनिधी	५००.००	०.००	०.००	५००.००	५००.००
एकूण	**५००.००**	**०.००**	**०.००**	**५००.००**	**५००.००**

१८. ऋण		
बॅंकेकडुन ऋण	००.००	००.००
१९.व्यापारी देयता		
MSME		
MSME साठीचा पुरवठादार आणि खर्च	२०८.५९	२१२.०७
इतर		
बियाणासाठी देणी	५२८१.६३	७९०१.०७
पुरवठा व खर्च	१५८५.८०	१८६५.१०
	७०७६.०२	**९९७८.२३**
२०. इतर चल देयता		
ग्राहकाकडुन स्विकारलेली अग्रीम रक्कम	१०६३१.६७	१२५८४.९९
दावा न केलेले लाभांश	१८.१७	२१.९४
व्यापारी / सुरक्षा ठेवी	२३३४.८५	२३४२.४४
कर्मचारी खाते	९६.१७	११४.१६
सरकारी खाते	१०.४९	१०.४९
वैधानिक भरणा	४६.८८	३९.३८
इतर	३७६७.०२	५३७९.५४
	१६९०६.०५	**२०४९२.९३**
२१. तरतुदी		
कर्मचारी लाभ तरतुद		
समुह उपदान	०.००	०.००
रजा रोखीकरण	५८३.२४	३०.४३
	५८३.२४	**३०.४३**
२२. चालु कर देयता(निव्वळ)	७२२.९९	७१३.४५
	७२२.९९	**७१३.४५**
२३. व्यवसायातुन प्राप्ती		
सामग्री विक्री		
बियाणे विक्री	४१३८६.२६	४३२४९.४३
प्रक्रिया सामग्री विक्री	६२.८१	४९.३७
इतर व्यवहारातुन प्राप्ती	२५२३.२७	१३७६.७९
	४३९७२.३५	**४४६७५.५९**

२३.१ बियाणे विक्री		
पायाभुत, मुलभुत बियाणे	४८७०.१३	४८७४.९९
प्रमाणित, सत्यप्रत बियाणे	३४६३५.८६	३६८८७.२७
लोग्रेड, नापास, नॉनसिड बियाणे	१७३४.७१	१३३३.१८
उतीसंवर्धन फुलझाडे, लॅडस्केपींग	१४४.५६	१५३.९९
	४१३८६.२६	**४३२४९.४३**
२३.२ प्रक्रिया सामग्री विक्री		
प्रक्रिया सामग्री	३०.६४	१०.२१
जुनी प्रक्रिया सामग्री	३२.१७	३९.१६
	६२.८१	**४९.३७**
२३.३ इतर व्यवहारातुन प्राप्ती		
खर्चाची प्रतिकृती	२३९४.३४	११८७.९८
विक्री परत व प्रक्रिया शुल्क	९१.७१	१६८.००
गतवर्षाची देयता वर्ग	३७.२२	२०.८१
	२५२३.२७	**१३७६.७९**
२४ इतर प्राप्ती		
व्याज (शोधनातुन आयकर कपात रू.१९१.८७ लक्ष)	१८८८.६७	२०१२.५७
गतवर्षी रू.१५२.३० लक्ष		
इतर अव्यवहारातुन प्राप्ती		
किरकोळ प्राप्ती	२३५.५७	१३८.७९
संपत्ती विक्रीवरील नफा	०.००	०.०१
भांडवली अनुदान उत्पन्न ओळख खाते	२६१.६४	३०६.८६
	२३८५.८८	**२४५८.२२**
२५ प्रक्रिया सामग्री उपयोग		
सुरवातीचा साठा	२७०.००	३००.००
अधिक खरेदी	१२८४.०६	९९७.८८
	१५५४.०६	१२९७.८८
वजा: अखेरचा साठा	३५५.००	२७०.००
	११९९.०६	**१०२७.८८**
२६ बियाणे खरेदी		
पायाभुत, मुलभुत बियाणे	२७०७.९३	२८०८.२४
प्रमाणित, सत्यप्रत बियाणे	२८४६१.६३	२८७५६.५६
उतीसंवर्धन फुलझाडे, लॅडस्केपींग	४९.१७	४९.८९
	३१२१८.७४	**३१६१४.६९**
२७ चांगले आणि व्यापारी साठा यातील बदल		
सुरवातीचा साठा		
चांगले आणि व्यापारी साठा	५९५८.००	७४२०.००
अखेरचा साठा		
चांगले आणि व्यापारी साठा	५२०५.००	५९५८.००
साठ्यामधील वाढ/घट	**७५३.००**	**१४६२.००**
२७.१ सुरवातीचा साठा		
पायाभुत, मुलभुत बियाणे	१००.००	२८.००
प्रमाणित, सत्यप्रत बियाणे	४९९०.००	६७७७.००
लोग्रेड, नापास, नॉनसिड बियाणे	८६०.००	६०६.००
जैविक संपत्ती	८.००	९.००
	५९५८.००	**७४२०.००**
२७.२ अखेरचा साठा		
पायाभुत, मुलभुत बियाणे	९०.००	१००.००
प्रमाणित, सत्यप्रत बियाणे	३२४०.००	४९९०.००
लोग्रेड, नापास, नॉनसिड बियाणे	१८५५.००	८६०.००
जैविक संपत्ती	२०.००	८.००
	५२०५.००	**५९५८.००**
२८ कर्मचारी लाभ खर्च		
वेतन, भत्ते व इतर लाभ	४१९८.३५	३८९६.४६
रजा रोखीकरण	७८५.८७	६६.४४
Ind AS नुसार कर्मचारी लाभ गणना	-४११.२४	-३६.९७
भविष्य निर्वाह निधी अंशदान	३४५.०४	३२१.२८
कर्मचारी कल्याण खर्च	३.२६	४.९७
उपदान	३७५.५७	२७९.८३
	५२९६.८४	**४५३२.०२**
२९ वित्तीय खर्च		
व्याज	०.००	०.००
बँक चार्जेस	२.८७	७.४०
	२.८७	**७.४०**

३० इतर खर्च		
अ) प्रक्रिया व इतर खर्च		
हाताळणी	१७८.१०	२०५.१६
सुरक्षा-देखरेख खर्च	४१५.९०	४२७.५५
श्रमिक बोनस	२२.३३	२५.७६
कंत्राटदारांना दिलेला प्रक्रिया खर्च	३१०.०७	३७३.०४
विद्युत व उर्जा	१२३.३८	१५०.४५
इंधन खर्च	२८.५१	२९.९२
बियाणे विमा	३५.६७	४९.३७
मजुरी	४५४.०१	४७२.१८
श्रमीक भविष्य निर्वाह निधी अंशदान	३६.३९	३८.८५
प्रमाणीकरण खर्च	७२५.७२	७०५.२८
वाहतुक व जकात	१४७.४५	१४३.७८
प्रक्रिया केंद्र व गोदाम भाडे	७०.८१	९१.३८
किरकाळ खर्च	१३०.८६	१५२.८२
यंत्रसामुग्री दुरूस्ती व देखभाल	५.८४	१२.३६
अ	**२६८५.०३**	**२८७७.८९**
(ब) प्रशासकीय खर्च		
भरती व प्रशिक्षण	०.१५	०.००
वाहन खर्च	१२.००	६.३१
छपाई व लेखन सामुग्री	३९.५५	३५.२३
सामान्य जाहिरात खर्च	२७.३७	१३.८८
भाडेपट्टी	२.०७	२.०७
भाडे	२७.१९	२९.३६
दर व कर	५०.८९	५२.१८
सी.एस.आर खर्च	७०.२२	७१.६१
अंकेक्षकांना शोधन		
अंकेक्षण शुल्क	३.७७	२.५७
कर अंकेक्षण शुल्क	०.२५	०.२५
किरकोळ खर्च	०.३२	०.१८
संचालक बैठक व्यवस्था	०.१०	०.०७
कर्मचारी प्रवास खर्च	९६.३२	७५.६८
संचालक प्रवास खर्च	६.२४	१.८७
विमा	१९.२२	१७.२६
टपाल व दुरध्वणी	२९.०८	३९.२०
दुरूस्ती व देखभाल		
इमारती	५६.४४	७०.१४
वाहणे	४.८५	८.२८
इतर संपत्ती	८१.८३	७६.३५
इतर कार्यालयीन खर्च	२२६.८२	१९५.७७
ब	**७५४.६८**	**६९८.२५**
क)विक्री व वितरण खर्च		
वाहतुक, जकात व हाताळणी	७०७.१०	७१५.७३
गोडावुन भाडे व जकात खर्च	४४.७०	३९.२३
जाहिरात व प्रसिध्दी	१९५.८२	७१.४३
पीक नुकसान भरपाई	६९.०८	४३१.७१
इतर व्याज	१५.१६	११.२८
सी आणि एफ कमिशन	०.००	०.००
डुबित रक्कम	०.००	८४.००
क	**१०३१.८६**	**१३५३.३७**
ड)संशोधन व विकास खर्च		
गुणवत्ता नियंत्रण प्रयोगशाळा खर्च	२६.८५	५०.४९
संशोधन आणि विकास खर्च	८१.१८	१४९.६७
ड	**१०८.०३**	**२००.१६**
एकूण इतर खर्च(अ+ब+क+ड)	**४५७९.६१**	**५१२९.६६**
पुर्वकालावधीतील समायोजन (नक्त)	३.८१	५७.५९
	३.८१	**५७.५९**

३१. **संभाव्य देयता :**

अ) महामंडळाविरूध्द असलेले दावे जे देय म्हणून स्वीकृत केलेले नाही.

१. सन २००८-२००९ या कालावधीत मध्यप्रदेश राज्याकरीता असलेला रू.१२.७८ लक्ष (सकल) विक्री कर विषयक राशी (मागील वर्षी रूपये १२.७८ लक्ष (सकल) मध्यप्रदेश आणि महाराष्ट्र राज्याकरिता) याबाबत अपीलीय प्राधिकरणाकडे अपील प्रलंबीत आहेत.

२. कंत्राटदार/बिजोत्पादक/ग्राहक यांनी महामंडळाविरूध्द रू. ५७४.८९ लक्ष रूपयाचे दावे दाखल केलेले आहेत. (मागील वर्षी रू. ५३०.०३ लक्ष)

३. कामगार व कर्मचारी यांनी महामंडळाविरूध्द दाखल केलेल्या दाव्याबाबत देयता रक्कम अनिश्चीत आहे.

४. निम्नस्तर/नापास बियाणे व नॉनसीड विक्री बाबत कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे शुल्क निर्धारीत नाही यामुळे उल्लेखित केले नाही.

५. फिरता ऋण निधी वरील व्याजाबाबत राज्य शासनाकडून माहीतीची प्रतीक्षा आहे, ही रक्कम निर्धारीत केलेली नसल्यामुळे पुरविण्यात आलेली नाही.

६. मध्यप्रदेशातील एका आयोजकाने एकल लवादासमोर दावा दाखल केलेला असुन दावा प्रक्रिया चालु आहे.

७. दर आणि कर रू. ९.८६ लक्ष (मागील वर्षी रू. ७५.४७ लक्ष)

३२. करारातील भांडवली खर्चाची अनुमाणीत रक्कम रू. १३९.६८ लक्ष भांडवली लेख्याला टाकावयाची बाकी आहे. (मागील वर्षी रू. ५५.३१ लक्ष)

३३. महामंडळाकडे उपलब्ध माहीती नुसार कुठल्याही पुरवठादाराकडून १ लाखपेक्षा जास्त व ३० दिवसाकरीता देय रक्कम व व्याजासंदर्भात कुठलेही दावे नाहीत आणि सूक्ष्म, लघु व मध्यम पुरवठादारांची बाकी मुळ रक्कम आणि/किंवा व्याजाची स्थिती वर्षाचे शेवटी दर्शवीलेली आहे.

(रुपये लक्षात)

अ.क्र.	विवरण	३१ मार्च, २०२२ पर्यंत	३१ मार्च, २०२१ पर्यंत
१	सूक्ष्म, लघु व मध्यम पूरवठादारांना देय असलेली मूळ रक्कम	२०८.५९	२१२.०७
२	वरील रक्कमेवर देय असलेले व्याज	निरंक	निरंक
३	सुक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योग विकास कायदयाच्या कलम १६ अंतर्गत चालू वर्षात केलेले शोधन व त्यावरील व्याज	निरंक	निरंक
४	विलंब झाल्यामुळे देय असलेले व्याज ज्यामध्ये सुक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योग विकास कायदयाअंतर्गत देय असलेल्या व्याजाचा समावेश नाही.	निरंक	निरंक
५	वर्षा अखेरीस जमा असलेले व शोधन न केलेले व्याज	निरंक	निरंक
६	सुक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योग विकास कायदयाच्या कलम २३ अंतर्गत असे खर्च जे वजा करण्याकरीता मान्य केलेले नाही. त्यावरील जमा व देय असलेले व्याज. (ज्या तारेखेपर्यत लघुपूरवठादाराव्दारे रक्कमेचे शोधन व त्यावरील देय असलेले व्याज देण्यात येत नाही.)	निरंक	निरंक

३४. कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १३५(१) नुसार कंपनीने अहवाल वर्षात संयुक्त सामाजीक जबाबदारी CSR समिती स्थापन केलेली आहे. या समितीचे कार्यक्षेत्र कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या अनुसूची ७ प्रमाणे आहे. कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १३५(५) नुसार कंपनीने मागील ३ वर्षाच्या निव्वळ नफ्याच्या सरासरीच्या किमान २ टक्के खर्च करणे आवश्यक आहे. कंपनीने अहवाल वर्षात रू. ७०.२२ लक्ष रूपये संयुक्त सामाजिक जबाबदारीच्या कार्यावर खर्च केलेले आहेत.

३५. **कर्मचारी लाभ खर्च व्यवस्थापकीय संचालक यांचे मानधनासह खालील प्रमाणे:**

(रूपये लक्षात)

	२०२१–२२	२०२०–२१
१. वेतन व भत्ते	१७.७३	१४.८९
२. रजा वेतन अंशदान –	–	–
	१७.७३	**१४.८९**

३६. विविध ऋणको व धनको आणि अग्रीम व आधिक्ये यांची लेखा पुस्तकानुसार संबंधीतांकडून खात्री व्हावयाची आहे व याबाबत काही लेखा पुस्तकात समायोजन असल्यास याची खात्री झाल्यानंतर करण्यात येईल.

३७. चालू वर्षाचे वर्गीकरणाची पुष्टी करण्यासाठी मागील वर्षाच्या आकडेवारीची पुनर्रचना आवश्यक त्या ठिकाणी केली गेली आहे आणि ते जवळच्या रुपयामध्ये दिले आहे.

३८. कंपनीने महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ/शासनाकडून १५ ठिकाणी जमीन ९९ वर्षाच्या भाडेतत्वावर घेतलेली आहे. यावरील भाडयाची रक्कम रुपये २.०७ लक्ष नफा व तोटा खात्याला वर्ग करण्यात आलेली आहे.

३९. भारतीय लेखामानंकाचे अनुपालन केलेले आहे.

I. कर्मचारी लाभ

कर्मचाऱ्याच्या लाभाचे सविस्तर विवरण खालीलप्रमाणे:

भविष्य निर्वाह निधी:

भविष्य निर्वाह निधी हे निवृत्ती नंतरच्या लाभाची व्याख्या असुन याचा महामंडळाचे अंशदान निधी दरवर्षी नफा–तोटा खात्यामध्ये संबंधीत खात्याचे नावे दाखविण्यात येतो.

उपदान: (ग्रॅच्यूइटी)

उपदान योजने अंतर्गत प्रत्येक पात्र कर्मचाऱ्यांना त्याच्या शेवटच्या वेतनाचा विचार करून महामंडळामध्ये त्याच्या रूजु तारखेपासुन त्याने पुर्ण केलेल्या प्रत्येक सेवा वर्षाला १५ दिवसाचे वेतन याप्रमाणे लाभ देण्यात येतो. हा लाभ मृत्यु, राजीनामा, सेवा समाप्ती इ. जे अगोदर असेल त्याकरीता देण्यात येतो. हा लाभ ५ वर्ष सेवा पुर्ण झाल्यानंतर किंवा मृत्युनंतर देय राहतो.

३१ मार्च, २०२२ साठी उपदानाविषयी योजना खालील तक्त्याप्रमाणे आहे. **(रूपये लक्षात)**

विवरण	उपदान योजना	
	३१ मार्च, २०२२	**३१ मार्च, २०२१**
१. गृहितके		
सूट दिलेला दर	७.००%	७.००%
पगारवाढ	१०.००%	१०.००%
२. वास्तविक किंमतीच्या दायित्वामध्ये झालेले बदल खालील तक्त्याप्रमाणे		

वर्षाचे सूरवातीस दायित्वाची वास्तविक किंमत	२३६२.३५	२२५८.८१
व्याजाचा खर्च	१६५.३६	१६३.७६
चालू सेवा खर्च	१२४.८४	१२०.७८
शोधन केलेला लाभ	-४३९.८८	-२९८.८२
नियोजित दायित्वावर वास्तविक (नफा)/तोटा	२९९.८८	११७.८२
वर्षाचे अखेरीस दायित्वाची वास्तविक किंमत	२५१२.५६	२३६२.३५
३. नियोजित संपत्तीचे वास्तविक मूल्य बदल दर्शविणारा तक्ता		
वर्षाचे सूरवातीस नियोजित संपत्तीचे वास्तविक मूल्य	२६८९.८८	२२८१.०९
संपत्तीतून अपेक्षीत परतावा	१८३.४७	१७२.३७
योगदान	३७०.१८	५३५.२३
शोधन केलेला लाभ	-४३९.८८	-२९८.८२
नियोजित संपत्तीवर वास्तविक नफा/(तोटा)	निरंक	निरंक
नियोजित संपत्तीचे वर्षाअखेरीस वास्तविक मूल्य	२८०३.६४	२६८९.८८
४. नियोजित संपत्तीचे वर्षा अखेरीस वास्तविक मूल्य दर्शविणारा तक्ता		
वर्षाचे सूरवातीस नियोजित संपत्तीचे वास्तविक मूल्य	२६८९.८८	२२८१.०९
संपत्तीतून अपेक्षीत परतावा	१८३.४७	१७२.३७
योगदान	३७०.१८	५३५.२३
शोधन केलेला लाभ	-४३९.८८	-२९८.८२
नियोजित संपत्तीचे वर्षाअखेरीस वास्तविक मूल्य	२८०३.६४	२६८९.८८
अनुदानाची स्थिती	२९१.०८	३२७.५२
नियोजित संपत्तीतून अपेक्षीत परताव्यापेक्षा जास्त असलेला वास्तविक परतावा	निरंक	निरंक
(वास्तविक परताव्याचे दर = अंदाजीत परताव्याचे दर जे की ३१ मार्च ला ARD होते.)		
५. वास्तविक नफा/तोटा		
दायित्वावर वास्तविक (नफा)/तोटा	-२९९.८८	-११७.८२
नियोजित संपत्तीवर पूर्ण वर्षाचा वास्तविक (नफा)/तोटा	निरंक	निरंक
दायित्वावर वास्तविक (नफा)/तोटा	२९९.८८	११७.८२
नियोजित संपत्तीवर जाणवलेला वास्तविक (नफा)/तोटा	२९९.८८	११७.८२
६. ताळेबंद आणि नफातोटा पत्रकामध्ये जानवलेल्या किंमती		
वर्षाअखेरीस दायित्वाची चालू मूल्य	२५१२.५६	२३६२.३५
नियोजित संपत्तीचे वर्षाअखेरीस वास्तविक मूल्य	२८०३.६४	२६८९.८८
अनुदानाची स्थिती	२९१.०८	३२७.५२
ताळेबंदातील निव्वळ संपत्ती/देयता	२९१.०८	३२७.५२
७. नफा तोटा पत्रकामध्ये आढळणारे खर्च		
चालू सेवा खर्च	१२४.८४	१२०.७७
व्याज खर्च	१६५.३६	१६३.७६
संपत्तीतून अपेक्षीत परतावा	-१८३.४७	-१७२.३७
वर्षाकरीता आढळलेला निव्वळ (नफा)/तोटा	२९९.८८	११७.८२
नफा तोटा पत्रकामध्ये आढळणारे खर्च	४०६.६२	२२९.९९

अर्जित रजा रोखीकरण योजना

३१ मार्च, २०२२ साठी रजा रोखीकरणाविषयी योजना खालील तक्त्याप्रमाणे आहे.

(रुपये लक्षात)

विवरण	अर्जित रजा रोखीकरण योजना	
	३१ मार्च २०२२	**३१ मार्च २०२१**
१. गृहितके		
सूट दिलेला दर	७.००%	७.००%
पगारवाढ	१०.००%	९.००%
२. वास्तविक किंमतीच्या दायित्वामध्ये झालेले बदल खालील तक्त्याप्रमाणे		
वर्षाचे सूरवातीस दायित्वाची वास्तविक किंमत	१५६०.९३	१५६८.११
व्याजाचा खर्च	१०९.२६	११३.३०
चालू सेवा खर्च	१४.२७	१४.६६
शोधन केलेला लाभ	–२३७.४६	–१६९.०६
नियोजित दायित्वावर वास्तविक (नफा)/तोटा	३४४.०४	३३.३२
वर्षा अखेरीस दायित्वाची वास्तविक किंमत	१७९१.०४	१५६०.९३
३. नियोजित संपत्तीचे वास्तविक मूल्य बदल दर्शविणारा तक्ता		
वर्षाचेसूरवातीस नियोजित संपत्तीचे वास्तविक मूल्य	१६९८.३६	१६९७.०३
संपत्तीतून अपेक्षीत परतावा	१२४.००	११८.००
योगदान	२३१.९३	५१.५१
शोधन केलेला लाभ	–२३७.४६	–१६८.१८
नियोजित संपत्तीवर वास्तविक नफा/(तोटा)	निरंक	निरंक
नियोजित संपत्तीचे वर्षाचे अखेरीस वास्तविक मूल्य	१८१६.८४	१६९८.३६
४. नियोजित संपत्तीचे वर्षाचे अखेरीस वास्तविक मूल्य दर्शविणारा तक्ता		
वर्षाचेसूरवातीस नियोजित संपत्तीचे वास्तविक मूल्य	१६९८.३६	१६९७.०३
संपत्तीतून अपेक्षीत परतावा	१२४.०१	११८.००
योगदान	२३१.९३	५१.५१
शोधन केलेला लाभ	–२३७.४६	–१६८.१८
नियोजित संपत्तीचे वर्षाचे अखेरीस वास्तविक मूल्य	१८१६.८४	१६९८.३६
अनुदानाची स्थिती	२५.७९	१३७.१३
नियोजित संपत्तीतून अपेक्षीत परताव्यापेक्षा जास्त असलेला वास्तविक परतावा	निरंक	निरंक
(वास्तविक परताव्याचे दर = अंदाजीत परताव्याचे दर जे की ३१ मार्च ला ARD होते.)		
५. वास्तविक नफा/तोटा		
दायित्वावर वास्तविक (नफा)/तोटा	–३४४.०४	–३३.३२
नियोजित संपत्तीवर पूर्ण वर्षाचा वास्तविक (नफा)/तोटा	निरंक	निरंक
दायित्वावर वास्तविक (नफा)/तोटा	३४४.०४	३३.३२
नियोजित संपत्तीवर जानवलेला वास्तविक (नफा)/तोटा	३४४.०४	३३.३२
६. ताळेबंद आणि नफातोटा पत्रकामध्ये जानवलेल्या किंमती		
वर्षाअखेरीस दायित्वाची चालू मूल्य	१७९१.०४	१५६०.३४
नियोजित संपत्तीचे वर्षाअखेरीस वास्तविक मूल्य	१८१६.८४	१६९७.४८
अनुदानाची स्थिती	२५.७९	१३७.१३
ताळेबंदातील निव्वळ संपत्ती/देयता	२५.७९	१३७.१३

७. नफा तोटा पत्रकामध्ये आढळणारे खर्च		
चालू सेवा खर्च	१४.२७	१४.६६
व्याज खर्च	१०९.२६	११३.३०
संपत्तीतून अपेक्षीत परतावा	१२४.०१	-११८.००
वर्षाकरीता आढळलेला निव्वळ (नफा)/तोटा	३३.०४	३३.३२
नफा तोटा पत्रकामध्ये आढळणारे खर्च	३४३.५७	४३.२९

४०. प्रती समभाग उत्पन्न:

विवरण	**३१ मार्च, २०२२**	**३१ मार्च, २०२१**
मुळ उत्पन्न प्रती समभाग खालीलप्रमाणे परिगणीत केलेले आहे		
सामान्य समभागधारकांना देण्यायोग्य निव्वळ नफा (रुपये लक्षात)	१६३९.८७	२०९५.३४
आकडेवारीने थकीत सामान्य समभाग	४१८४४५	४१८४४५
प्रत्येक समभागावरील मुळ उत्पन्न (दर्शनी मुल्य रु. १०० प्रती समभाग)	३९१.९०	५००.७५

४१. प्रलंबीत करदेयता/संपत्ती

प्रलंबीत कर देयता व संपत्ती यांची स्थिती, सनदी लेखापाल संस्थेच्या विस्थगीत कर संपत्ती व देयते बाबत एएस-१२ नूसार विभागणी केली ती खालीलप्रमाणे :

(रूपये लक्षात)

विस्थगीत करदेयता	**३१ मार्च, २०२२ पर्यत**		**३१ मार्च, २०२१ पर्यत**	
	संपत्ती	**देयता**	**संपत्ती**	**देयता**
ताळेबंदानूसार सूरूवातीची शिल्लक	-	२१.९२	-	३२.९४
IND-AS ए.एस. प्रमाणे परीभाषीत नियोजीत लाभ असलेल्या तोटयाची पुर्नमोजणी (३१ मार्च २०२२ ₹ **१०३.५०** लक्ष)	-	१०३.५०	-	९.३०
कंपनी अधिनियम २०१३ नूसार काढलेला घसारा रु. १७३.८१ लक्ष व आयकर अधिनियमानूसार काढलेला घसारा ₹ **१७८.५६** लक्ष व यातील फरक **₹ ४.७४ लक्ष**	-	१.१९	१३.२९	-
बोनस देय व इतर बाबी **₹ २४.३९ लक्ष**	६.१४	-	७.०३	-
एकूण	६.१४	१०४.६९	२०.३२	९.३०
अखेरची निव्वळ देयता		**१२०.४७**		**२१.९२**

४२. विभाजित (सेगमेंट) अहवाल :

महामंडळाचा प्रमुख व्यवसाय फक्त बियाण्यापुरता व भौगोलीक प्रदेशापुरता मर्यादीत असल्यामुळे IND-AS १०८ नुसार वेगळे अहवाल दर्शविण्याची आवश्यकता नाही.

४३. **संबंधीत व्यक्ती प्रगटन**

अ) संबंध:

महत्वपुर्ण व्यवस्थापन व्यक्ती आणि नातेवाईक:

अ.क्र.	नांवे	पदनाम
१.	श्री राहुल रेखावार, भाप्रसे	व्यवस्थापकीय संचालक
२.	श्री रुचेश जयवंशी, भाप्रसे	व्यवस्थापकीय संचालक
३.	श्री विनय वर्मा	कंपनी सचिव
४.	श्री व्ही. टी. देशमुख	संचालक
५.	श्री बी. व्ही. देशमुख	श्री व्ही. टी. देशमुख यांचा मुलगा
६.	श्रीमती एन. व्ही. देशमुख	श्री व्ही. टी. देशमुख यांची पत्नी
७.	श्री एच. व्ही. देशमुख	श्री व्ही. टी. देशमुख यांचा मुलगा
८.	श्री डी. व्ही. देशमुख	श्री व्ही. टी. देशमुख यांचा मुलगा
९.	श्रीमती एस.बी. देशमुख	श्री व्ही. टी. देशमुख यांची सुन
१०.	श्रीमती पि. डी. देशमुख	श्री व्ही. टी. देशमुख यांची सुन

ब) अहवाल वर्षात संबंधितांशी केलेले सर्वसाधारण व्यवहार

अ.क्र.	नाव	रक्कम (रूपये लक्षात)	विवरण
१.	श्री राहुल रेखावार, भाप्रसे	६.२१	मानधन
२.	श्री रुचेश जयवंशी, भाप्रसे	११.५२	मानधन
३.	श्री विनय वर्मा, संपनी सचिव	१४.१७	मानधन
४.	प्रवास भत्याची प्रतिपूर्ती	६.२३	मानधन
५.	श्री व्ही. टी. देशमुख	०.०९५	बैठक फी
		१.८७	बियाणे खरेदी
६.	श्री बी. व्ही. देशमुख	२.७७	बियाणे खरेदी
७.	श्रीमती एन. व्ही. देशमुख	१.१२	बियाणे खरेदी
८.	श्री डी. व्ही. देशमुख	२.११	बियाणे खरेदी
९.	श्री एच. व्ही. देशमुख	२.८१	बियाणे खरेदी
१०.	श्रीमती एस. बी. देशमुख	१.५४	बियाणे खरेदी
११.	श्रीमती पि.डी. देशमुख	१.८४	बियाणे खरेदी
१२.	राष्ट्रीय बियाणे महामंडळ मर्यादित (NSC)	४१.६९	बियाणे खरेदी

४४. खरेदी विक्री साठा याबाबत विवरण:

	विवरण	२०२१-२०२२		२०२०-२०२१	
		मात्रा (क्विंटल)	रक्कम (रुपये लक्षात)	मात्रा (क्विंटल)	रक्कम (रुपये लक्षात)
अ)	पायाभुत बियाणे:				
	प्रारंभण स्कंध	६०४	१००.००	४९५	२८.००
	खरेदी	४९४७०	२७०७.९३	५५४५४	२८०८.२४
	विक्री	६१४६३	४८७०.१३	६९४८५	४८७४.९९
	संवरण स्कंध	१९६४	९०.००	६०४	१००.००
ब)	प्रमाणीत, कच्चे आणि सत्यप्रत बियाणे:				
	प्रारंभण स्कंध	९९८३३	४९९०.००	१२९९७१	६७७७.००
	खरेदी	५१४५०५	२८४६१.६३	६५६३८१	२८७५६.५६
	विक्री	४७३६२१	३४६३५.८६	५५९८३५	३६८८७.२७
	संवरण स्कंध	५४०९१	३२४०	९९८३३	४९९०.००

टिपणी - संवरण स्कंधामध्ये ७३७२४ क्विंटल बियाणे हे निम्नस्तर, नापास, नॉन सिड प्रक्रिया तुट व इतर तुट असलेले दर्शविण्यात आलेले नाही. (मागील वर्षी अशा बियाण्याची मात्रा ११२५४३ क्विंटल होती.)

४५. पूर्व कालावधीवर खुलासा:

१.पूर्व कालावधीच्या विवरणामध्ये वाहतुकीसाठी रु. १.६९ लक्ष आणि बियाणे खरेदीसाठी रु. ०.४३ लक्ष दिले.

४६. व्यापारी देणे कालावधीनुसार :

(रुपये लक्षात)

विवरण	देय दिनांक ३१.०३.२०२२ पासून पुढील कालावधीसाठी थकबाकी				एकूण
	१ वर्षापेक्षा कमी	१-२ वर्ष	२-३ वर्ष	३ वर्षापेक्षा जास्त	
१ सुक्ष्म व मध्यम पुरवठादार	२०८.५९	-	-	-	२०८.५९
२ इतर	३२३७.६८७	५६.८४	२६६.९७	३१५.१३	३८७६.६३
३ विवादीत देणे - सुक्ष्म व मध्यम पूरवठादार	-	-	-	-	-
४ विवादीत देणे - इतर	-	-	-	-	-
इतर खर्च	-	-	-	-	२९९०.८०
एकूण देणे					७०७६.०२

(रुपये लक्षात)

विवरण	देय दिनांक ३१.०३.२०२१ पासून पुढील कालावधीसाठी थकबाकी				एकूण
	१ वर्षापेक्षा कमी	१-२ वर्ष	२-३ वर्ष	३ वर्षापेक्षा जास्त	
१ सुक्ष्म,लघू व मध्यम पुरवठादार	२१२.०७	-	-	-	२१२.०७
२ इतर	५८७६.४५	३८५.४७	१४४.३९	३२०.६८	६७२६.९९
३ विवादीत देणे - लघु व किरकोळ पूरवठादार	-	-	-	-	-
४ वादग्रस्त देणे - इतर	-	-	-	-	-
इतर खर्च	-	-	-	-	३०३९.१७
एकूण देणे					९९७८.२३

४७. व्यापारी येणे कालावधीनुसार

(रुपये लक्षात)

विवरण	देय दिनांक ३१.०३.२०२२ पासून पुढील कालावधीसाठी थकबाकी					एकूण
	६ महिन्यापेक्षा कमी	६ महीने - १ वर्ष	१-२ वर्ष	२-३ वर्ष	३ वर्षापेक्षा जास्त	
१ निर्विवाद व्यापार येणे - वसुलीयोग्य असलेले	१३५०.५१	२१९.९६	१६२.१८	११७.८७	०.२०	१८५०.७१
२ निर्विवाद व्यापार येणे - पत जोखमीमध्ये लक्षणीय वाढ झालेले	-	-	-	-	३१४.०७	३१४.०७
३ निर्विवाद व्यापार येणे - पत बिघडलेले	-	-	-	-	-	-
४ विवादीत व्यापार येणे-वसुलीयोग्य असलेले	-	-	-	-	-	-
५ विवादीत व्यापार येणे - पत जोखमीमध्ये लक्षणीय वाढ झालेले	-	-	-	-	१४६.१८	१४६.१८

(रुपये लक्षात)

विवरण	देय दिनांक ३१.०३.२०२१ पासून पुढील कालावधीसाठी थकबाकी					एकूण
	६ महिन्यापेक्षा कमी	६ महीने – १ वर्ष	१–२ वर्ष	२–३ वर्ष	३ वर्षापेक्षा जास्त	
१ निर्विवाद व्यापार येणे – वसुलीयोग्य असलेले	२६८२.२८	१२४.६२	१४४.१५	७६.६०	०.२०	३०२७.८५
२ निर्विवाद व्यापार येणे – पत जोखमीमध्ये लक्षणीय वाढ झालेले	–	–	–	–	३२३.७४	३२३.७४
३ निर्विवाद व्यापार येणे – पत बिघडलेले	–	–	–	–	–	–
४ विवादीत व्यापार येणे–वसुलीयोग्य असलेले	–	–	–	–	–	–
५ विवादीत व्यापार येणे – पत जोखमीमध्ये लक्षणीय वाढ झालेले	–	–	–	–	१२६.२२	१२६.२२
६ विवादीत व्यापार येणे – पत बिघडलेले	–	–	–	–	–	–
एकूण	–	–	–	–	–	३४७७.८२
वजा : व्यापारी जमा	–	–	–	–	–	२४०६.०६
वजा : संशयास्पद वसुलीची तरतुद	–	–	–	–	–	३४४.४८
एकूण येणे	–	–	–	–	–	७२७.२९

४९. प्रगतीपथावर असलेले भांडवल (कालावधीनूसार)

(रुपये लक्षात)

प्रगतीपथावर असलेले भांडवल	दिनांक ३१.०३.२०२२ रोजी प्रगतीपथावर असलेल्या भांडवलाची रक्कम				एकूण
	१ वर्षापेक्षा कमी	१–२ वर्ष	२–३ वर्ष	३ वर्षापेक्षा जास्त	
प्रगतीपथावरील प्रकल्प	१.२७	०.००	०.००	०.००	१.२७
तात्पुरते स्थगित प्रकल्प	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००

५०. महत्वाचे प्रमाण

(रुपये लक्षात)

अ.क्र.	गुणोत्तराचे नाव	३१.०३.२२	३१.०३.२१	फरकाची टक्केवारी	टिप्पणी
१	वर्तमान गुणोत्तर (वेळा)	२.६०	२.२४	१६.०६	
२	कर्ज भागभांडवल गुणोत्तर (%)	१.२२	१.२७	–३.०९	
३	भागभांडवरील परतावा (%)	४.०१	५.३३	२४.७६	टिप – १
४	साठ्याचे उलाढालीचे प्रमाण (वेळा)	५.४२	४.७५	१४.१४	
५	व्यापारी येणे उलाढाल प्रमाण (वेळा)	७३.६५	३२.८५	१२४.२१	टिप – २
६	व्यापारी देणे उलाढाल प्रमाण (वेळा)	३.६६	३.०१	२१.५५	
७	निव्वळ भांडवल उलाढालीचे प्रमाण (वेळा)	१.०९	१.१४	–३.९	
८	निव्वळ नफ्याचे प्रमाण (%)	३.७३	४.६९	–२०.४९	
९	नियोजित भांडवलावर परतावा (%)	६.४७	६.६०	–१.९३	

टिप १- ३१ मार्च, २०२१ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या तुलनेत ३१ मार्च, २०२२ रोजी संपलेल्या वर्षात नफ्यात घट झाल्यामुळे फरक आहे.
टिप २- वर्षभरात विक्रीसाठी कमी बियाणे उपलब्ध असल्यामुळे व्यापार प्राप्त करण्यायोग्य उलाढालीचे प्रमाण वाढले.

५१. कोविड-१९ चा परिणाम (जागतिक महामारी)

व्यवस्थापनाने आर्थिक अंदाज आणि उद्योग अहवालासह माहितीच्या अंतर्गत आणि काही बाहयस्त्रोतांचा विचार केला आहे. ज्यामध्ये आर्थिक विवरण मंजूरीच्या तारखेपर्यत आर्थिक विवरणाच्या विविध घटकांवर प्रभाव निश्चित करण्यासाठी व्यवस्थापनाने विश्लेषणासह निर्णय, अंदाज आणि गृहितके लागू करण्यासाठी सुक्ष्म घटकाच्या तत्त्वांचा वापर केला आहे. सध्याच्या अंदाजाच्या आधारावर, व्यवस्थापनाला अपेक्षित आहे की, मालवाहतुकीची रक्कम, व्यापार प्राप्ती, कर्ज आणि आगाऊ रक्कम आणि गुंतवणूक पूर्णपणे पुनर्प्राप्त होईल. जागतिक आरोग्य साथीच्या परिणामाचा अंतिम परिणाम या आर्थिक विवरणाच्या मंजुरीच्या तारखेच्या अंदाजापेक्षा वेगळा असू शकतो.

आजपर्यत अंतर्गत सुरक्षा मार्गदर्शक तत्वांचे पालन करुन कंपनीने भारतातील विविध भागातील उत्पादन सुविधा कार्यान्वित केलेल्या आहेत. या कालावधीत कंपनीने त्यांच्या उत्पादनांची विक्री चालू ठेवली आणि या क्षणी कोणत्याही विपरीत परिस्थितीचा परिणाम होण्याची शक्यता नाही. कंपनीचा असा विश्वास आहे की ३१ मार्च, २०२२ पर्यत आर्थिक देयतेची स्थिती आणि इतर आर्थिक तरतुदीमधून रोख उत्पन्नाची अपेक्षा लक्षात घेता चालू आर्थिक वर्षात कर्ज आणि इतर वित्तपुरवठा करण्याची क्षमता आहे.

आमच्या अहवालाच्या सम तारखेच्या अटी संदर्भात
मे. जे. एस. उबेरॉय आणि कंपनी करीता
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी क्रमांक ११११०७W

संचालक मंडळाच्या वतीने व करीता
एकनाथ डवले, भा.प्र.से
अध्यक्ष
डिन क्र . ०६६५६८६०

सी.ए. राजेश्वर मोटे
भागीदार,
सभासद क्र . १८८९९७
UDIN No.:- 22188997AWOCHN5601
अकोला, २९ सप्टेंबर, २०२२

विनय वर्मा
कंपनी सचिव

मनिष यादव
महाव्यवस्थापक (वित्त)

अकोला, २९ सप्टेंबर, २०२२

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित

नोंदणीकृत कार्यालय : महाबीज भवन, कृषीनगर, अकोला ४४४ १०४

प्रतिनिधी नेमावयाचा फॉर्म
४५ वी वार्षिक सर्वसाधारण सभा

मी/आम्ही (जर भागधारक संयुक्त भागधारक असतील तर)-------------------------------------
राहणार------------तालुका-----------जिल्हा-----------महाराष्ट्र राज्य---------------
बियाणे महामंडळ मर्यादित चा/चे भागधारक याव्दारे श्री/श्रीमती/कु.---------------------------------
-----------------रा.----------------ता.----------------जि.----------------
यांची..
दिनांक......................भरणाऱ्या ४५ व्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेसाठी माझे/आमचे प्रतिनिधी म्हणुन उपस्थित राहण्यास व माझा/आमच्या तर्फे आमसभेची संबंधीत कार्यवाही बाबत असणाऱ्या ठरावा बाबत जर मतदान झाल्यास मतदान करण्यासाठी नियुक्त करतो.

प्रतिनिधीची स्वाक्षरी------------------------------

भागधारक प्रमाणांकित
स्वाक्षरी

पत्ता--------------------------------------

एक
रुपयाचा
रेव्हेन्यु
स्टॅम्प

धारण केलेल्या भागांची संख्या (   ) व फोलिओ नं.(   )

टिप : प्रतिनिधीत्वाचा फॉर्म एक रुपयाचा रेव्हेन्यु स्टॅम्प लावून महामंडळाच्या नोंदणीकृत कार्यालय महाबीज भवन, कृषीनगर, अकोला– ४४४ १०४ येथे नियोजित वेळेपुर्वी ४८ तास अगोदर दाखल करणे आवश्यक.

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ

उपस्थिती पत्रक

मी-------------------------रा.-----------ता.------------जि.-----------
महांडळाचा भागधारक/भागधारकाने नेमलेला प्रतिनिधी असुन म.रा.बि.मं.मर्यादितच्या-----------दुपारी १.०० वाजता .... येथील .... होणाऱ्या ४५ व्या सर्वसाधारण सभेसाठी माझी उपस्थिती नोंदवितो.

टिप – सभेसाठी उपस्थित राहणारे भागधारक अथवा भागधारकांनी नियुक्त केलेले प्रतिनिधी यांना विनंती करण्यात येते की, त्यांनी उपस्थिती पत्रिका भरुन सभेच्या प्रवेशव्दारा वर सादर करावी.

नामांकन अर्ज
(Nomination Form)
(एकल किंवा संयुक्त अर्ज करणाऱ्यांनी वैयक्तिक भरावे.)

प्रति, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, मर्यादित महाबीज भवन, कृषिनगर, अकोला. ४४४ १०४	प्रेषक-भागधारकांचे नाव व पत्ता ------------------------------------- ------------------------------------- ------------------------------------- नोंदणी क्रमांक- एकूण समभाग-

मी/आम्ही वरील नमुद केल्या प्रमाणे महामंडळाचे भागधारक आहे/आहेत. या अर्जाव्दारे खालील व्यक्तींचे नांव नामांकन करतो की, माझ्या/आमच्या मृत्यूनंतर वर नमुद केलेले समभाग तसेच देय असणारा लाभांश हया व्यक्तीला हस्तांतरीत करण्यात यावा.

✻ नामांकीत अज्ञान असल्यास नामांकीताचे नांव				वय				
	जन्मतारीख							
पालकाचे नांव व पत्ता								

✻ नामांकीताचे नांव				वय				
	जन्मतारीख							
पत्ता								

टेलिफोन/भ्रमणध्वनी क्रमांक	
नामांकीत स्वाक्षरी/ ✻ पालक (नामांकीत अज्ञान असल्यास)	

✻ (नामांकीत अज्ञान असल्यास भरावयाचा)
.पया वर नमूद केलेल्याचे सविस्तर नोंद घ्यावी. धन्यवाद!
आपला विश्वासु दि. / /

समभागधारकांचे नाव व पत्ता (समभागावर असल्याप्रमाणे)		(स्वाक्षरी नमुना स्वाक्षरीप्रमाणे)
एकमेव भागधारक		
पता		
२ रा धारक		
३ रा धारक		
४ था धारक		

दोन साक्षीदारांचे नाव

अ.क्र.	नाव व पत्ता	स्वाक्षरी/दिनांकासह
१		
२		

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित

बिजोत्पादक/भागधारक यांचेकडून बँक खाते क्रमांकाची माहिती भरुन घ्यावयाचा

अर्ज

१. नाव : ---

२. भागधारक आहे का ? – होय/नाही.

३. फोलिओ क्रमांक : [ ]

४. पत्ता---

गांव----------------तालुका----------------जिल्हा--------------------

५. पॅननंबर : | | | | | | | | | | |

६. आधारकार्ड नंबर : | | | | | | | | | | | | |

७. मोबाईल क्रमांक : १ | | | | | | | | | | |

२ | | | | | | | | | | |

८. बँकेचे नांव–राष्ट्रीयकृत बँक–उदा. (SBI, BOM, BOI, CBI etc.) व इतर बॅंक

----------------------शाखा----------------

९. बँकेचा खाते क्रमांक | | | | | | | | | | | | | | | |

१०. बँकेच्या शाखेचा IFSC Code No. | | | | | | | | | | | |

मी संस्थेला माझा खाते क्रमांक माझ्या नावाने अदा होणारी रक्कम, ही नमुद केलेल्या खात्यात RTGS/ECS/NEFT व्दारे जमा करण्यास माझी संमती आहे.

दिनांक : / /२० सही...............................

बिजोत्पादक/भागधारकाची

वरील प्रमाणे महाबीज बिजोत्पादक/भागधारकाचे भरुन दिलेली माहिती त्यांनी सादर केलेल्या बँकेच्या पासबुकाची पहिल्या पानाची सत्यप्रत/बँकस्टेटमेंटची सत्यप्रत/रदद् केलेला चेकची प्रत आणि पॅनकार्ड नंबर व आधारकार्डची सत्यप्रत सादर केली आहे.

सहाय्यक क्षेत्र अधिकारी यांची सही -------------

नाव--------------------------------

जिल्हा कार्यालयाचे नांव: –महाबीज-------------

फोलिओ क्रमांक पत्याचे स्टिकरवर दर्शविलेला आहे.

नोंदणीकृत कार्यालय : ''महाबीज भवन'', कृषिनगर, अकोला

३१ मार्च २०२२ रोजी संपलेल्या महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्या., अकोला यांच्या लेख्यांबाबत कंपनी कायदा, २०१३ अनुच्छेद १४३(६)(ब)च्या अनुसार भारताचे नियंत्रण व महालेखाकार यांची लेख्या बाबत टिपणी

कंपनी कायदा, २०१३ मधील लेखांकनाच्या मान्य मानकानुसार ३१ मार्च, २०२२ रोजी संपणा-या आर्थिक वर्षाचे लेखे तयार करण्याची जबाबदारी महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्या., अकोला च्या व्यवस्थापनाची आहे. कंपनी कायदा, २०१३ च्या अनुच्छेद १३९(५) नुसार भारताचे नियंत्रक महालेखाकार यांनी वैधानिक लेखापरिक्षकांची नियुक्ती केली असून कंपनी कायदा, कलम १४३(१०) अंतर्गत हया आर्थिक लेख्याबाबत इन्स्टिट्युट ऑफ चार्टड अकाऊंट्टस ऑफ इंडिया या संस्थेद्वारा नमुद केल्यानुसार हया आर्थिक लेख्याबाबत स्वतंत्ररित्या मत प्रदर्शीत करण्यास पुर्णत: जबाबदार आहे.हे त्यांनी केल्याचे त्यांच्या दि. २९ संप्टेबर २०२२ रोजीच्या लेखा अहवालामध्ये दर्शविले आहे.

आम्ही भारताचे नियंत्रक व महालेखाकार यांच्या वतीने महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्या.अकोला यांचे ३१ मार्च २०२२ रोजी संपणा-या आर्थिक वर्षाचे कंपनी कायदा, २०१३ च्या अनुच्छेद १४३(६)(अ) नुसार पुरवणी अंकेक्षण केलेले आहे. सदर पुरवणी अंकेक्षण वैधानिक लेखापरिक्षकांच्या कोणत्याही नोंदीच्या तपासणी शिवाय स्वतंत्रपणे तसेच काही बाबतीत वैधानिक लेखापरिक्षकांच्या अहवालावर प्राथमिक चौकशी करुन आणि निवडक बाबतीत लेख्यांच्या रेकॉर्डची तपासणी करुन करण्यात आलेली आहे.

आमच्या पूरक लेखापरीक्षणाच्या आधारावर, आम्ही कायद्याच्या कलम १४३(६)(ब) अंतर्गत खालील महत्वाच्या बाबींवर प्रकाश टाकू इच्छितो ज्या माझ्या लक्षात आल्या आहेत आणि ज्या माझ्या दृष्टिने आर्थिक विवरण आणि संबंधित लेखापरीक्षण अहवाल चांगल्या प्रकारे समजून घेण्यासाठी आवश्यक आहेत:

अ. नफ्यावरील टिप्पणी

खर्च

इतर खर्च (टीप क्रमांक. - ३०): रु. ४५७९.६१ लाख

१. ही रक्कम रु. ५.२५ लाख 'महाबीज वार्ता' साठी शेतक-यांकडून मिळालेली वर्गणी आणि रु. २०२१-२२ या वर्षासाठी डायरी (२५,५०० डायरीसाठी प्रत्येकी १०० रुपये दराने) आणि कॅलेंडरसाठी (१,८२,००० कॅलेंडरसाठी प्रत्येकी १२ रुपये दराने) ४७.३४ लाख बियाणे विक्रेत्याकडून योगदान २०२१-२२ साठी प्राप्त झाले आहे, इतर खर्च आणि इतर उत्पन्न रुपये ५२.५९ ने कमी केले आहे.

२. वरील मध्ये ५६.६० लाख रुपयांचा समावेश नाही आर्थिक मालमत्तेवरील क्रेडिट तोटा गृहित न धरता IND AS 109 वित्तीय साधनांनूसार आर्थिक मालमत्तेवरील क्रेडिट जोखीम सुरुवातीच्या ओळखीपासून लक्षणीयरीत्या वाढल्याचे मानले जाते. लेखापरीक्षणात असे आढळून आले की कंपनीच्या व्यापार प्राप्तीमध्ये रु. ५६.५० लाख समाविष्ट आहेत, जे खाजगी डीलर्सकडून तीन वर्षापेक्षा जास्त काळ थकीत होते. IND AS 109 वित्तीय साधनांचे पालन करण्यासाठी, असे न केल्याने इतर खर्चांना कमी लेखण्यात आले आहे व व्यापारी येणे जास्त दिसत आहे. रुपये ५६.६० लाख.

ब. आर्थिक स्थितीवर टिप्पण्या

समभाग आणि दायित्वे

२.वर्तमान दायित्वे

(ब)इतर चालू दायित्वे (टिप क्रमांक २०): रु. १६९०६.०६ लाख

३ कंपनीने न भरलेली वार्षिक भाडेपट्टीची रक्कम वरील मध्ये रु. ५९.९० लाखांचा समावेश नाही. महाराष्ट्र सरकारने कंपनीला (११/०२/१९९३ च्या जी.आर. द्वारे) अकोला येथे दोन एकर जमीन तीस वर्षांच्या भाडेतत्त्वावर, मुख्यालयाच्या बांधकामासाठी दिली. जी.आर च्या अटींनुसार, कंपनीला वाटप केलेल्या जमिनीच्या बाजार मूल्याच्या १५ टक्के दराने वार्षिक भाडेपट्टयाचे भाडे देणे बंधनकारक होते, जे प्रति वर्ष रुपये २,८३,९५५ होते. त्यानुसार महामंडळ मार्च २०२२ पर्यंत वार्षिक भाडेपट्टीसाठी रु. ७८.७६* लाख देण्यास जबाबदार होती. तथापि महामंडळाने फक्त रु. १८.८९ लाख भरले आहे ज्यामुळे इतर चालू दायित्वाचे रु. ५९.९० लाख कमी दाखविण्यात आलेले आहेत त्यामुळे सामान्य राखीव निधी मध्ये जास्त दिसत आहेत.

*वार्षिक भाडे = रु २,८३,९५५. ०६-०७-१९९४ (जमीन कंपनीला हस्तांतरित करण्याची तारीख) पासून ०५-०७-२०२१ पर्यंत वार्षिक भाडे = रु ७६,६६.७८५. ०६-०७-२०२१ ते ३१-०३-२०२२ या कालावधीसाठी वार्षिक भाडेपट्टी = रु २,०९,२७१. मार्च २०२२ पर्यंत देय असलेले एकूण वार्षिक भाडे = रु ७६,६६,७८५ + रु २०९२७१ = रु ७८,७६,०५६.

क. प्रकटीकरणावर टिप्पण्या

४. IND AS 109 वित्तीय साधना नुसार, कंपनीने लेखा धोरण तयार करणे आणि प्रारंभिक मापन, त्यानंतरचे मोजमाप, मान्यता, मान्यता रद्द करणे आणि आर्थिक मालमत्ता आणि आर्थिक दायित्वांचे वाजवी मूल्यांकन आणि अपेक्षित क्रेडिटची तरतूद यासंबंधी संपूर्ण प्रकटीकरण प्रदान करणे आवश्यक आहे. तथापि, कंपनीने IND AS (२०१७-१८) पालन केल्यापासून त्यासाठीचे धोरण आणि लेखांकन धोरण तयार केलेले नाही. महत्त्वाच्या लेखा धोरणांतर्गत प्रकटीकरण अशा प्रकारे कमी आहे की त्यात IND AS 109 वित्तीय साधनांच्या अनुपालनासाठी लेखा धोरणाचा समावेश नाही.

५. कंपनी कायदा, २०१३ (अधिनियम) च्या कलम १३५ (१) नुसार संयुक्त सामाजिक जबाबदारी (CSR) वर ६७.८५ लाख रुपये खर्च केल्याचे महत्त्वपूर्ण लेखांकन योजनांच्या टीप क्रमांक ३४ अंतर्गत कंपनीने खुलासा केला आहे. असे आढळून आले की, मार्च २०२२ पर्यंत कंपनीने केवळ रु. १७.८५ लाख (CSR) उपक्रमांवर खर्च केले आणि रु.५० लाख पुढील वर्षात (CSR) उपक्रम हाती घेण्यासाठी आरक्षित केले. कंपनी (CSR पॉलिसी) नियम, २०१४ च्या नियम २(१)(प) च्या सुसंगत नव्हते त्यामुळे, कायद्याच्या कलम १३५ (५) नुसार, कंपनी अखर्चित रु.५० लाख रक्कम हस्तांतरित करण्यासाठी जबाबदार होती. अधिनियमाच्या अनुसूची VII मध्ये समाविष्ट असलेल्या कोणत्याही निधीसाठी कंपनीने तसे केले नाही त्यामुळे कंपनीचा खुलासा या मर्यादेपर्यंत बरोबर नाही.

भारताचे नियंत्रक व महालेखाकार करिता
स्वाक्षरांकीत

(पी. व्ही. हरीकृष्णा)
प्रधान महालेखाकार (लेखापरिक्षा)-I

ठिकाण : मुंबई
दिनांक : ३०.११.२०२२

महाबीज ऊती संवर्धीत
केळी ग्रँड नैन
महामंडळाचं महाबीज
NCS-TCP
Department of Biotechnology (DBT)
Ministry of Science & Technology
Government of India
DSIR
RECOGNIZED
• महाबीज – महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम
• ऊती संवर्धित रोपांच्या व्यवसायास शासनाची मान्यता
• केंद्र शासनाच्या DSIR विभागाची मान्यताप्राप्त जैवतंत्रज्ञान केंद्र
• NCS-TCP प्रमाणित विषाणु विरहीत गुणवत्तापूर्ण रोपे
• Virus Indexing व Genetic Fidelity चाचणीमध्ये पात्र रोपे
• एकाचवेळी काढणीस योग्य/सारख्या आकाराची फळे
• पॉलिथीन पिशवीत गाळाच्या मातीमध्ये सुयोग्य वाढ झालेली रोपे
• वाजवी दर तसेच विक्रीपश्चात तांत्रिक मार्गदर्शन
महाबीज जैव तंत्रज्ञान केंद्र, नागपूर
+918669642748
mbc@mahabeej.com
महाबीज रोपवाटीका
नातं निसर्गाशी
महाबीज
रोपवाटिका
विविध प्रकारची फुलं, शोभिवंत झाडे व फळझाडे उपलब्ध

शेतकरी बंधुंनो... पिक उत्पादन वाढीसाठी महाबीजचे गुणवत्तापूर्ण द्रवरुप जैविक खते व जैविक बुरशीनाशक वापरा..

महामंडळाचं द्रवरुप जैविक खत

महामंडळाचं ट्रायकोडर्मा

जीवाणू खत संपूर्ण सेंद्रिय व सजीव असून त्यामध्ये कोणतेही अपायकारक टाकावू निरोपयोगी घटक नाही यालाच जीवाणू संवर्धके सुध्दा म्हणतात. जैविक खते किंवा जीवाणू संवर्धक म्हणजे उपयुक्त अशा जीवाणूंचे निर्जंतुक वाहकामध्ये केलले मिश्रण जे बियाणे, रोपे अथवा जमिनीत वापरल्यास त्याची संख्या मोठ्या प्रमाणात वाढते व नत्र स्थिरीकरण तसेच स्फुरद / पालाश विद्राव्याच्या उपलब्धतेत लक्षणीय वाढ होवून पिकांच्या उत्पादनात वाढ होते. जीवाणू खतांमध्ये रायझोबियम, अॅझोटोबॅक्टर, पीएसबी, केएमबी यासारखे जीवाणू आहेत त्याची सविस्तर माहिती खालीलप्रमाणे.

रायझोबियम

रायोबियम नावाचा जीवाणू असून तो वातावरणातील नत्र सहजीवी पध्दतीने मुळातील गाठीमध्ये स्थिर करतो हे स्थिर नत्र पिकांना सहज उपलब्ध होते. हे जीवाणू फक्त शेगवर्गीय/ व्दिदल पिकांसाठी उपयोगी पडते. परंतु वेगवेगळ्या पिकांसाठी विशिष्ट प्रकारच्या रायझोबियम गटाचे जीवाणू खत वापरावे लागते.

शिफारस केलेली पिके

अ) सोयाबीन गट : सोयाबीन पिक (रायझोबियम जापोनिकम)
ब) चवळी गट : चवळी, भुईमुग, तुर, उडीद, मुग, गवार, ताग, ढेंचा, कुलथी इत्यादी (रायझोबियम स्पे.)
क) हरभरा गट : हरभरा (रायझोबियम सायसरी)

अॅझोटोबॅक्टर

अॅझोटोबॅक्टर जीवाणू जमीनीत स्वतंत्रपणे वाढतात. हे जीवाणू हवेतील नत्र घेवून तो जमीनीत पिकांना उपलब्ध होईल अशा स्वरुपात स्थिर करतात. हे जीवाणू एकदल व तणधान्य पिकांना उपयोगी पडते.

शिफारस केलेली पिके

गहू, ज्वारी, बाजरी, भात, कपाशी इत्यादी.

स्फुरद विरघळविणारे जीवाणू

हे जीवाणू जमिनीत अद्राव्य स्वरुपात स्थिर झालेले स्फुरद विरघळून ते पिकांना उपलब्ध करुन देतात.

शिफारस केलेली पिके

सर्व प्रकारच्या पिकांसाठी.

पालाश उपलब्ध करणारे जीवाणू

पालाश हे पिकांसाठी आवश्यक असणारे अन्नद्रव्य आहे. जमीनीत स्थिर झालेले पालाश उपलब्ध करण्याचे काम पालाश उपलब्ध करणारे जीवाणू करतात.

शिफारस केलेली पिके

सर्व प्रकारच्या पिकांसाठी.

वापरण्याची पध्दत (सर्व जीवाणू खतांसाठी)

- बीज प्रक्रिया : १०० मिली प्रती १० किलो बियाण्यासाठी
- ठिंबक सिंचनाव्दारे : १ ते २ लिटर प्रती एकर क्षेत्रासाठी
- पुर्नलागवड (रोपे बुडविणे) : ५०० मिली प्रती एकर
- जमीनीत देण्यासाठी : २ लिटर प्रती एकर जीवाणू खत ५० किलो शेणखतात मिसळून सम प्रमाणात टाकावे

जैवीक खते वापरताना घ्यावयाची काळजी

ज्या पिकांसाठी शिफारस असेल त्याच पिकांच्या जीवाणू खतांचा वापर करावा. किटकनाशके, बुरशीनाशके व रासायनिक खतांसोबत मिसळू नये. बिजप्रकियेसाठी वापर करत असताना जमिनीत ओलावा असणे आवश्यक आहे. जीवाणू खत हलक्या हाताने सर्व बियाण्यास सारख्या प्रमाणात लावावे. बियाण्याचा पृष्ठभाग खराब होणार नाही ही काळजी घ्यावी. त्यानंतर बियाणे अर्धा तास सुकवावे व ताबडतोब पेरणी करावी. रासायनिक बुरशीनाशक अथवा किटकनाशक लावायचे असल्यास अशी प्रक्रिया पूर्ण करुन शेवटी जीवाणू खत लावावे.

जैविक बुरशीनाशक ट्रायकोडर्मा

ट्रायकोडर्मा विरिडी १.५०% पाण्यात विरघळणारी भुकटी एक जैविक बुरशीनाशक आणि सुत्रकृमी नाशक असून त्याचा उपयोग जमिन व बियाण्याव्दारे प्रसारीत रोगाच्या व्यवस्थापनाकरीता केला जातो.

वापरण्याची पध्दत

- बीज प्रक्रिया : २० ग्रॅम ट्रायकोडर्मा १.५०% भुकटी प्रती किलो बियाण्यास चोळावे
- शेतजमिन प्रक्रिया : ५ किलो ट्रायकोडर्मा विरिडी ५ टन शेणखतात मिसळून प्रती हेक्टरी पसरावी व नंतर ओलीत करावी.
- रोपवाटीका : रोपवाटीकेत ५० ग्रॅम ट्रायकोडर्मा विरिडी १.५०% भुकटी प्रती चौ.मी. क्षेत्रावर बियाणे पेरण्यापूर्वी मिसळावे.

फायदे

- बीज प्रक्रिया केल्याने उगवण शक्तीमध्ये वाढ होऊन बीज अंकुरण जास्त प्रमाणात होते.
- जमिनीत सेंद्रिय पदार्थ कुजवून देण्यास तसेच जमिन सुधारण्यास मदत होते.
- बियाण्यावरील रोग पसरविणाऱ्या बुरशींची वाढ न होऊ देता जमिनीमधील रोगकारक/हानीकारक बुरशीचा नायनाट करते.

वरील सर्व उत्पादने महाबीज अधिकृत विक्रेत्यांकडे उपलब्ध आहेत

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित., अकोला

BOOK-POST

''महाबीज भवन''
कृषी नगर, अकोला - ४४४ १०४. (भारत)
फोन : (०७२४) २४५५०९३, २४५२०६०
टोल फ्री नं. : १८०० २३३ ८८७७
वेबसाईट : www.mahabeej.com
(पोहोच न झाल्यास कृपया वरील पत्त्यावर परत करावे.)

To,